

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

EVROPA IN SLOVANSKE DRŽAVE

Sama evropska zgodovina zadnjih stoletij novega veka prinaša veliko argumentov za razmišljanje. Tudi slovanski narodi oz. države so v tem času sicer odigrali pomembno vlogo (Rusija, Poljska, Češka), vendar slovanski svet ni nikdar imel tiste vloge, ki so jo že od srednjega veka dalje imele, recimo, velike zahodne evropske nacionalne monarhije (Avstrija, Nemčija, Francija, Španija, Anglija). Ne bomo delali sedaj kake zgodovine oz. filozofije zgodovine evropskih narodov, kot je to v 19. stoletju naredil nemški filozof Hegel, pa še drugi pred njim in za njim.

Današnja Evropa, ki je izšla v 20. stoletju iz dveh strahotnih svetovnih vojn, je seveda nekaj vse drugega. Ob prehodu v novo tisočletje imamo že precej utrjeno Evropsko unijo petnajstih držav, v glavnem Zahodne Evrope. Tem naj bi se leta 2004 pridružile še druge, nove države Srednje oz. Vzhodne (pa tudi Južne) Evrope. Med prve sodijo Slovenija, Češka, Poljska, Madžarska, med druge npr. Ukrajina, nato spet tretje zelo majhne otoške sredozemske dežele, kot sta npr. Malta in Ciper.

Za zdaj naj se tu za danes zaustavimo ob slovenskem prodoru oz. vstopu v Bruselj. Že ruski misleci ob koncu 19. stoletja (Čadajev, Hercen itd.) so uprli svoj pogled v Evropo v zavedi, da Rusi ne bodo mogli vedno ostati ločeni od nje. Laže je bilo z zahodnimi in južnimi Slovani zlasti v takratni habsburški monarhiji, ki so se že vključili v takratne sodobne evropske tokove. No, vse to je tudi postopno botrovalo današnji situaciji. V zadnjem času lahko prisostvujemo praktičnemu vključevanju določenih slovanskih držav v politično Evropo. Tu bi se danes ustavili predvsem ob Slovaški, Sloveniji in Jugoslaviji.

Slovaška republika je pred dnevi na volitvah potrdila večino, ki je za vstop Bratislave v evropsko skupnost in v vojaško zvezo Nato. To je gotovo pomembno, saj je nekaj časa vladala negotovost v tem vprašanju. Vse to je rezultat koalicije nekaterih strank in gibanj, od krščanskih demokratov do madžarske manjšinske stranke.

V slovenski zgodovini je zlasti v zadnjih dvesto letih že prišlo do raznih klicev po širšem evropskem povezovanju. To kaže v dobi francoske zasedbe v Napoleonovem času Vodnikov klic "Napoleon reče, Ilirija vstan!". Prav tako je značilna Prešernova Zdravljica, v kateri med drugim pravi "Žive naj vsi narodi...". Povrnimo pa se v sedanost. Francoski dnevnik Le Figaro je nedavno posvetil daljši dopis svojega dopisnika v Ljubljani A. Bouilleta o sedanjem položaju Slovenije in o njenih prizadevanjih za vstop v Evropsko unijo. Že sam naslov članka je zgovoren, saj pravi: "Francija podpira vstop Slovenije". Vse to je znani pariški dnevnik zapisal ob nedavnem obisku francoske ministrice za evropske zadeve Noelle Lenoir v Ljubljani. Ta je po pogovorih s svojim slovenskim kolegom, ministrom Janezom Potočnikom in predsednikom Milanom Kučanom med drugim izjavila, da pozdravlja naravnost ((impresionantno)) sposobnost prilagajanja Slovenije evropskim zahtevam.

Sicer francoski dnevnik še obširno prinaša razne dosežke v številkah oz. odstotkih, ki jasno kažejo na velik napredek Slovenije v pripravah za vstop v Evropo.

Sledi še vest o političnem uspehu Jugoslavije. Gre namreč za sprejetje Beograda v Evropski svet v Strasbourg. To je gotovo pomemben prvi korak na poti vključevanja v evropske ustanove.

STRAN 16

ANDREJ BRATUŽ

JE V TRSTU SAMO 40 MLADIH SLOVENSkih DRUŽIN?

Ne vemo, kaj je temu krivo, vemo pa, da nas je vedno manj, vsaj tistih, ki na svoje narodno poreklo kaj damo.

To bi lahko zapisali ob pogledu na razpredelnice, ki jih je prof. Aldo Rupel objavil v zadnji knjižni izdaji goriškega odseka Slovenskega raziskovalnega inštituta, ki nosi naslov Potek vpisov v slovenske šole 1993/94 - 2002/03.

Čeprav je glavno sporočilo raziskave zajeto v podatek, ki ga je prof. Aldo Rupel strnil v zapis z naslovom Krivulja navzgor, ker število vpisov v vse slovenske šole pri nas drugo leto zapored ne pada, ampak raste, ne moremo biti zadovoljni predvsem z naravnost v nebo vpjocih grehom, ki je katastrofalno nizek vpis otrok v slovenske osnovne šole v Trstu. Preprosto povedano: celo mesto Trst premore toliko vpisov v slovensko osnovno šolo kot mesto Gorica, kar je seveda grozljivo nizka številka, če pa vemo, da je Trst vsaj sedemkrat številčnejše mesto. Da se v Trstu v slovensko osnovno šolo vpiše le 43 otrok, je seveda za našo narodno skupnost prava katastrofa.

Gotovo se bodo s tem podatkom ubadali naši sociologi, predvsem pa bi se morali tudi

šolniki in vsi mi skupaj, ki nam ni vseeno, kaj se dogaja z našo narodno manjšino.

Če so šolniki prepuščeni samim sebi in jim slovenski starši delajo družbo ter vsi skupaj pravzaprav ne vemo, kaj se dogaja, potem ni niti čudno, da nekako vdani v zlo usodo ravnodušno sprejemamo tudi zaprtja naših šol v Trstu in drugod.

Pravzaprav gre naše razmišljanje še dlje: kako bomo lahko zahtevali zase izvajanje zaščitnega zakona v Trstu, če pa nas ne bo, če nas ni.

Pokazatelj slovenske prisotnosti je v Trstu seveda tudi vpis v slovenske osnovne šole, ki je katastrofalno nizek, saj ne moremo verjeti, da je v celem Trstu samo štirideset slovenskih družin, ki imajo osnovnošolčke! Če jih je več, le-te vozijo svoje otroke v italijanske šole, kar je druga katastrofa!

V to smo trdno prepričani!

JURIJ PALJK

NA REFERENDUMU ZAVRNJEN VOLILNI ZAKON F-JK

IZID, KI OMOGOČA VEČ UGODNIH MOŽNOSTI

IVAN ŽERJAL

Volivci v Furlaniji-Juljski krajini so torej odločili: volilni zakon, ki ga je marca letos izglasovala desnosredinska večina v deželni parlamentu, ne bo stopil v veljavo. Izid referendumu, ki je potekal v nedeljo, 29. septembra, kaže na naravnost ogromen razkorak med nasprotniki in zagovorniki zakona v odstotkih: "Ne" je namreč zmagal s kar 73 odstotki, medtem ko so zagovorniki "Da-ja" zbrali komaj slabih 27 odstotkov glasov (v številkah je preko 100.000 glasov razlike). Referendumu se je resda udeležilo borih 23 odstotkov volilnih upravičencev, ker pa je bil potrditvenega značaja, je njegov izid veljaven v vsakem primeru ne glede na udeležbo.

Nizka volilna udeležba je pokazatelj, da pri ljudeh problematika volilnega zakona ni vžgala oz. da si nihče ni resno prizadeval braniti obstoječi zakon,

ker vanj očitno niso verjele niti tiste politične sile, ki so ga svojčas izglasovale. Če pustimo ob strani premočrnost zlasti Severne lige in Nacionalnega zavezništva ter drugih manjših desnosredinskih sil, ki so se v večji ali manjši meri postavile na stran obstoječega zakona, pa ni mogoče iti mimo politike gibanja Naprej Italija, ki je svojim članom pustila prosto izbiro. Na drugi strani pa je delovala v bistvu složna leva sredina (če izzamemo Stranko komunistične prenove), ki je v prejšnjih mesecih zbrala 52.000 podpisov in vodila prepričano kampanjo proti zakonu. Ali bo tak referendumski izid, ki je nagradil prizadevanja Oljke in Marjetice, dal tem političnim silam novega, svežega in močnega vetra v jadra, bosta pokazala čas in razvoj pogajanj za programsko osnovo in kandidate za prihodnje deželne volitve, ki bodo l. 2003.

Vsekakor je izid nedeljskega referenduma pomemben pred-

vsem za nas Slovence, ker odpirane nove možnosti glede zajamčenosti ali pa vsaj olajšane izvolitve slovenskih predstavnikov v deželni parlament. Slovenci smo stopili v tabor nasprotnikov zakona predvsem zato, ker ta ni vseboval nobenega določila v zvezi z izvolitvijo slovenskih predstavnikov. Zdaj se zopet ponuja možnost, da se ta krivica popravi, kar bo odvisno seveda od politične volje strank, zlasti tistih, ki pripadajo levi sredini. Prav slednje bi mi še enkrat opozorili, da je za določene korake potrebno zbrati pogum in te korake narediti. V zadnjih dneh in tednih smo bili priče (tudi po zaslugi nekaterih "prizadevnih" časnika) dejstvu, da v zvezi z določanjem ozemlja, ki naj bo vključeno v območje veljavnosti zaščitnega zakona, prihaja do nesoglasij v levi sredini, kar je razvidno zlasti na Tržaškem pri vprašanju, ali vključiti celo občino Trst v območje zakona ali ne.

STRAN 16

ODSTAVITEV ŠOLSKEGA RAVNATELJA FORTEJA

IZVAJAŠ ZAKONE? POBERI SE!

Odstavitev deželnega šolskega ravnatelja za Furlanijo-Juljsko krajino Bruna Forteja je prejšnji teden močno odjeknila v deželi, in to ne samo med našo narodno skupnostjo. Deželni šolski sistem je namreč izgubil človeka, ki je imel preprosto vodilo: zakoni so, da jih spoštujemo in izvajamo. To ga je vodilo tudi pri uresničevanju določil zlasti okvirnega zakona za zaščito manjšin št. 482 iz leta 1999 kot tudi našega zaščitnega zakona. In ravno ta pripravljenost izvajati zakone je bil glavni razlog za njegovo odstavitev, ki ima svoje ozadje v dejstvu, da je bil Bruno Forte trn v peti pomembnemu delu desnosredinske koalicije, ki upravlja tako večje število krajevnih uprav kot tudi deželo F-Jk in italijansko državo samo. V mislih imamo predvsem stranko Nacionalnega zavezništva, ki ni nikoli skrivala nasprotovanja do šolskega ravnatelja in je v parlamentu tudi javno zahtevala njegovo odstavitev ravno zaradi uvažanja možnosti pouka manjšinskih jezikov (zlasti slovenščine in furlanščine) na podlagi že omenjenih zakonov. Tudi ni nič pomagalo, da je Forteja ščitil drugi del večinske koalicije, ki ga predstavlja Severna liga. Nevarnega ravnatelja je bilo treba odstraniti, še posebej zato, ker je prebivalstvo ugodno sprejelo nove možnosti zaščitnih zakonov in ni pokazalo tistega "patriotskega" nasprotovanja proti vsemu, kar ni italijansko. Zdaj bodo že drugi poskrbeli, da bo razvoj šel v "pravo" smer.

Z odstavitvijo Bruna Forteja smo Slovenci in Furlani izgubili človeka, ki se je zavedal pisane stvarnosti dežele F-Jk, zato je temu primerno tudi deloval. Izgubili smo tudi pronicljivega šolskega strokovnjaka, ki je imel izdelan tudi lasten pogled na šolsko stvarnost in na spremembe, ki jih slednja potrebuje. Z njegovim pojmovanjem šole smo imeli priložnost se seznaniti zlasti preko obširnega intervjuja, ki ga je v dveh delih objavila revija za vzgojo Škrat.

IŽ / STRAN 16

Tržaška književnost v Ljubljani

Prejšnji teden je Slovenska matica priredila v Ljubljani posvet o slovenski književnosti na Tržaškem.

(stran 7)

02 Alojz Tul
50 LET EVROPSKEGA PARLAMENTA

02 Janez Povše
SLABŠE ZA ŠOLO IN ZDRAVSTVO?

03 Ivan Žerjal / intervju
MIRELLA URDIH MERKU'

06 Jurij Paljk / intervju
TANJA KUŠTRIN

10 Iva Koršič
VEDREJŠE PREDSTAVE OB STOLETNICI GLEDALIŠČA

12 Milan Gregorič
HRVAŠKA ISTRA SE SPREMINJA

13 Marjan Drobež
SLUŽENJE V SLOVENSKE VOJSKE NE BO VEČ OBVEZNO

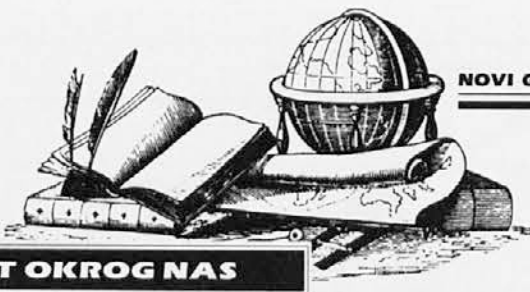
14 Damjan Hlede
ŠE O NOVOSTIH V CESTNEM ZAKONIKU

14 Mara Petaros
V NOVO SEZONO S STARO OBLEKO

15 Janez Juhant
OD LUPINE K JEDRU

VSEBINA

SVET OKROG NAS

V OBNOVLJENIH PROSTORIH NA TRAVNIKU V GORICI

DRŽAVNI SEKRETAR RS IZTOK SIMONITI NA OBISKU PRI NAS

Minulo sredo, 25. septembra, se je mudil na obisku pri Slovencih v Gorici državni sekretar RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Iztok Simoniti; spremljali so ga državni podsekretar RS Zorko Pelikan, generalna konzulka RS v Trstu Jadranka Šturm Kocjan in konzulka RS v Trstu Lea Stantič.

Predstavniki RS so se zjutraj srečali v Gorici s predsednikom krovne organizacije Slovencev v Italiji. Dr. Iztok Simoniti se je pogovarjal z Rudijem Pavšičem (SKGZ) in Sergijem Pahorjem (SSO) o trenutnem položaju slovenske manjšine v Italiji. Na srečanju so obravnavali vsa žgoča vprašanja, ki tarjejo slovensko manjšino, in to od problemov glede začetka izvajanja zaščitnega zakona do slabega finančnega položaja nekaterih slovenskih ustanov v Italiji. Predvsem pa so govorili tudi o razveseljivem dejstvu, da

FOTO BUMBACA

bodo odslej v mešani komisiji Slovenije in Furlanije-Juljske krajine tudi predstavniki slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Sloveniji. Spregovorili pa so tudi o pobudi za skupno predstavništvo Slovencev v Italiji, za katero se zavzemata obe krovni organizaciji Slovencev v Italiji.

Po sestanku s predsednikom Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno-gospodarske zveze si je dr. Iztok Simoniti s spremstvom ogledal

prenovljene prostore stavbe Katoliške knjigarne na Travniku, kjer deluje vrsta naših slovenskih ustanov in ima sedež tudi Novi glas. Tu se je dr. Iztok Simoniti s sodelavci pogovarjal s predstavniki Novega glasa, Goriške Mohorjeve družbe, Katoliške knjigarne in drugih slovenskih organizacij, ki delujejo v okviru Katoliške knjigarne v središču Gorice. Šlo je za prijetno, plodno in tudi koristno srečanje, na katerem je dr. Iztok Simoniti iz prve roke izvedel, kako se v naši stavbi dela in si seveda tudi ogledal prenovljene prostore. Dr. Damjan Paulin mu je orisal prenovitvena dela in finančne stroške prenove, medtem ko je dr. Simoniti in sodelavcem glavni urednik Novega glasa Andrej Bratuž prikazal nastanek in glavne smernice našega tednika. Msgr. Oskar Simič je kot predsednik Goriške Mohorjeve družbe

predstavil najstarejšo slovensko knjižno založbo v Italiji. Dr. Iztok Simoniti je prisotnim čestital za opravljeno delo, nakar se je s sodelavci podal v Čedad, kjer se je srečal s predstavniki zadruga Dom. V popoldanskem času pa se je v Gorici srečal z novim goriškim županom Vitorijem Brancatijem in njegovimi tesnimi sodelavci.

Za Novi glas je dr. Simoniti dal naslednjo izjavo: "Vesel sem, da je do današnjega plodnega srečanja prišlo predvsem zato, ker imamo ustaljene oblike srečevanj. Srečanje bi ocenil pozitivno tudi zato, ker bo v kratkem Slovenija povabljen v Evropsko unijo in bodo naša sodelovanja še tesnejša. Predvsem pa bi rad povedal, da sem se danes pogovarjal o vseh perečih težavah Slovencev v Italiji in tudi o drugih stvareh. Jasnno je, da smo vsi najbolj veseli dejstva, da bodo tudi pripadniki manjšin odslej člani mešane komisije, ki jo imata Slovenija in Furlanija-Juljska krajina. Tudi v prihodnje bo seveda Slovenija stala ob strani Slovencev v Italiji. Še enkrat ponavljam, da imamo vse razloge za zmerni optimizem za naprej in to predvsem v luči vključevanja Slovenije v Nato in v EU. Presečen sem bil, in to zelo prijetno, ko sem videl prenovljeno Katoliško knjigarno v Gorici, ki je tudi najstarejša knjigarna sploh v Gorici, in sem seveda goriškim Slovincem čestital za opravljeno delo in jim zatrdil, da jim bo naša država tudi v prihodnje bo seveda Slovenija. Danes popoldan se bom srečal še z goriškim županom Brancatijem, kateremu bom čestital za opravljeno delo in ga nagovoril k še tesnejšemu sodelovanju z Novo Gorico in vso Slovenijo."

JUP

BLIŽNJI VZHOD / KONEC OBLEGANJA ARAFATOVE REZIDENCE

DVE LETI PO ZAČETKU NOVE INTIFADE MIR ŠE DALEČ

BREDA SUSIČ

Pred dvema letoma se je tedanjí vodja opozicijske stranke Likud Ariel Sharon sprehodil po ploščadi pred mošejo Al Aqsa v Jeruzalemu, kraju, ki ga imajo muslimani za tretjega najsvetejšega, saj verujejo, da je Mohamed od tam odjezdil v nebo. Sharon je s tem izzval palestinski upor, ki se je razvil v tako imeno-

vano drugo intifado. Spirala nasilja tako s palestinske kot z izraelske strani se od takrat ni ustavila in je povzročila tisoče mrtvih in neprecenljivo gmotno ter gospodarsko škodo za oba naroda.

Številke žrtev druge intifade so zastrašujoče: 2539 ljudi je izgubilo življenje, 1874 Palestincev in 614 Izraelcev. Od teh je bilo kar 320 otrok.

Palestinci so v teh dveh letih proti Izraelcem najpogosteje uporabljali orožje samomorilskih napadov. Zadnji se je zgodil pred dvema tednoma, ko sta dva atentata povzročila sedem mrtvih in tako prekinila obdobje šestih tednov brez podobnih dogodkov. Odgovor izraelskih oblasti je bil neizprosno napad na rezidenco voditelja palestinskih avtonomnih oblasti Arafata v Ramali. Vojska je obkolila Muqata in jo obstreljevala tako močno, da je porušila 20 stavb Arafatove rezidence, le zidovi stavbe uradov,

kamor so se zatekli Arafat in njegovi sodelavci, so ostali celi. Obleganje vojske je trajalo 10 dni in se je zaključilo minulo nedeljo, potem ko je moral na Sharona odločno pritisniti sam ameriški predsednik Bush, ki mu je poslal pismo, v katerem je zahteval prekinitev obleganja. Sharon namreč do tedaj ni spoštoval resolucije, v kateri je Varnostni svet OZN zahteval umik vojske na pozicije, ki jih je zasedala septembra 2000 (to se pravi pred začetkom nove intifade). Varnostni svet je resolucijo sprejel pred enim tednom: med glasovanjem so se ZDA vzdržale in se torej niso poslužile pravice do veta, kljub temu da so menile, da resolucija premalo obsoja palestinski terorizem.

Kljub takemu zadržanju pa se je Bush odločil, da izvede nove pritiske na Sharona, ker ostaja bližnjevzhodni vozel odločilen v vzpostavljanju mednarodnih ravnovesij. Ameriška administracija je namreč ugotovila, da je izraelsko obleganje Arafatove rezidence ponovno razburilo svetovno javnost do take mere, da je Združenim državam Amerike otežkočalo gradnjo novega mednarodnega zavezništva proti Iraku.

Izkazalo se je, da je tako od Arafata kot od Sharonove vlade nemogoče pričakovati, da bodo storili karkoli, da bi stopili samo za stopničko bliže miru. V bistvu torej edino upanje za rešitev bližnjevzhodne krize sloni ravno na dejstvu, da se morajo velesile zaradi lastnih interesov nenehno truditi, da se ogenj preveč ne razplamti, saj bi se lahko požar razširil na druga območja, ki so tako ali drugače vezana na razmerja sil na Bliznjem vzhodu.

POMEMBNA OBLETNICA

50 LET EVROPSKEGA PARLAMENTA

ALOJZ TUL

Proces evropskega združevanja traja že petdeset let, a še vedno ne moremo govoriti o kaki federalni obliki po zgledu ZDA. Današnja Evropska zveza ali unija je uveljavila poenotenje predvsem na gospodarskem področju, v bolj skromni meri pa v strogo političnem pogledu. Neglede na to pa je Evropa danes pomembna politična stvarnost, ki jo čaka še nadaljnji razvoj zlasti po pristopu novih članic in pridobitvi novih avtonomnih pristojnosti.

Evropsko povezovanje se je namreč začelo pred petdesetimi leti z ustanovitvijo Evropske skupnosti za premog in jeklo, ki je poleg drugih organov imela tudi skupno parlamentarno skupščino, sestavljeno iz 78 članov iz šestih ustanovnih držav (Francija, Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg), ki je z zgodovinskega razvojne-

ga vidika predhodnica današnjega evropskega parlamenta s 626 izvoljenimi poslanci iz petnajstih držav. Tega dogodka so se minulega 26. septembra slovesno spomnili na plenarnem zasedanju evropskega parlamenta na njegovem novem sedežu v Strasbourg. Skupna parlamentarna skupščina omenjene Evropske skupnosti za premog in jeklo se je namreč prvič sestala 10. septembra 1952 in pomeni prvi zametek evropskega parlamenta v današnji obliki in sestavi.

Prva parlamentarna skupščina je štela, kot rečeno, 78 članov, ki so jih izvolili parlamenti šestih držav članic. Njena naloga je bila nadzorne narave. Svoj sedež je imela v Luksemburgu, vendar se je dejansko sestajala v poslopiju Evropskega sveta v Strasbourg. Njen prvi predsednik je bil znani belgijski državnik Paul Henri Spaak. Z ustanovitvijo leta 1957 Evropske gospodarske skupnosti in Evropske

skupnosti za jedrsko energijo je bila ustanovljena razširjena parlamentarna skupščina za vse tri skupnosti s 142 poslanci, ki so jih še vedno imenovali parlamenti posameznih držav članic. Prvič je zasedala marca 1958 in se preimenovala v Evropsko parlamentarno skupščino, štiri leta kasneje (1962) pa v evropski parlament.

Več let so odlašali z izvedbo načela o neposredni izvolitvi članov parlamenta. Po raznih odgoditvah so prve neposredne volitve bile leta 1979. Vzporedno s širitvami Evropske unije se je povečalo tudi število poslancev, ki je leta 1995 doseglo sedanje število 626. Razširile in povečale so se tudi pristojnosti parlamenta. Njegova redna parlamentarna zasedanja potekajo enkrat na mesec na sedežu v Strasbourg in pa v Bruslju, kjer ima parlament svoj drugi dom. Vloga evropskega parlamenta se bo v prihodnje nedvomno še krepila zlasti v luči načrtovane institucionalne prenove vseh organov Evropske unije.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

SLABŠE ZA ŠOLO IN ZDRAVSTVO?

Med pripravo proračuna za naslednje leto je Berlusconijska vlada dala jasno vedeti, da bo sta krčenja sredstev deležna tudi šolstvo in zdravstvo. Manj nastalnih učiteljev in profesorjev, manj pomožnega osebja ter zmanjševanje števila razredov, kjer se le da. Na drugi strani omejitev bivalnih dni v bolnišnicah, večja kontrola pri izdajanju receptov in specialističnih napotnic ter omejitev zdravljenja v topičah zgolj na težke bolnike oziroma invalide. Vse omenjene napovedi pravzaprav niso presenečenje, saj so sile desne sredine že v predvolilnem obdobju jasno napovedovale "drugacen" odnos do mnogih stvari, tudi do šolstva in zdravstva. Pustimo v tem trenutku ob strani dejstvo, da se tedaj javno mnenje ni več kot toliko postavilo v bran dvema tako bistvenima zadevama, kot sta skrb za zdravje in skrb za kar najboljše pogoje za vzgojo otrok. Zato pa je priložnost za odločnejše posege prav v teh tednih in mesecih, ko bo finančni načrt za naslednje leto dobil svojo dokončno in zakonsko veljavno obliko.

Ne bi bilo namreč priporočljivo, da bi mirno ali celo brez besede dopuščali znižanje ravni dveh tako pomembnih področij našega življenja, kot sta šolstvo in zdravstvo. Samo spomnimo se, koliko kot družba od šole pričakujemo in celo zahtevamo. Spomnimo se, kako temeljnega pomena je dobra in učinkovita šola za zdravo rast otroka in mladega človeka. Seveda se velja spomniti tudi pogojev, v katerih sicer šola živi in dela. Vsi vemo, da ti pogoji še zda-

leč niso najboljši in da prav zaradi njih šola preprosto ne more v celoti in na najvišji ravni izpolniti ciljev, ki si jih nepopustljivo zastavlja. Kako torej gledamo na napovedi, da bo v prihodnje doživljala težje čase od dosedanjih? Spomnimo se nadalje, kaj kot družba in posamezniki pričakujemo od zdravstva: v prvi vrsti občutek gotovosti in varnosti. Spomnimo se, da smo malokje tako ranljivi in upravičeno občutljivi kot prav v misli in v skrbi za lastno zdravje in zdravje svojih bližnjih. Močno in trdno zdravstvo je pač edino, ki nam tovrstno gotovost in varnost lahko da, toda ob tem se vsi dobro zavedamo, da stanje zdravstvenega skrbstva v državi sploh ni takšno, da bi bili povsem zadovoljni in bi se zares počutili varne. Kako torej gledamo na napovedi, da bo zdravstvo v prihodnje doživljalo težje čase od tistih, ki jih je doživljalo do sedaj? Da z zavzemanjem za boljše pogoje šolstva in zdravstva ne pretiravamo, priča podatek iz Švedske, kjer so državljani ob nedavnih volitvah na vprašanje, kaj od države v prvi vrsti pričakujejo, odgovorili zelo jedrnat in jasno: urejeno socialno in zdravstveno skrbstvo, dobro šolo in večjo družbeno skrb za ostarele.

Šola in zdravstvo sta torej nesporna temelja življenjske ravni vsakega posameznika in družbe v celoti. In zato jima velja tudi z dejanji posvetiti večjo skrb kot v preteklosti, ne pa da ju hočemo celo utesniti ter s slabšimi pogoji ogroziti njun prihodnji razvoj.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PRESEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV,

INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

UREDNIŠTVO V GORICI IMA NOVI ŠTEVILKI ZA TELEFON IN FAX:
telefon: 0481 532052 / fax 0481 548808

INTERVJU / MIRELLA URDIH MERKU'

AMBASADORKA SLOVENSKE KULTURE

IVAN ŽERJAL

Najprej bi Vas prosil, da se lahko predstavite našim bralcem...

Rodila sem se pri Sv. Ivanu na dan farnega patrona, sv. Janeza glavoseka, v XIV. letu fašistske dobe kot Mirella Anna Maria Urdini Marcusi. Ko bi takrat teklo normalno koledarsko leto 1936 po Kristusu, bi mi prav gotovo bilo ime Sabina Urdih. Šele z devetim letom, se pravi po drugi svetovni vojni, sem se začela zavedati, da sem se rodila v zavedni slovenski družini. Po intenzivnem enomesečnem tečaju slovenščine pri svetoivanski učiteljici Lojzki Brana sem smela jeseni prestopiti brez problemov iz tretjega razreda italijanske osnovne šole v četrtega slovenske. Kar dokazuje, da se človek prav v otroštvu najlažje nauči novega jezika. Tega sem se še bolj zavedala, ko sem sama imela otroka, ki sem ju smela, čeprav v tujini, vzgojiti v svojem jeziku, kar mojim staršem ni bilo dano. Doma sta torej z nama govorila slovensko, na cesti, v vrtcu in v šoli nemško, ko smo prihajali v Trst in pozneje v gimnaziji kot dodatni predmet še italijansko. Bilo je neizogibno, da sta zrasla trojezična, kar je bila gotovo največja dobrina, ki sva jo jima lahko dala na pot v življenje. Maturirala sem na klasični ter se nato vpisala na Visoko šolo za prevajalce in tolmače, ki je obstajala šele dve leti in je obetala dobre zaposlitvene možnosti po krajšem (in cenejšem) študiju kot na vsaki pravi fakulteti. Ko so ustanovili slovensko banko, sem dobila službo tajnice, a moja kariera se je že po pičlih dveh letih, t.j. 1961, preusmerila v gospodinjstvo. Pa ne v Trstu, temveč v Nemčiji.

Kako to, da ste morali v Nemčijo?

Da sva se z možem, elektroinženirjem, podala v Nemčijo, je bila kriva njegova neizmerna ljubezen do zaščitne tehnike visokovoltnih napeljav, ki je ni bilo mogoče nikjer drugje potešiti.

Kako sta se vključila v tamkajšnje življenje? Kakšni pa so bili stiki s slovensko skupnostjo? Koliko je Slovencev v Erlangnu in kako so organizirani?

Za moža je bil to nov svet, kjer te mu da je že govoril nemško in da se je končno bavil s svojo tehniko, po čemer je stremel že leta. Zame je bilo vsaj sprva nekoliko težje. Ne samo, da nisem govorila jezika, bila sem ves dan sama in ker sva zaradi velike stanovanjske stiske živela v podnajemu, se je večkrat zgodilo, da nisem razumela, kar mi je gospodinja rekla ali vprašala, tako da se je moral mož zvečer pozanimati, če ni bilo morda kaj važnega. Erlangen se mi je zdel takrat kljub univerzi in eni od Siemensovih direktij bolj velika vas kot mesto. Ni bilo treba iti daleč, in že sva bila v gozdu, kjer sva nabirala borovnice, maline, gobe in storže. Je pa tudi že imel dve ali tri samopostrežne trgovine, kjer ni bilo nujno potrebno veliko govoriti. Prve stike s slovensko družino sva vzpostavila, ko nama je nekdo v Trstu povedal, da živi v Erlangenu družina Hollstein z Opčin. Tudi za drugo družino sva zvedela slučajno v Trstu, kar je bilo še bolj zanimivo. Ugotovili smo namreč, da je mama inženirja Povha v mladosti kdaj plesala z mojim očetom na slovenskih plesih v mali dvorani gledališča Rossetti.

Ne spominjam se več, kako sva zvedela za enkratmesečno slovensko mašo. Dejstvo pa je, da že 28 let mož bere berilo, jaz pa spremljam na orgle petje ne samo v Erlangenu, marveč dvakrat mesečno tudi v bližnjem Nürnbergu, zaradi česar sem pred letom dni prejela celo posebno diplomu iz

Mirella Urdih Merku' s soprogom Petrom že več desetletij živi v Erlangenu v Nemčiji, a je vedno ohranila vezi z domačim krajem - Trstom - in zvestobo slovenski identiteti, kateri pripada. Upravičeno jo lahko imamo za ambasadorico slovenske kulture in pospeševalko plodnih stikov in vezi med različnimi narodi in kulturami. Gospa Mirella namreč nosi precej zaslug za to, da je pisatelj Boris Pahor postal znan nemškemu občinstvu, saj je prevedla roman *Nekropola*. Poleg tega je na nedavnem 22. srečanju pesnikov in pisateljev - t.i. Poetenfestu - v Erlangenu v nabito polni dvorani gledališča Markgrafentheater sodelovala na srečanju domačih ljubiteljev literature z Borisom Pahorjem. Mirella Urdih Merku' je tudi dejavna članica slovenske izseljenske skupnosti v Erlangenu, z možem pa se redno vračata v domači kraj in prizadeto sledita tako življenju naše narodne skupnosti v Italiji kot tudi dogajanju v matični domovini Sloveniji. Zato bo pogovor z njo zagotovo vzbudil zanimanje.

rok škofa Urana, ki je pristojen za Slovence po svetu. Poleg tega sva redna člana prosvetno-športnega društva Miško Kranjec, ki vsem težavam navkljub praznuje prav te dni dvajsetletnico obstoja. Po vojni je bil Erlangen majhno mesto, ki pa se je hitro razvil. V 16. stoletju so se tja zatekli Hugonoti, ubežniki francoske inteligence. Erlangenski Markgraf (mejni grof) Friedrich Alexander je razumel, kakšen dar se mu ponuja, tako jim je dal možnost, da so ustanovili prvi dve univerzitetni fakulteti: teologijo in medicino. Iz tega vzroka je Erlangen postal protestantsko območje in s svojimi znamenitimi klinikami nekaj baricenter medicine. Vključevanje v tamkajšnje življenje ni bilo pod takimi pogoji ne težko ne problematično. V Erlangenu je živela tudi precej močna slovenska skupnost, kakih 150-200 ljudi, ki so po večini delali v Siemensovi tovarni aparatov. Po osamosvojitvi se je veliko Slovencev vrnilo domov in nemška industrija ne nastavlja več novih, ker zakoni Evropske unije tega ne dopuščajo. Število Slovencev, ki zahajajo v slovensko društvo, se je zelo skrcnilo. Danes se po vsaki maši zberemo v društvu na skupni večerji, ki skuša biti tipično regionalna z ozirom na izvor članice, ki jo je pripravila.

Živeti v tujem okolju ni lahko: vidva pa sta ohranila svojo slovensko identiteto in jo tudi posredovala lastnima otrokoma. Ali sta pri tem imela težave, je okolje pritiskalo na Vaju, kje sta našla moč, da sta šla naprej po tej poti?

Kot že rečeno, sem jaz prevzela svojo pravo identiteto šele z devetim letom. Na zunaj brez vsakršnih problemov ali šokov. Prav gotovo se mi je pa v podzavest vtisnil pečat utrepe krivice, za katero sem si vse življenje želela, da bi se popravila. Vzljubila sem svoj materni jezik verjetno še bolj, kot če bi ga bila smela spregovoriti kot prvega. Ko sem ljubkovala svoja otroka, sem neizbežno morala misliti na svojo mamo, ki ji je bilo to preprečeno. Kar se težav tiče, mislim, da bi jih po vsej verjetnosti imeli, ko bi živeli kje v Italiji. V Erlangnu, ki ima zaradi univerze in Siemensu zelo raznoliko prebivalstvo vseh ras in kultur, nisem čutili nikakega pritiska. Če se je kdo pozanimal, kaj govorimo ali od kod smo doma, smo mu to razložili in to je bilo vse. Moč, da sva nadaljevala po začrtani poti, sva črpala iz spomina na starše, iz sočustva do župnikov ter iz principa uveljavitve naravnih človekovih pravic.

Kako je okolje v Erlangnu dovezetno za sprejemanje drugih, drugačnih, v Vašem primeru Slovencev?

Erlangen ima že stoletno tradicijo sprejemanja tujcev, ki izhaja še iz druge polovice 16. stoletja, ko je veliko Hugonotov zapustilo Francijo in se zateklo med drugim v Nemčijo, da bi ubežali pokolu Šentjernejske noči. Geslo mesta je še danes: Erlangen, offen aus Tradition, torej mesto, ki se ne zapira, tudi Slovincem ne. Pred leti jih je bilo še veliko več, ki so delali v tamkajšnji tovarni orodja in medicinskih aparatov, a veliko se jih je medtem vrnilo v domovino, če niso utonili v nemškem svetu. Slednje velja še po-

sebnost za mlajše generacije. Kdor se je v Nemčiji rodil, se izšolal, našel delo in življenjskega partnerja, se prej ali slej asimilira in ne zahaja več v slovensko družbo. Od tod največji problemi za obstoj slovenskih društev. Erlangen je mesto, ki ima sorazmerno malo proletariata. Glavna delodajalca sta univerza in Siemens. Na univerzo se vpijujejo študentje iz celega sveta. Pri mednarodnem koncernu Siemens, ki ima tu eno svojih treh glavnih direktij, so vedno delali inženirji z vseh celin. Družba je torej bila že vedno izrazito kulturna in elitna, tako da v 40-ih letih nisva nikoli doživela najmanjšega nacionalnega spopada.

Oba sta odrasla v Trstu, potem sta se izselila, vendar se pogosto vračata k nam. Ohranila sta živ stik z našo stvarnostjo: kakšna se vam zdi, ko nanjo gledate sicer prizadeto, a istočasno tudi "od zunaj"?

Kaj naj rečem, velikokrat sem res prizadeta, ko vidim, kako nas drugi ignorirajo, zavračajo, zanikajo. A največkrat se jezim, ko vidim, da ne znamo biti složni, da se marsikdo poteguje le za osebne koristi, da nam mora slaba presti, zato da skupno nastopimo, da nam primanjkuje samozavesti, da bi marsikaj postorili, ne da bi vedno pričakovali pomoči "od zunaj". Zato se toliko bolj razveselim, ko v Primorskem, na katerega sva z možem še od nekdanj naročena, ker naju kljub vsem pravopisnim, slovničnim, jezikovnim in tiskovnim nedostatom povezuje z domom, berem o uspehih naše mladine na raznih jezikoslovnih, likovnih, športnih, glasbenih tekmovanjih in sem iz srca hvaležna vsem njim, ki jim stojijo ob strani pri teh pobudah.

Odkod pa Vaša tako živahna dejavnost na kulturnem in družbenem področju?

Če dobro pomislim, je to zame nekaj povsem naravnega in se je začelo prav po drugi svetovni vojni. Moj svet se je takrat spremenil, ali bolje rečeno razširil, obogatil. Nisem na primer iz-

gubila svojih najboljših prijateljic, marveč sem pridobila nove. Z marsikatero sva skupaj prestopili iz ene šole v drugo, a tudi s tistimi, ki so ostale v italijanski šoli, nisimo pretrgale vezi. To ni bila samo pridobitev nove identitete. Začela sem se na primer učiti klavirja pri gospe Romani Zajčevi, ki je bila izredno nadarjena in podjetna, saj nismo z njo imeli samo glasbene produkcije na koncu šolskega leta. Uprizarjali smo poleg tega tudi celovečerne prireditve z recitacijami, petjem in plesom, s katerimi smo "gostovali" ne samo v domačem narodnem domu Slavko Škamperle, ki je danes moreča razvalina, da se človeku milo stori, ko gre mimo, temveč tudi v dijaškem domu na odru, ki je bil postavljen na vrtu pod mejnim zidom (bilo je poleti), so začeli padati na nas kamni, da smo morali predstavo prekiniti. Bilo je morda 1947. ali 1948. leta, torej kakih 20 let, potem ko je Boris Pahor doživel nekaj podobnega in še hujšega pri miklavževanju, kot to opisuje v svoji noveli *Grmada v pristanu*. Istočasno sem začela peti tudi v otroškem cerkvenem zboru. Takrat smo pri Sv. Ivanu imeli ob nedeljah dve slovenski maši, eno ob sedmih, v glavnem za gospodinjje, ki so potem hitele kuhat praznično kosilo brez atomskih loncev in zmrzovalnih skrinj, drugo, tako imenovano "otroško" mašo ob 10. uri, kjer je bilo res veliko otrok, v sprednjih klopih na eni strani deklice, na drugi dečki in na koru naš zborček. Le od pridiže, ki jo je nedeljo za nedeljo imel naš kaplan g. Peter Šorli, so bili najbolj "otroško" uglašeni opomini, ki jih je vedno znova vračal s prižnice na neugnane otroke. Organistka Marica Zupancič, ki je vodila petje, se je udeleževala tudi kot režiserka v Marijinem domu ali "štalci", kot smo mu mi pravili, na začetku ul. delle Cave. Ker me je nastopanje na odru zelo veselilo (kar sem nemara podedovala po očetu), sem se pridružila tudi tej skupini. Poleg vsega me je pa navduševal tudi šport, tako da sem zahajala v prosvetno društvo k športnim uram, ki jih je vodil g. Čajo, ki ga nihče ni drugače nagovarjal. Pripravil nas je tudi za nastop na stadionu pri Sv. Soboti 1. maja 1946. Takrat in še dolgo potem je 1. maj bil res praznik dela, se pravi, da nihče ni delal, niti tramvaji niso vozili, tako da smo se že navsezgodaj odpravili peš k Sv. Soboti, da smo prispeli pravočasno na cilj. Deklice smo bile oblečene v bele bluze in barvana zvončasta krilca. Če sem si kdaj zaželela, da bi bila že starejša, je bilo prav takrat. Barva krilca se je namreč ravnala po starosti in jaz sem spadala še v skupino najmlajših z zelenim krilom, barva, ki mi je bila zoprna, tako da sem prav zavidala nekoliko starejšim prijateljicam, ki so imele modrega. Pozneje, tudi v gimnaziji, sem vedno rada pela v šolskem zboru in sodelovala pri zaključnih produkcijah, pisala sem kdaj v *Literarne vaje*, zadnjič sem pa nastopila na odru

v petdesetih letih na Repentabru, ko smo uprizorili *Krst pri Savici*.

V spremni besedi sem napisal, da ste ambasadorica slovenske kulture v Nemčiji. Vaše ime je v zadnjih časih povezano predvsem s prevajanjem in predstavljanjem del Borisa Pahorja. Sodelovali ste namreč tudi na njegovi predstavitvi na nedavnem Poetenfestu v Erlangnu: kako je večer potekal in kako je nemška publika sprejela našega pisatelja?

Naslov ambasadorice slovenske kulture mi je odkrito povedano zelo všeč. Če sem po eni strani vedno iskala priložnosti, da bi bila prisotna na domačem kulturnem prizorišču s tem, da sem kdaj pisala uredništvu te ali one publikacije, sem po drugi strani čutila nekako potrebo in dolžnost, da bi v sklopu svojih zmožnosti posredovala tudi nemškemu svetu odsev naše stvarnosti. To se mi je s prevodom Pahorjeve *Nekropole* imenitno posrečilo. Veliko boljše, kot bi si v najdrznejših sanjah to lahko predstavljala. Poetenfest je literarna manifestacija, ki je letos potekala že dvaindvajsetič, in sicer zadnji konec tedna v avgustu od četrtega popoldne do nedelje zvečer, na kateri predstavijo avtorje in njihova najnovejša dela v nemškem jeziku oziroma v nemškem prevodu. Ker človek še vedno ni iznašel možnosti, da bi bil istočasno prisoten na dveh mestih, sva se mi dva vedno odločala za Drago, ki poteka iste dni. A ko mi je letos predstavnik založbe Berlin, ki je objavila nemško *Nekropolo*, telefoniral, da so povabili g. Pahorja, ki je tudi že pristal, sem spontano odločila, da ostanem v Erlangnu. Pomisliti morate, da sem *Nekropolo* začela prevajati iz več vzgibov. Na prvem mestu je bila že omenjena želja po posredovanju naše lokalne literature. K temu me je že leta vedno znova spodbujala zdaj že pokojna svakinja Marta. Nanjo sem pomislila vsakokrat, ko sem imela kake probleme s prevajanjem, kar mi je dalo moči, da sem nadaljevala. Delo namreč ni bilo najbolj enostavno, če sem ga hotela optimalno opraviti. Po drugi strani sem se bala, da bi se začel s tem ukvarjati nekdo, ki o naši problematiki nima pojma (saj v Nekropoli ne gre izključno za izkustvo koncentracijskega taborišča) in bi vso stvar skazil, ali nekdo, ki zna le nekaj šolske nemščine in bi nalogi ne bil kos. Ker se mi je pa vendar zdelo utopično upati, da bi se kaka založba utegnila zanimati za delo, mi je bil to izziv, da preizkusim svoje sposobnosti in poklonim prevod avtorju za 80. rojstni dan. V svoji naivnosti sem takrat namreč mislila, da bom v treh letih to nalogo opravila. Trajalo pa je le kako leto več, a uspeh je bil zato toliko večji. Odkar je *Nekropola* izšla marca 2001, je bilo do letošnjega junija objavljenih kakih 40 recenzij in omemb, ki so kar tekmovaly v superlativih, v malodane vseh časopisih nemškega jezika. Jugozahodnonemška televizijska postaja SWR, ki jo je imela julija 2001 na prvem mestu najboljših priporočenih del, jo je letos nagradila kot najboljšo knjigo. Posledica tega je bilo povabilo na Poetenfest, kjer je avtor bil častni gost poleg ostalih 59 povabljenec. Da je bil Boris Pahor res deležen posebne pozornosti, priča dejstvo, da je na procelju gledališča bil med štirimi fotografijami v nadnaravni velikosti tudi njegov portret. V galeriji med gledališčem in reduto so predvajali video z njegovim intervjujem, v foyerju smo mu pa postavili osebno razstavo z 22 fotografijami in petimi namiznimi vitrinami, v katerih je bilo razstavljenih 30 njegovih del v slovenščini in drugih jezikih z nemškimi daskalijami ter nekaj primerkov moje korespondence z avtorjem.

KONEC AVGUSTA V GORICI

PLENARNO ZASEDANJE ŠOLSkih SESTER

Letos so se Šolske sestre svetega Frančiška Asiškega Kristusa Kralja že šestič zbrale na svojem Plenarnem zasedanju v Gorici od 25. avgusta do 5. septembra. V Zavod svete Družine so prišle vse provincialne predstojnice in zastopnice vseh devetih provinc ter rimske regije z vrhovnim svetom na čelu. Obravnavale so temo: Zvestoba naši karizmi v življenju in delovanju sester v naši Kongregaciji. Da bi bolj poglobile in na novo odkrile karizmo naše ustanove in karizmo naše ustanoviteljice s. M. Margarite Pucher, so organizatorji tega zasedanja povabili predavatelja gospoda Giancarla Rocca, ki je strokovnjak v razlagi karizme in iskanja začetkov naše Kongregacije in njene ustanoviteljice. Frančiškanski brat Heribert Arens pa nam je govoril o frančiškanski duhovnosti in predstavljal Frančiškanske perspektive prihodnosti z Bogom. Iz splitske province pa je prišla s. Rebeka Anić in nam govorila o vlogi vizij v obnovi skupnosti.

Sestre so prišle iz Maribora, kjer je bila ustanovljena naša Kongregacija

pred 133 leti ali, kakor mi pravimo, Materina hiša, od koder so bile sestre poslone po celem svetu: v Split, v Aleksandrijo v Egiptu, v Ciril Metodovo šolo v Trstu, v Tomaj na Krasu, v Lemont, Sarajevo, Mostar, Avstrijo, Kamor koli so šli Slovenci in Hrvatje, so klicali naše sestre, da bi med njimi vzgajale in učile njihove otroke v vrtcih in šolah. Pripravljale so tudi njihova dekleta na družinsko življenje z gospodinjstvi in kuharskimi tečajji. Sestre so tudi klicale v misijonske pokrajine v Argentino, Urugvaj in Paragvaj, kamor je pred petdesetimi leti odšla poleg drugih tudi Tomajka s. Angelika Tavčar. Pred nekaj leti je odšla tudi s. Tadeja Mozetič iz Bilj, ki deluje v misijonu San Lenardo v Paragvaju.

Vse sestre Kongregacije smo se že celo leto pripravljale s tem, da smo proučevale naše delovanje, izvor naše ustanove in njeno karizmo ter karizmo naše ustanoviteljice, ki je prišla v Maribor za uboge in zapuščene otroke zato, da bi jih učile in vzgajale v krščanski veri.

Med delovanjem Plenarnega sveta v Gorici je sestre razveselil obisk beograjskega nadškofa Stanislava Hočevarja. Razložil jim je problematične razmere v njegovi nadškofiji. Povabil nas je, da bi ponovno prišle delovat na ekumensko področje. V nedeljo so sestre pustile svoj študij in šle na božjo pot k Mariji na Barbano. Popoldne pa k materi naših cerkva v Oglej. G. Karlo Bolčina nam je lepo razložil zgodovino teh svetih krajev. Popeljal nas je v daljno preteklost začetkov vere naših prednikov. Vrhunec dneva pa smo doživele pri daritvi svete maše v oglejski baziliki, kateri je predsedoval goriški nadškof Dino De Antoni, ki nam je v nagovoru poglobil verski in redovniški poklic.

Za zaključek smo poromale na Slomškov grob v Maribor. Škof Slomšek je želel, da bi prišle sestre v njegovo škofijo za vzgojo otrok, ki so bili prepuščeni ulicam in cestam. Ta njegova želja pa se je izpolnila šele po njegovi smrti.

V Mariboru smo tudi obiskale delno obnovljeno materino hišo, ki je bila podzavljena in so jo šele pred nekaj leti spet dobile in jo z velikim trudom popravljajo.

Kot nekoč smo se tudi ta dan tu v materini hiši pozdravile in odšle vsaka v svojo provinco in na svoje delovno področje.

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

UMRETI SEBI NI LAHKO...

Tudi spoznavanje je sad velike ljubezni, saj, kdor spoznava, lahko spoznava samo zato, ker nosi v sebi neko luč, ki mu omogoča, da vidi vse povezave, rdečo nit npr. med podatki, dogodki, v človeški zgodovini itd. Spoznavati neko osebo pomeni, da jo sprejmeš in pustiš, da se ti razodene. Tudi spoznavati sebe pomeni, da se sprejmeš in pustiš, da se sam sebi razodeneš. Pomeni zaznati rdečo nit v lastnem življenju in v življenju drugega. Sprejmeš se lahko takrat, ko te kdo drug zaobjame v svoji ljubezni. Mati in oče tako dobro poznata iz ljubezni svojega otroka, da vesta za vse njegove potrebe, želje, navade in s primerno vzgojo lahko omogočata, da raste v zrelosti z namenom, da se polagoma sam spoznava ter se drugim in sebi razodeva kot ljubljena oseba. Torej ljubezen, če je res ljubezen, zaobjame celo osebo, saj drugače ne bi bila ljubezen.

Ko si zaljubljen, vidiš fanta ali punco, v katerega/ro si zaljubljen/a, tako, kot ga/jo vidi Bog, ker ga/jo gledaš z ljubeznijo skupaj z Bogom (tudi če se tega ne zavedaš), ki je Ljubezen. Bog nas vidi v tisti popolnosti, do katere v življenju dejansko lahko dozorimo. Spominjam se zaročencev, ki sta se zelo resno pripravljala na zakon. Odločila sta se, da postaneta fant in punca iz neke začetne nore zatreskanosti, ko sta drug v drugem videvala najboljšo, najlepšo, najbolj dobrosrčno osebo. S časom sta odkrivala tudi senčne strani svojega sončnega odnosa. Med pogovorom sem ju vprašal, ali se je kaj spremenilo na njuni predzakonski poti, če pomislita na prvo srečanje. Odgovor je bil, da se je veliko spremenilo, vendar kljub temu da sta se drug drugemu odkrila veliko bolj celostno, tudi v smislu napak in senc, sta še zmeraj prepričana, da je on zanj najboljši in najlepši in obratno. "Upava - sta dodala -, da bodo pridevniki najboljši, najbolj dobrosrčni, najlepši čez petdeset let z božjo pomočjo med nama res uresničeni".

Rad bi dodal intermezzo, ki se mi ne zdi zanemarljiv, in sicer možnost, da se oseba zaljubi v več oseb in dejansko ne ve, kako in kaj v življenju. Treba je pustiti, da dozori čas za življenjsko izbiro ene konkretne osebe

med številnimi v smislu, da dojamem, ali me bo božja ljubezen, ki jo bom živel s tisto osebo, prežela v celoti, tako da bodo te ljubezni deležni tudi ljudje in svet okrog mene. Skratka: človek mora razumeti, ali mu bo npr. žena takrat, ko se bo zanj zrtvoval, ko se bo z njo združil, pomagala pri tem, da ga bo božja ljubezen prežela v celoti, tako da jo bodo mogli zaznati njegovi otroci, sosedje in prijatelji. Da bo mogel svet okrog njega zaznati ljubezen v vsej svoji resnici, ki ni sad žrtve, ampak globokega žrtvovanja lastnega samoljubja v korist drugemu. V umiranju lastnemu samoljubju, s tem da drugega vzljubim, se razodeva moja religioznost (iz besede religere, t.j. povezovati), postanem povezovalna oseba oz. človek odnosov po božji podobi. Poznam moža, ki vsako jutro v zimskem času zgodaj vstane, segreje stanovanje - pri njem kurijo na drva -, pripravi ženi in otrokom zajtrk, ker ga potem zaradi dela ni do poznega popoldneva. Zvečer, medtem ko žena pripravlja večerjo, se pa posveti otrokom, dokler ne gre do spat. Preproste življenjske stvari, nič kaj pozornosti vzbujajoče, vendar izraz zastojne ljubezni. Doma pri njih res ni kreganja, ampak pogovor. On mi je zaupal, da prek žrtvovanja razume, da je življenje nekaj vredno in da samo prek žrtvovanja čuti enost z ženo, še posebno takrat, ko oba potrebujeta, da si razčistita stvari med sabo, da njun odnos lahko ponovno steče, še posebej, ko gre za težave nedoraslih otrok. Ljubezen je popolno zaupanje drugemu, je popolno prepuščanje drugemu, Ljubezen je proces, ki se uresničuje prek žrtvovanja, prek umiranja sebi. Umreti sebi je boleče, vendar v vsem življenjskem realizmu, če se kdo pusti prepričati, da je odpovedovanje vredno zaradi ljubezni, je tudi zato, ker v moči te ljubezni ni nič izgubljeno, ampak bo ob svojem času vse obrodilo.

KNJIGA G. JOŽKA KRAGLJA

PRIMORSKI DUHOVNIKI, KULTURNI DELAVCI

Primorski duhovniki - Kulturni delavci 20. stoletja je naslov knjige, ki je izšla te dni v Gorici v samozaložbi. Knjigo je uredil, gradivo za gesla o primorskih duhovnikih po raznih virih zbral in napisal znani primorski duhovnik Jožko Kragelj, natisnila pa jo je tiskarna Grafica Goriziana v Gorici.

Avtor knjige že v uvodnih mislih pove, da je bilo na Gorškem po drugi svetovni vojni že več poskusov, da bi v zborniku strnili kratke življenjepise vseh zaslužnih primorskih mož in žena, še posebej pa primorskih duhovnikov, ki so še zlasti v času fašizma in druge vojne ter seveda takoj po njej odigrali na Primorskem izjemno narodnostno obrambno vlogo, če seveda odmislimo njihovo delo na vsemem področju. Goriška Mohorjeva družba je prav zato začela izdajati Primorski slovenski biografski leksikon (PSBL), ki ga je zaključila leta 1994.

V PSBL so vključeni tudi primorski duhovniki, ki so veliko storili na področju kulturnega, jezikovnega, zgodovinskega in narodnostno-obrambnega dela.

Gospod Jožko Kragelj je vsa gesla iz PSBL-ja zbral, jih uvrstil z dopolnitvami v knjigo *Primorski duhovniki - Kulturni delavci 20. stoletja*, obenem pa sam še zbral in napisal nekaj novih biografij primorskih duhovnikov, ki so se izkazali na kulturnem področju. V novi, lepo oblikovani knjigi je tako 130 biografskih zapisov o prav toliko primorskih duhovnikih-kulturnikih; nekateri med njimi so se rodili koncem 19. stoletja, drugi pa so še živeči. Med 130 imeni primorskih duhovnikov najdemo tako pisatelje kot časnikarje, celo slikarje in jezikoslovce, zajet pa je tudi prostor Beneške Slovenije in seveda Primorska na obeh straneh današnje državne meje.

Vsak zapis je opremljen s fotografijo posameznega duhovnika in tudi z biografskimi podatki za morebitno nadaljnje raziskovanje, kar bo seveda prišlo prav vsakomur, ki bo hotel svoje vedenje o primorskih duhovnikih poglobiti.

Avtor tudi sam v uvodnih besedah pravi, kako si sam zelo želi, da bi njegova knjiga bila sam temeljni kamen in osnova za nadaljnje raziskovanje in strokovnejše ter bolj poglobljeno delo.

JUP

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

27. NAVADNA NEDELJA, ROŽNOVENSKA

"Zapel bom o svojem ljubem, pesem svojega ljubega o njegovem vinogradu" (Iz 5,1).

"Trto, naše očete, si dal pripeljati iz Egipta" (Ps 80, 9).

"Nič ne skrbite, ampak ob vsaki priložnosti izražajte svoje želje Bogu z molitvijo in prošnjo, z zahvaljevanjem" (Flp 4,6).

"Zgrabili so ga, vrgli iz vinograda in ubili" (Mt 21,39).

Mesec oktober, ki smo ga začeli pred nekaj dnevi, nam nudi bogato duhovno hrano. Poleg velikana duhovnega življenja, a v čudoviti otroški držbi sv. Terezije Deteta Jezusa, in poleg močnih duhovnih bitij-angelov varuhov, stopi pred nas lik Asiškega ubožca, sv. Frančiška.

Zajame nas veselje evangelija za vse narode, za vse ljudi, saj je misijonski mesec.

Žena, druga Eva, Marija, Rožnovenska, postane trepet ne samo Turkov l. 1571 pri Lepantu, marveč vseh krivoverstev vseh časov.

Pesmi plemenitega Slomška ganejo srca kmetovalcev in vsega slovenskega naroda z modro ljubeznijo do sveta, ki naj ga usmerjajo k večni gostiji pri Bogu, kjer Jezus toči in pije žlahtno vino veselja (Mt 26, 29).

Sv. pismo hvali vino, ki razveseljuje srce (Ps 104, 15). Slomšek, rojen sredi vinskih gor, nato dušni pastir v vinorodnih krajih, neutrudno poučuje ljudi po raznih farah, nato kot duhovni voditelj bodočih duhovnikov ter kot škof o enkratnosti Božjega kraljestva. Tega Bog često slika kot svoj vinograd ali kot gostijo s sočnimi jedmi, z žlahtnimi vini (Iz 25, 6). Bog ljubi svoj vinograd. Zasadil je trte, jih okopal, trebil, obrezoval, jih škropil in žveplal. Bal se je neurja, preveč in premalo dežja in sonca, toče, divjih živali. Zato je svoj vinograd ogradil, ga zavaroval pred zunanjimi sovražniki. Bog je vinograd posebel, ga imel za svojega, vso Izraelovo hišo. Judovi možje so nasad njegovega veselja (Iz 5, 7). Toda vsa ta skrb je bila zaman. Saj so ga prav oni zapustili; zavrgli so živega Boga. Izvirni greh se zdi kot edini, a kruti vladar nad človekom. Zasenci vso duhovno lepoto, pozna le ubijalsko smrt. Rojeva trnje in osat (Iz 5, 6), viničje, ki ne daje žlahtne kapljice (Iz 5, 2,4). Človek se ne poteguje za pravičnost in pravico (Iz 5, 7). Zato psalm piše k Bogu po odrešenju. Spominja, kako je Bog rešil očete iz Egipta. Zasadil jih je kakor trto v obljubljeni deželi. Trta se je razbobotila tja do morja in do veletoka (za časa Salomona) na vzhodu (Ps 80, 9,12). Zato naj zdaj obnovi srečo, naj jih (naj nas) reši. Saj ni še vse izgubljeno. Žene in možje, in ne samo tisti, ki smo jih zgoraj omenili, so se znali boriti za nov svet, za Boga, za nov vinograd.

Sv. Pavel piše Filipjanom iz ječe, naj odkrivajo ob vsaki priložnosti svoje želje Bogu. Naj se zato poživijo molitve, prošnje, zahvaljevanje. Ne je otresemo strahu, skrbi za misljo na vse, kar je resnično, vzvišeno, pravično, čisto, ljubeznivo, častno, krepostno in hvalevredno (Flp 4,87). Edinole svetniki dokazujejo, kako je treba negovati vinograd, če hočemo pridelati z Božjo pomočjo najboljše grozdje in vino. Pri tem Sv. pismo ne misli na pretečo nevarnost neurja, marveč na srce, da se hočejo polastiti Božjega vino-

grada-kraljestva. Ti neumneži in bedaki govorijo: "Saj ni Boga!" (Ps 10, 4;14,1). Ugrablajo in delajo silo kraljestvu (Mt 11, 12).

Lakomnost se že od Adama in Eve dalje polasča človekovega srca. Vdaja se poželenju po čim večjem imetju, po popolni neodvisnosti od Boga, ki mu polagoma zatone v srcu. V sebi kuha nerazumljivo sovraštvo do brata, ki ga zaradi nebrzdane sle nevoščljivosti ubije (1 Mz 4, 8). Jezus pribije, da je hudič že od začetka lažnivec in oče laži ter morilec ljudi. Kdor se mu vdaja, postane njegov sin (Jn 8, 44), kljub temu da je Jezus tako oster do sovražnika človeškega rodu ali prav zaradi tega vztraja v pričakovanju spreobrnitve vinogradnikov. Saj kar naprej pošilja svoje služabnike-preroke. Misli si, da bo vendarle zmagala razsodnost. Pa doživi popoln poraz. A se ne vda. Saj sklone poslata zadnji dokaz ljubezni, t.j. svojega lastnega Sina, dediča vsega.

A prav tu doseže hudobija višek svoje moči: ubije Božjega edinca, misleč, da se brez Boga lahko polasti nesmrtnosti, da bo kakor Bog in bo človek poznal dobro in hudo (1 Mz 3,5).

Bog pa bo enostavno dal drugim svojo ljubezen in svoje rešenje (Mt 21,43). Bog ne sili k sebi nikogar, vendar bo človek, ki Boga odkloni, sebe kruto pokončal in drugi bodo vredni uživati Boga (Mt 21,41,43). Bog zahteva od nas samo priznanje, da smo od njega, prav tako je njegov ves svet (Ps 95, 3-7). Zahteva vero in nič drugega. Jezus je kamen, ki so ga zidarji zavrgli: postal je vogalni kamen. Zaradi vstajenja je nekaj čudovitega v očeh vseh, ki mu služijo (Mt 21, 42; Ps 118, 22-23).

Sv. Pavel nas vabi, naj gremo ven iz vinograda-šotorišča našega bivališča ter prenašamo Jezusovo sramoto. Vinogradniki so ga namreč vrgli ven iz naše srede. Zunaj je v sramoti, v izobčenju, preklet (Heb 13,12 ss; Gal 3,13). Tako in tam, zunaj, so ga svetniki vseh časov najdevali. Tam ga bomo našli tudi mi.

NA PROSEKU SO SE PONOVO ZAČELA SREČANJA O SV. PISMU

ŠKOF RAVIGNANI O POMENU ZNAMENJ VERE IN CERKVE

IVAN ŽERJAL

Z jesenjo so se na Proseku, v župnijski dvoranci poleg cerkve, ponovno začela srečanja, posvečena Sv. pismu. V lanskilski sezoni je župnik Jože Špeh poskrbel za niz predavanj na temo *Sveto pismo, mit ali resnica*, letos pa se niz glasi *Sveto pismo, temelj krščanstva*. Kakor lani je tudi letos sezono proseških srečanj otvoril tržaški škof Evgen Ravignani, ki je spregovoril zlasti o t.i. "znamenjih templja". Izhajajoč iz dveh beril Stare in Nove zaveze - Salomonove molitve ob posvečenju jeruzalemskega templja in Pavlovega pisma Efežanom - je škof razvil razmišljanje o pomenu cerkvenih in verskih znamenj v današnjem času.

V vasi, je npr. dejal, so ponavadi vsi prebivalci bolj ali manj navezani na svoj zvonik in svojo cerkev. Slednja je zgrajena med ostalimi hišami, kar pomeni, da je to živa prisotnost Boga med ljudmi. To je tudi znamenje, da nas Bog varuje. Cerkev, je nadaljeval, je tudi kraj, kjer se ljudje srečujejo med seboj in tudi z Bogom. S pomočjo vere, je še dejal škof, lahko razumemo pomen nekaterih znamenj. Tako je npr. oltar znamenje Kristusove prisotnosti med nami, blagoslovljena voda, s katero se prekrizamo ob vhodu v cerkev, pa je znamenje očiščenja. Poleg tega je cerkev

FOTO KROMA

tudi kraj molitve, kjer nas Bog Oče poslušja in nam odgovarja, kjer se daruje sam Kristus.

S tem v zvezi je škof Ravignani poudaril pomen t.i. liturgičnih znamenj oz. zakramentov: to so znamenja, je dejal, ki nas notranje spreminijo in ki spreminijo naše življenje. Iz ljudi se preobrazimo v Božje otroke in Njegove pričevalce. Morda se nekateri starši, ko dajo svoje otroke krstiti oz. jih peljejo k prvemu obhajilu ali birmi, ne zavedajo popolnoma tega dejstva, je dejal škof, ki je tako podčrtal pomen potrebe, da otroci odraščajo kot kristjani.

Občestvo, ki se zbere v cerkvi, je znamenje skupne soudeležbe v veri. Ljudi namreč povezuje vera in upanje in tako

občestvo dokazuje, da je postalo eno samo telo v Kristusu, eno samo srce in ena sama duša, ker se vsi imajo za brate in se posledično tako med seboj tudi ljubijo. To je tudi vabilo za tiste, ki ne verujejo, da se približajo veri.

Na koncu je škof tudi odgovoril na nekatera vprašanja s strani udeležencev, pri čemer je med drugim poudaril, kako vera postane notranja moč, volja po življenju in sreča. Sam tudi v taki družbi, ki se je oddaljila od krščanstva, ni pesimist, nasprotno: večkrat, je dejal, ne razberemo znamenj dobrega, ki nastaja okoli nas. Dotaknil se je tudi vprašanja pristopa do mladih, ki po njegovih besedah potrebujejo praznovanje, vese-

lje in upanje, ne pa mračnih in pesimističnih pogledov: mladim je treba ne le delno, ampak popolnoma zaupati. Odločno pa je zavrnil istovetenje vere s političnimi razlogi: v tem primeru postane fanatizem in izgubi svojo čistost. V tem smislu je treba tudi tolmačiti dejavnost npr. Jehovih prič, ki poleg tega, da zanikajo, da je Kristus Božji sin, interpretirajo Sveto pismo na dobeseden način, se pravi s pomenom, ki ga je imelo v času, ko je bilo pisano. Od tod nekatera zadržanja, kot npr. odklanjanje transfuzij in podobno. Poleg tega, je še dejal škof, tu ne gre samo za duhovne, ampak tudi za materialne interese te sekte, ki je nastala v Združenih državah Amerike. Podoben problem, je še dejal škof Ravignani v odgovoru na vprašanje o dogajanju v Palestini, ima izraelski oz. judovski narod. Pri njem je vera pogostoma le vprašanje kulture, ne pa vernosti (in večkrat pride do političnega istovetenja). Morda, je zaključil, bi morali Judje bolj pogosto brati pravlastno Staro zavezo. Ni mogoče pripeljati nekega naroda, kot je palestinski, do obupa, čeprav so teroristični atentati, ki jih delajo arabski in islamski skrajneži, seveda vredni popolne obsodbe.

Prihodnje srečanje o Sv. pismu bo 24. oktobra, vedno v proseški župnijski dvoranci, govoril pa bo sam župnik Špeh. Poleg tega bodo 14., 21. in 27. oktobra tri predavanja, posvečena delovanju skupnosti San Martino al Campo, ki se posveča odvisnikom.

kratko zgodovino opatije. Sam je vrtnar in mu lahko samo čestitamo, saj je okrog cerkve vse polno prekrasnega cvetja. Ko zazvoni zvonček, nas pater veselo pozdravi in odide, mi pa pokosimo v senci.

Ponedeljek, 29.7. - Dodeljeno mi je, da peljem deklico Rahel k morju. Otrake St. Vincenta namreč vozimo ves mesec julij k morju v mesto Ašdod. Priprava se dva kombija s sedem, osem otroki in spremljevalci, šoferjem ter bolničarko. Otrakom je na plaži zelo prijetno, saj so pod nekakim baldahinom in uživajo zdrav morsk zrak. Z razliko od italijanskih plaž, je ona v Ašdodu prazna, ali skoraj, saj je na ogromni površini, ki je prijetno-zlato peščena, le malo gostov in obiskovalcev. Oziroma, zdi se mi, da jih je iz leta v leto več, saj se tudi mesto izredno hitro širi. Ogromno je novih stanovanjskih naselij, novih ulic, trgovin, parkov. Mene to še bolj preseneti, saj prihajam občasno. Med kopalci se pogosto sliši ruščina, posebno letos, ko je tudi kar precej otrok z nonoti in nonami in se razlegajo klici: Babuška! Seveda, Izrael ima okrog milijon priseljenih Rusov in to ni malo.

Rahel se na plaži prijetno počuti. Opazim, kako se čudi valovom, ki ji oblivajo drobno telo in mežika proti soncu. Kar umirjeno pospravi svoj obrok hrane in to je zanjo izjema. Okrog enih smo že doma, v St. Vincentu. Rahel pokosi in z ostalimi gojenci leže k popoldanskemu počitku. Jaz pa sem za danes prosta!

DALJE

SVETNIK TEDNA

5. OKTOBRA

SILVESTER ČUK

MARCELIN, ŠKOF

Pred približno štiridesetimi leti je režiser Ladislav Vajda posnel film o dečku, ki so ga redovniki nekega jutra našli pred vrati svojega samostana, kjer ga je bila pustila neznana mati. Pobožni redovniki so najdenčka krstili in mu po svetniku, ki je doval tistega dne, dali ime Marcelino. Mali Marcelino je bil neverjeten otrok. Znal se je pogovarjati s stvarmi in z živalmi, najbolj ganljivo pa so bili njegovi pogovori z Jezusom na križu, ki je sameval na samostanskem podstrešju. Film je prejel več mednarodnih nagrad. V največji kinodvorani v Madridu so ga vrteli več kot šest mesecev zapored. Podlaga za film je zgodba pisatelja Sancheza-Silve „Marcelino, kruh in vino“, ki je prevedena tudi v slovenščino.

Nebeški zavetnik tega izrednega otroka je bil sv. Marcellin, bolje: eden od svetnikov s tem imenom, kajti Bibliotheca Sanctorum, kritična izdaja svetniških življenjepisov, ki so jo pripravili na željo papeža Janeza XXIII., našteva kar devet svetih Marcellinov. Eden od njih je današnji godovnjak, ki je bil škof v mestu Raveni, najverjetneje v prvi polovici 4. stoletja. Prvi škof v tem mestu, ki je bilo v rimski dobi cvetoče pristanišče, je bil sv. Apolinarij, kateremu sta posvečeni dve prelepi starodavni cerkvi, ki se ponašata s čudovitimi mozaiki. Škofija v Raveni je bila ustanovljena šele okrog leta 200, pobožna legenda pa pripoveduje, da je bil Apolinarij učenec apostola Petra. S prvakom apostolov naj bi prišel z Vzhoda, iz Rima pa ga je Peter poslal oznanjat Kristusa v Raveno.

Sv. Marcellin je bil deseti Apolinarjev naslednik na ravnem škofijskem sedežu. O njem je ohranjenih zelo malo zanesljivih podatkov. Neki Agnello, ki je v 9. stoletju napisal knjigo o škofih v Raveni, poveličuje Marcelina kot dobrega pastirja, ki se z vsemi svojimi močmi trudi za blagor svoje črede. Ničesar pa ne pove o tem, kdaj in koliko časa je vodil škofijo, kdaj je umrl in kje je bil pokopan.

Sklepajo, da je zadnje počivališče našel v cerkvi sv. Proba zunaj mesta. V 10. stol. so od tam njegove zemeljske ostanke skupaj z relikvijami drugih sedmih škofov prenesli v mestno stolnico. Ta prenos pomeni začetek češčenja sv. Marcelina in drugih ravnemskih škofov. Neke legenda iz 11. stoletja pripoveduje, da so bili vsi izbrani za škofo po čudežnem namigu iz nebes: nanje je priletel bel golob, zato tudi sv. Marcelina upodablja z golobom nad glavo. Po rimskem martirologiju se njegov god obhaja 5. oktobra.

Ime Marcellin je pomanjševalnica imena Marcel, le-to pa je izpeljanka imena Marko. Pri nas kakšnega Marcela še najdemo, Marcelina pa težko, medtem ko je v Italiji, zlasti na jugu, to ime kar pogosto.

Med redovniki je bilo nekaj zelo priljubljeno ime Placid, ki ga je s svojim vzornim življenjem posvetil Rimljan Placid, eden prvih učencev sv. Benedikta, ustanovitelja benediktinskega reda in očeta zahodnega meništvja. Placid je bil Benediktov sorodnik. Papež Gregor Veliki, ki je opisal življenje sv. Benedikta, piše o Placidu, da je bil blagega in prikupnega značaja in da je s svojim življenjem potrjeval ime, ki ga je nosil: latinska beseda "placidus", iz katere izvira ime Placid, namreč pomeni "miren, priazen". Oče, bogat rimski patricij, je Placida poslal k sv. Benediktu, ki je imel pri svojem samostanu v Subiacu vzhodno od Rima majhen vzgojni zavod za dečke. Placid je ostal kar tam in postal član Benediktove redovne družine. Ko se je Benedikt leta 528 iz Subiaca preselil na Montecassino in tam postavil velik samostan, je bil Placid med njegovimi spremljevalci. Njegov oče je Benediktu podaril posestvo tudi na Siciliji in tako je Benedikt lahko postavil samostan tudi na tem otoku. Za predstojnika je postavil svetniškega Placida, ki je umrl okoli leta 546.

RASISTIČEN IZBRUH V GORICI

V mestnem parku v Gorici se je 28. septembra zgodilo nezasišano dejanje. Nekaj mlajših meščanov, ki se sami proglašajo za "fašiste" in "naciste", je z grobimi besedami in brutalnim fizičnim nasiljem napadlo nekaj mladih Bengalcev in članov združenja Ya Basta. Naš znanec, ki je nekaj minut po dogodku govoril s prizadetimi, je poročal, da so se objestneži znesli nadnje zaradi njihovega izvora in barve kože.

Kljub temu da v Gorici kar mrgoli sil javnega reda, ki strazi mejo in lovijo priseljence, se prihaja do takih izgrede in izrazov nestrpnosti. Na dogodek so se kmalu odzvale sindikalne organizacije in goriška Cerkev. Njen tiskovni urad opozarja na osamljenost, v kateri pogosto odrasča goriška mladina, in ugotavlja, da je treba nujno ožigostati ravnanje teh, ki stisko mladostnikov izrabljajo z vcepljanjem strupenih sokov perverznih ideologij.

OBVESTILA

DARUJTE V Sklad msgr. Jakoba Ukmarja: kdor želi darovati v Sklad, lahko to stori prek tekočega računa Zadrudne kraške banke številka 19185 (Ukmarjev sklad).

V PONEDELJEK, 7. oktobra, bo ob 19.30 v veliki avli Teološke fakultete v Ljubljani predaval p. Marko Ivan Rupnik, teolog in slikar, o podobi človeka v luči ikon. Obenem bo predstavitev dveh njegovih knjig, ki sta izšli pri založbi Ognjišče: *Pričevanje svetih ikon* (to je p. Rupnik napisal s p. Špdlikom) in *Reči človek*.

MALO SEMENIŠČE v Vipavi praznuje letos zlat jubilej, 50. letnico. Osrednja slovesnost bo v soboto, 19. oktobra, v Vipavi. Ob 10. uri bo koprski škof Pirih uradno odprl in blagoslovil prenovo prostora semenišče in dijaškega doma, ob 11. uri pa bo v športni dvorani Škofijske gimnazije proslava. Ob tej priložnosti bodo izdali tudi zbornik in pripravili razstavo.

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (6)

TEREZA SREBRNIČ

Nedelja, 28.7.2002. Delovni dan za to državo in tudi zame, saj delam zjutraj do devetih in popoldne od treh do sedmih. Vmes daljši premor. Pri zajtrku mi Kler, starejša gospa iz Francije, ki že vrsto let prihaja pomagat "našim" otrokom v St. Vincent za par mesecev, pove, da gre s s. Suzan v Abu Goš k slovesni maši. Takoj se pozanimam, kako in kaj in se pobudi pridružim. Na vrat na nos pojem in se pripravim, saj je odhod predviden za 9.30. Kombi, ki ga upravlja večša s. Suzan, je kar poln. V njem so še Brajan, štiridesetletnik iz ZDA, pa Matijas, prijazen rdečelas fant iz Južne Afrike, Klauđija, starejša italijanska gospa, ki je pred nekaj leti odovela in se že drugo leto za nekaj mesecev posveča prostovoljnemu delu v Ain Karem. Z njo je seveda nepogrešljiva Anjeze, saj sta prijateljici in tičita vedno skupaj. In seveda Edžidja, ki je za italijanske prostovoljce tukaj pravi fenomen. Verjetno že kakih 20 ali več let zbira in vabi, koordinira ljudi v Italiji za prostovoljno službo v St. Vincentu. Po poklicu je šivilja, živi v kraju Malnate in je zelo delavno vključena tudi v župniji. Redno vsako leto preživlja svoje počitnice v Izraelu. S. Suzan je poskrbela tudi za kosilo iz nahrbtnika za vse. In že se vozimo med griči po ovinkasti cesti. Pokrajina, ki ima čisto kraški

videz, je polna vzpetin, kjer se vidijo strnjena naselja in nasajena mlada drevesa. Nebo je kot vedno jasno in nabito s tisto posebno močno modrino. Abu Goš leži kakih 18 km zahodno od Jeruzalema na 720 m nadmorski višine. Omenja se že v Sv. pismu, a pod imenom Kirjat Jearim. Abu Goš je bil plemski, arabski poglavar, ki se je naselil v teh krajih v 19. stoletju in zagospodoval nad celotnim področjem. Izsiljeval je baje popotnike, namenjene v Jeruzalem, in se upiral celo turški oblasti, ki je takrat gospodovala tod. Leta 1948 z ustanovitvijo države Izrael so vas in okolico mirno priključili novi domovini in zdi se, da palestinsko prebivalstvo čisto mirno in urejeno prebiva z judovskimi sosedji, saj tudi ni atentatov in sporov.

Sv. pismo pravi, da so tu hranili skrinjo zaveze, ki je vsebovala table božjih zapovedi. Za Jude je bila najsvetejši predmet češčenja, saj je vidno predstavljala Božjo prisotnost. O tem se govori v 1. Samuelovi knjigi in v naslednjih. Zanimiva zgodba! V križarskih časih pa so kraj imeli za Emaus, ki se omenja v evangelijih, in to zaradi bližine Jeruzalema in vodnega izvira, ki se tu nahaja. Nad studencem so zgradili mogočno, utrjeno cerkev, ki je skoraj v celoti ohranjena in priča o arhitekturnem slogu iz obdobja križarskih vojn. Židovi so neometeni in zgrajeni iz velikih rjavkastih

skal. V notranjosti pa je bilo sve-tišče poslikano in nekaj fresk je ohranjenih. Cerkvi pravijo "cerkev vstajenja". Ker je francosko ozemlje, se je tu naselila skupina benediktincev iz Francije. So pa med njimi tudi člani od drugod. V samostanu sta moška in ženska redovna skupnost. Posebnost je ta, da imajo skupno maše in obrede. Tradicija menda prihaja iz 15. stoletja. In kakšne so te maše! Obiskovalci se vedno radi vračajo zaradi tako slovesnega in zbranega bogoslužja. Petje je seveda gregorijansko in brezhibno. Daje ti občutek, da si v svetem kraju in je vse poduhovljeno. Daleč ostajajo boji, neredi, zasedena palestinska ozemlja in sovraštvo, nestrpnost do drugačnih. Maši prisotvuje samo kakih 40 vernikov; več se jih je pripeljalo z avtomobili, ambasad in konzulatov. Sestra Suzan razloži, da obiskovalci se vedno radi vračajo zaradi tako slovesnega in zbranega bogoslužja. Petje je seveda gregorijansko in brezhibno. Daje ti občutek, da si v svetem kraju in je vse poduhovljeno. Daleč ostajajo boji, neredi, zasedena palestinska ozemlja in sovraštvo, nestrpnost do drugačnih. Maši prisotvuje samo kakih 40 vernikov; več se jih je pripeljalo z avtomobili, ambasad in konzulatov. Sestra Suzan razloži, da obiskovalci se vedno radi vračajo zaradi tako slovesnega in zbranega bogoslužja. Petje je seveda gregorijansko in brezhibno. Daje ti občutek, da si v svetem kraju in je vse poduhovljeno. Daleč ostajajo boji, neredi, zasedena palestinska ozemlja in sovraštvo, nestrpnost do drugačnih. Maši prisotvuje samo kakih 40 vernikov; več se jih je pripeljalo z avtomobili, ambasad in konzulatov. Sestra Suzan razloži, da obiskovalci se vedno radi vračajo zaradi tako slovesnega in zbranega bogoslužja. Petje je seveda gregorijansko in brezhibno. Daje ti občutek, da si v svetem kraju in je vse poduhovljeno. Daleč ostajajo boji, neredi, zasedena palestinska ozemlja in sovraštvo, nestrpnost do drugačnih. Maši prisotvuje samo kakih 40 vernikov; več se jih je pripeljalo z avtomobili, ambasad in konzulatov. Sestra Suzan razloži, da obiskovalci se vedno radi vračajo zaradi tako slovesnega in zbranega bogoslužja. Petje je seveda gregorijansko in brezhibno. Daje ti občutek, da si v svetem kraju in je vse poduhovljeno. Daleč ostajajo boji, neredi, zasedena palestinska ozemlja in sovraštvo, nestrpnost do drugačnih. Maši prisotvuje samo kakih 40 vernikov; več se jih je pripeljalo z avtomobili, ambasad in konzulatov.

INTERVJU / TANJA KUŠTRIN

V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽ

PESTER GLASBENI PROGRAM

JURIJ PALJK

Gospa Tanja Kuštrin je direktor novogoriškega Kulturnega doma in smo jo pred leti v našem časopisu že predstavili. Po poklicu profesorica glasbe in solopevka, danes pa kot direktorica Kulturnega doma v Novi Gorici, skrbi predvsem za glasbeno dogajanje na Goriškem. Da, zapisali smo na Goriškem tudi zato, ker se izvršnih koncertov v Kulturnem domu udeležuje tudi veliko ljudi iz naše srede.

Je zares tako?

Ja, res je. Novogoriški Kulturni dom posreduje koncertna dogajanja na več prizoriščih, poleg Kulturnega doma tudi na gradu Dobrovo s Hitovimi muzami, cikel Glasba z vrtov sv. Franciška se odvija na Kapeli, posamična glasbena dogajanja živijo na gradu Rihemberk, na dvorcu Vogrsko in v cerkvi Kristusa Odrašenika v Novi Gorici. Izbra-

ni in kvalitetni programi privabijo poslušalce od vsepovsod. Prepričana pa sem, da poleg izbranih koncertnih dogodkov vpliva na pretok poslušalcev strokovna in prijateljska naveza, ki jo negujem z določenimi institucijami ter posamezniki v zamejskem prostoru pa tudi v povsem italijanskih sredinah v neposredni bližini. Otvoritvenemu koncertu Glasbe z vrtov sv. Franciška je npr. botrovala prijateljska vez s Silvanom Kerševanom, duhovnim vodjem Arsateljeja. Mladi glasbeniki so se tedaj predstavili naši publik, hkrati pa so na prizorišče pripeljali nekatere poslušalce, ki so tedaj prvič obiskali samostan in se srečali s tem ciklom. Mednarodna srečanja saksofonistov so v Novo Gorico pripeljala mlade instrumentaliste, ki jim je bil prvotni vzgib poletna šola saksofona, kasneje pa smo jih srečevali tudi na naših koncertih. Ob projektu Jazz'n 'freedom so našo ustanovo obiskali poslušalci iz občine Romans d' Isonzo in tedaj sem spoznala nekatere zagnane občinske delavce. Iskrena glasbena in sploh kulturna hotenja so nas povezala, tako da skupaj snujemo nove načrte. Pravkar npr. prodajajo v njihovi občini abonmaje za Hitove muze na gradu Dobrovo. Prvič v desetletni zgodovini tega čudovitega glasbenega cikla ponujamo prodajno mesto v Italiji! Stalni kontakti z Radiom Trst, s centrom Lojze Bratuž, z mnogimi kulturnimi delavci v zamejstvu nas povezujejo in oplajajo neštete zamisli. Geografska pozicija Kulturnega doma tik ob meji mi pomeni odgovornost, izziv in čar.

Smo tik pred letošnjo novo glasbeno sezono, a bi vas vseeno prej vprašali, kako ste zadovoljni z lansko sezono in predvsem pa z obiskom.

Koncertne sezone v Kulturnem domu že leta nagovarjajo številne abonente, ki z gledno polnijo veliko dvorano. Publika je vzgojena, se odziva in marsikateri gostujoči glasbeniki to čutijo in pohvalijo. Jubilejna deseta sezona Hitovih muz na gradu Dobrovo je "kipela" z izvršnimi glasbeniki in polno zasedeno dvorano. Franciškovim vrtovi so privabili rekordno število poslušalcev. Na zadnji koncert Ruskih pravoslavskih pevcev so se poslušalci pripeljali iz Trsta, Sežane, klicali so nas iz Kopra, Vidma... Cerkev je bila premajhna!

Opišite nam pravkar začeto novo sezono, ki nas bo popeljala v leto 2003.

Novo sezono smo otvorili z novostjo - September trisom. Tako smo poimenovali tridnevni festival, ki je zaozradil ledino v glasbene zvrsti, s katerimi se je Kulturni dom v preteklosti le "spogledoval". Tokrat smo prvič v strnjeni obliki treh zaporednih dni gostili odlične glasbenike s področja etno glasbe, jazz in bluesa. Razveseljivo je, da smo odprli vrata popolnoma novi strukturi poslušalcev. Oktobra pa sledita otvoritvena koncerta klasične glasbe v Kulturnem domu in v viteški dvorani na gradu Dobrovo. Prvi abonmajski koncert nastaja v sodelovanju z veleposlanštvom kraljevine Nizozemske v Ljubljani, ki se prav zares lahko ponaša z izredno senzibilnim in širokim veleposlanikom Henemmanom. Z Orkestrom mariborske filharmonije bosta nastopila Nizozemca, trobentač Rik Knarren in dirigent Conrad van Alphen. V povezavi z istim veleposlanštvom bo izzvenel tudi koncert dveh mladih uspešnih nizozemskih instrumentalistov v dvorani Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu 11. oktobra, ki ga Kulturni dom Nova Gorica pripravlja skupaj s Centrom Emil Komel. Duo smo izzvali tudi z dvema skladbama slovenskih skladateljev. Grajske duri na Dobrovem pa bodo odprli študentje Akademije za glasbo iz Ljubljane, ki nam bodo približje predstavili opus Vasilija Mirka. Koncert bo tudi uvodna svečanost v Mednarodni muzikološki simpozij, ki se bo naslednji dan odvijal v Trstu, rojstnem kraju omenjenega skladatelja.

V zadnjem času ste imeli v gosteh kar nekaj odličnih glasbenikov in nekaj izjemnih koncertov. Povejte nam, kateri so bili najbolj uspešni.

Šesto Mednarodno srečanje saksofonistov je konec julija doživelo vrhunec s koncertom kitaristov Tadića in Stefanovskega ter ameriškim saksofonistom Epsteinom, ko smo zabeležili tudi poslušalce iz Ljubljane, Maribora, Zagreba in celo iz Milana. Sama pa uspeh nekega dogodka ne merim le s številom poslušalcev. Prav omenjeni koncert je pomenil uspeh tudi drugače; Trio Stefanovski-Tadić-Epstein se je namreč "rodil" prav v Novi Gorici, prav na pobudo Kulturnega doma!

Prejle sem omenila sodelovanje z nizozemskim veleposlanštvom. Zaključni koncert lanske sezone z rotterdamskim komornim orkestrom je bil povod za uradni obisk veleposlanika v Novi Gorici. Tedaj sta se z županom dogovorila o nadaljnjem povezovanju. In tako bo zadnje dni septembra letos Novo Gorico obiskala nizozemska gospodarska delegacija. Kaj ni tudi to uspeh, da kultura sproži gospodarsko sodelovanje?

OKAMENELI SPOMINI VALENTINA OMANA

FOTO BUMBAGA

Minuli četrtek, 26. septembra, je bilo v Kulturnem centru Lojze Bratuž zelo slovesno, saj so v okviru Koroških kulturnih dnevov na Primorskem in ob 40. obletnici delovanja centra svečano odprli veliko likovno razstavo koroškega umetnika Valentina Omana.

Po pozdravnih besedah predsednice centra Bratuž prof. Franke Žgavec je za glasbeni utrinek poskrbel kitarist Janez Gregorič, ki je zaigral lastno skladbo.

Znanega koroškega slikarja, ki je danes cenjen doma in v svetu, pa je predstavil dr. Janko Zerzer. Prav pa je, da tudi zapišemo, kako je dr. Zerzer javno pohvalil kulturno izmenjavo med Slovenci iz Furlanije-Juljske krajine in Korošci, ki traja že dobrih dvajset let. Gre za stalni prireditvi Primorski kulturni dnevi na Koroškem in Koroški kulturni dnevi na Goriškem in prav le-ti so že deseto leto pri nas, saj vemo, da se prireditvi dogajata vsako leto, a enkrat Primorci gostijo koroške Slovence, drugič pa je prireditev na Koroškem.

Valentina Oman ni potrebno posebej predstavljati, ker ga pri nas poz-

namo, kot ga poznajo tudi drugod in seveda v Sloveniji, saj gre za likovnega umetnika evropskega slovesa. Predvsem zato ga ne bomo posebej predstavljali, ker je bil že v naših krajih s svojim likovnim delom na samostojni in skupinskih razstavah, prisoten pa je tudi v naši zavesti kot odlični slikar Dantejeve Božanske komedije, ki je pred leti v Capudrovem prevodu izšla v Trstu. Ob goriški razstavi je izšel tudi dvojezični katalog s spremnim zapisom dr. Zerzerja in barvnimi reprodukcijami Omanovih del.

Valentin Oman se tokrat v Kulturnem centru Lojze Bratuž predstavlja s svojimi zadnjimi likovnimi deli, slikami večjega formata, ki jim je umetnik dal naslov Okameneli spomini. Gre za nadaljevanje umetnikovega raziskovanja bivanjske usode sodobnega človeka, njegovih stisk in smisla življenja. Tokrat je Omanovo značilno slikarstvo ugašeno na modre in sinje ter sive barvne tone, govorica pa tudi tokrat nekje na meji med strogim abstraktnim in figuralnim svetom.

JUP

SLAVISTIČNO DRUŠTVO TRST-GORICA-VIDEM

SLAVISTIČNI KONGRES V MARIBORU

Letošnji slovenski slavistični kongres bo potekal v Mariboru od 3. do 5. oktobra v prostorih hotela Habakuk. Redno se ga udeležujejo slavisti iz vsega slovenskega prostora, tudi iz zamejstva, saj pomeni priložnost za individualno strokovno izpopolnjevanje, pa tudi za neformalno družabno povezovanje in stike.

Na otvoritvi kongresa, ki bo v četrtek ob 9.45 v dvorani Turner, bodo najprej podelili nagrade Slavističnega društva Slovenije, nato bo imela uvodno predavanje Zinka Zorko o slovenskih obmejnih narečjih. Sledili ji bodo v dopoldanskem programu še trije predavatelji na plenarnem zasedanju, in sicer Tomo Korošec, Silviya Borovnik in Mirko Osolnik. Po opoldanskem premoru bo zasedanje potekalo v treh skupinah: ob 15. uri bo okrogla miza o aktualnih kulturnih, literarnih in jezikovnih vprašanjih na Slovenskem, ki jo bo vodil urednik Beletrine Mitja Čander s sodelovanjem uglednih književnikov in kulturnikov; med njimi bo Jože Pirjevec iz Trsta. Ob 17.30 bosta na izbiro dva pogovora, o slovenskem jeziku in jezikovnem načrtovanju ter o aktualnih vprašanjih pri pouku slovenščine na srednji šoli. Kot je že navada, bo zvečer družabnost. V salonu hotela Habakuk bosta za dobro voljo poskrbela gledališki igralec Jure Iva-

nušič in glasbena spremljava na citre.

Naslednjega dne bosta na plenarnem zasedanju najprej predavala Miran Hladnik in Igor Grdina, nato bo občni zbor s sprejemom novih častnih članov. Ob 14. uri bo okrogla miza o aktualnih vprašanjih Cankarjevega tekmovalstva, ki ga bo vodil Vlado Pirc ob sodelovanju nekaterih mentorjev; naš prostor bo zastopala Slava Starc Krizman. Ob 16.45 se bosta sestali dve strokovni skupini, prva o vlogi učitelja slovenščine v osnovni in srednji šoli, druga pa o lektoriranju. Medtem bo ves popoldne potekala predstavitev novih strokovnih in znanstvenih knjig. Prav tako bo oba dneva med kongresom potekalo tudi zasedanje Mednarodnega slavističnega komiteja.

V spremljevalnem delu programa bo v petek možnost ogleda Maribora, razgled s Pohorja in zvečer gledališka predstava.

Sobotni program ponuja štiri poučne ekskurzije, Ptuj z okolico, obronke južnega Pohorja, s splavom po Dravski dolini ali pa etnografsko delavnico v Gaju nad Mariborom. Pester in ne prenatrpan program je zagotovo zanimiv tudi za zamejske slaviste. Kdor se želi udeležiti kongresa, naj se prijavi tajnici Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm (Vera Tuta 040-299632), da bo oproščen plačila kotizacije.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 4.10. DO 10.10.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7,

103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 4. oktobra** (v studiu Anka Černic): Prislunimo zborovski glasbi: Zbor Hrast iz Doberdoba. - Svetnik tedna: sv. Terezija Deteta Jezusa (1.10.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 5. oktobra** (v studiu Jan Leo polji): Glasba za prijeten konec tedna.

- **Ponedeljek, 7. oktobra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 8. oktobra** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 9. oktobra** (v studiu Danilo Čotar) Pogled v dušo in svet: Slovenci v italijanski vojski. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 10. oktobra** (v studiu Niko Klanjšček)...- Zvočni zapis: Na tečaj Zlata grla (Vrh sv. Mihaela). - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Osrednja informativna oddaja je vsak dan ob 15. uri. Med novicami so tudi take, ki jih drugi "neodvisni" mediji izpuščajo.

V dokumentarni oddaji *Graditelji* bo v nedeljo, 6. oktobra, ob 10.30 predstavljen beneški duhovnik Paskval Gujon.

Tema tedna v četrtek, 10. oktobra, ob 17. uri, bo mala vasica Vrtovin. Pravzaprav nič posebnega, bi rekli, če se prav ime tega naselja ne bi prvič omenilo pred letom 1001 (v istem zapisu kot Gorica in Solkan). O pomembnosti Vrtovina, ki so ga pred tisočletjem zapisali Ortaona, priča tudi eden najbolj bogatih župnijskih arhivov, ki ga hrani ŠU Kamnje. Ob tisočletnici so izdali zanimivo knjigo, ki jo je uredila profesorica Ivana Slamič. Pogovor bo tekkel v živo. Vprašanja bomo sprejemali na telefon 00386 56281113 oz. 00386 56281114.

Vsak petek ob 17. uri prislunite politično satirični oddaji *Ob petkih pospravljamo podstrešje*, ki jo pripravlja Zlata Krašovec.

Vsako soboto je od 16. do 17. ure razvedrilna oddaja z nagradnimi vprašanji, glasbenimi željami in radijskimi čestitkami. Svojo čestitko lahko brezplačno pošljete v eter, če pokličete po telefonu: 003865 6281114 ali 003865 6281113

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta Gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je slišnost na Tržaškem boljša kot prej!

"ZAKLONIŠČE PREPEVA" V KULTURNEM DOMU V GORICI

V petek, 4. oktobra, s pričetkom ob 20.30 bo nastopila v Kulturnem domu v Gorici (ul. I.Brass 20), v okviru glasbenega festivala Across the border 2002, znana slovenska rock skupina "Zaklonišče prepeva" iz Nove Gorice. Glasbeno manifestacijo prirejajo številna slovenska mladinska, športna in kulturna društva z Goriškega. Cena vstopnice je 8,00 evrov (znižani 5,00 evrov). Preprodaja vstopnic v Kulturnem domu (0481 33288).

SLOVENSKA MATICA / POSVET V LJUBLJANI

ŽIVA TRŽAŠKA SLOVENSKA KNJIŽEVNOST

O slovenski književnosti na Tržaškem seveda najlepše govori sama knjiga, ki so ji pri Slovenski matici v Ljubljani dali zgovoren naslov *Tržaška knjiga* in jo je uredila prof. Marija Pirjevec, ki je napisala tudi spremni esej, v katerem je strokovno, a tudi berljivo podala pregled slovenske umetne besede v Trstu.

Pomemben pa je seveda tudi podatek, da je Tržaška knjiga medtem že pošla in pri Slovenski matici zato sedaj že resno razmišljajo, kdaj bi jo ponatisnili, kar pa je seveda odvisno od finančnih sredstev, ki jih zadnje čase tudi pri tej ugledni slovenski ustanovi zadnje čase vedno bolj pri-manjkuje.

Pa vendar je prav, da so pri Slovenski matici pomislili na to, da bi o slovenski književnosti na Tržaškem priredili posvet, na katerem bi sami tržaški književniki lahko spregovorili o svojem delu in posredno seveda tudi o prisotnosti nas Slovencev in Mestu v zalivu, kot Trst slikovito imenuje starosta naših književnikov Boris Pahor.

Predsednik Slovenske matice dr. Joža Mahnič je posvet odprl v četrtek, 26. septembra, na sedežu Slovenske matice v Ljubljani s toplimi besedami in poudaril predvsem dejstvo, da je bila Slovenska matica od nekdaj prisotna s svojo idejo, da je slovenski kulturni

prostor enoten in je zato tudi slovenska književnost ena sama in je zato tržaški delež samo del enovite celote umetniške slovenske besede.

Tajnik Slovenske matice in danes gotovo najbolj poznan, uveljavljen, prevajan in tudi bran mislec in pisatelj Drago Jančar, o čigar delu smo v našem tedniku že večkrat pisali, je že v uvodnih besedah povedal, kako ne more biti kot organizator zadovoljen z obiskom na posvetu in tudi ne z dejstvom, da se je v gostoljubni dvorani Slovenske matice zbralo premalo ljudi, ki bi na tak posvet sodili, še

posebej časnikarjev, literarnih izvedencev in pisateljev. Mi pa lahko mirno zapišemo, da je prav zasluga Draga Jančarja, dr. Jože Mahnič in njihovih sodelavcev pri Slovenski matici, da je do izida knjige in posveta prišlo v Ljubljani! Tudi ne bi radi izpostavljali preveč odsotnosti nekaterih ljudi, ki bi na posvet morali priti, a niso, ker smo vseeno mnenja, da je že samo dejstvo, da je do posveta prišlo, hvaljevredno in pomembno dejanje.

Posvet je namreč bil v eni najbolj uglednih slovenskih kulturnih ustanov v Ljubljani in že to dejstvo je v času, ko

nas je Slovencev (in pišočih zato tudi) v zamejstvu, in na Tržaškem seveda tudi!, vedno manj, pomembno, kot je prav, da je bil v slovenskem glavnem mestu prav v času, ko se zdi, da ima uradna Ljubljana vedno manj poslušala za nas in ne nazadnje tudi mi zanjo.

Na posvetu je z odličnim esejem najprej nastopila prof. Marija Pirjevec, ki je preko orisa literarnega dela Borisa Pahorja in Alojza Rebule izpostavila najpomembnejše tipološke značilnosti vseh slovenskih piscev na Tržaškem. Le-te gredo od zavedanja vsakega slovenskega tržaškega pisca, da je njegov jezik ogrožen in ima zato do slovenske besede etičen odnos, do tega, da se slovenski književniki na Tržaškem še danes ubadajo z odnosom med italijanskim in slovenskim svetom, če omenimo samo dve značilnosti, kot je za slovenske književnike na Tržaškem seveda tudi značilno pisanje o narodni identiteti in o obstoju slovenskega naroda na skrajni zahodni meji slovenskega jezika.

Prav je, da bo Slovenska matica izdala o posvetu posebno številko Glasnika Slovenske matice, ki jo bomo v Novem glasu gotovo posebej predstavili, ker bodo vanjo uvrstili vse posege na posvetu. V Ljubljani so namreč nastopili s tehtnimi in med seboj si zelo različnimi posegi Boris Pahor,

Alojz Rebula, Ivanka Hergold, Miroslav Košuta, Marko Kravos, Dušan Jelčič in Igor Škamperle.

Posvet je bil izjemnega pomena predvsem zato, ker so vsi prisotni lahko brez nepotrebnega slepomišljenja spregovorili o naši prisotnosti v Italiji, istočasno pa so se z različnih zornih kotov dotaknili zapletenega odnosa med matično domovino Slovenijo in slovenskim življenjem v Trstu in širše v Furlaniji-Juljski krajini. Zapisali smo, da je odnos zapleten, ker se nam zdi, da bi bilo krivično, če bi enostransko zapisali, "kako nas Ljubljana ne razume in nima poslušala za nas", saj je bil posvet končno po zaslugi Slovenske matice vendarle prav v Ljubljani. Gotovo pa je, da se je tako v Sloveniji kot pri nas nekaj hudo zapletlo v medsebojnih odnosih, saj ima slovensko pišočih človek pri nas zares občutek, da je prepuščen samemu sebi in svoji iznajdljivosti, če že ne samoti in skorajšnji nezmožnosti objavljanja, kaj šele prepoznavnosti v Sloveniji.

Posvet o tržaški književnosti v Ljubljani je pojasnil marsikaj, odprl niz vprašanj, h katerim se bomo še vračali, dal tudi jasne odgovore in Slovenski matici gre zasluga, da je dal najvažnejši odgovor, ki se glasi: Slovenska književnost na Tržaškem je živa, je sestavni del slovenske.

Mi dodajamo še prosto po iskri Jančarjevi domislici, da samo upamo lahko in bomo seveda zato naredili vse, da bi tudi v prihodnje slovenski ljudje lahko v Trstu brali slovenske književnike.

Če namreč slovenskih bralcev v Trstu ne bo, bo šele zares hudo!

JUP

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA / DR. STANE GRANDA O KNJIGI "GORIŠKI SPOMINI"

“GRE ZA IZJEMNO POMEMBNO KNJIGO!” (2)

Naslednji zgodovinski moment spominskih pričevanj so podatki o vsakdanjem življenju. Njegovo pričevanje je danes izjemno aktualno in raziskovalci se znajdejo v velikih težavah, ker je težko priti do relevantnega gradiva. Med avtorji spominskih odlomkov o Gorici in Goriški so resda bolj prominentne osebnosti, vendar so se mnoge izmed njih dvignile iz družbenega dna. Družina Šantel je en nivo, Pilonova povsem drug. V prejšnjem in tudi tem primeru lahko vidimo, kako vsebina knjige presega svoj prvotni pomen, oziroma, kako pomembna so spominska pričevanja.

Drug vidik knjige, ki ga moramo obravnavati, je zgodovinski v smislu zgodovinske tehnike. Pogosto je mogoče slišati trditve, da zgodovinarji obravnavamo oziroma pišemo o tistem, kar se ni nikoli zgodilo. To je seveda zlobna pripomba, ima pa v sebi tudi nekaj resnice. Zgodovinar, ki raziskuje preteklost, to lahko odkriva s pomočjo dokumentov. Pred nas postavlja dogodke in ljudi, težko pa oboje postavlja v kontekst takratnega življenja. Pogosto na primer ne vemo, kako je nek izjemno pomemben govor, na primer v goriškem deželnem zboru, odmeval med ljudmi. Lahko mu pripisemo dimenzije, ki jih nikoli ni imel. Posamezni spomini ali pa zbornik spominov, kot je ta knjiga goriške Mohorjeve družbe, pa pred nas postavlja prostor in čas v popolnoma drugih, splošno človeških dimenzijah. Seveda se tu soočimo s pomanjkljivostjo spominov, če so ti pisani z velike časovne distance, ali pa je v njih pretirano navzoča želja, da bi sodobnikom in naslednikom nekaj sporočili, toda mi-mogrede pa nam zlasti podatki o mladosti, šolanju in siceršnjem doživljanju časa in prostora razkrivajo tisto in takšno preteklost, kot so jo doživljali ljudje. Spomini nam dejansko omogočajo danes tako popularni in moderni antropološki pristop, čeprav smo

FOTO BUMBACA

tega dejansko priznavali tudi v preteklosti.

Posebna drža spominov so podatki o posameznih osebnostih, zlasti bolj intimnih. Dr. Karel Lavrič je bil nedvomno velika osebnost, hkrati pa kot človek silno ranljiv, mehak, tenkočuten. Opis njegovega slovesa od matereinega groba vam se danes spravi solze v oko. Enako pretresljiv je tudi opis Antona Mahničarja, kjer človek težko vskladi njegovo izjemno dobroto do dijakov z ideološko ostrino. Na podlagi spominov ljudje, ki jih poznamo kot enostranske zgodovinske oziroma politične osebnosti, pred nami zaživijo v svoji človeški podobnosti.

Knjiga *Goriški spomini. Sodobniki o Gorici in Goriški v letih 1830-1918* odpira še en sklop problemov. Prvi bi bil Gorica v sodobni slovenski zavesti. Če načnemo v sodobni slovenski družbi problem Gorice, hitro vidimo, da se ga zlasti mlajši sploh ne zavedajo. Tako kot mesta tudi zgodovine Gorice ne poznajo. O Trstu še nekaj malega vemo, Gorica jim je neznanka. Vzrokov je več. Trst je bil ljudem kot veliko in bogato mesto, predvsem pa kot pristanišče in okno v svet nekako bližji. Trpljenje tržaških Slovencev pod fašizmom jim

je zaradi požiga Narodnega doma in še nekaterih drugih dogodkov bližji. Čeprav se je Slovencev zaradi izgube Gorice zgodila še večja krivica kot zaradi izgube Trsta, saj je bila neprimeren bolj slovenska, tega danes mnogi ne občutijo. Med vzroki za sodoben slovenski odnos do Gorice nosi svoj del krivde tudi nekdanja oblast, ki ji je bil Trst zaradi politične orientacije veliko bližji in je imela z njim povsem svoje namene, ki so bili v veliki meri ne odraz slovenskih, ampak mednarodnih potreb svetovne revolucije. Mogoče je vzrok takega sodobnega slovenskega odnosa do Gorice tudi zgodovinska usledina dejstva, da je bila, saj po mnenju pok. akad. prof. dr. Frana Zwitterja, v veliki meri izgubljena za Slovenijo in Jugoslavijo zaradi sestrelitve dveh zahodnih vojaških letal na Gorenjskem. Do tega dogodka je obstajala velika naklonjenost načrtom, da bi Gorico dobili, medtem, ko za Trst ni bilo realnih možnosti.

Povsem drugačno ozadje pa vidim glede Goriške. V tem pogledu je za njeno nepoznavanje gotovo veliki krivec rapalska meja, ki je v slovenski zavesti zbrisala deželne meje. Vsi so naenkrat postali Primorci, o kakšni

razdelitvi na Istro, Trst in Goriško se jim niti ne sanja. Nedavno sem spršel nekaj Sežancev, kaj so oni po deželni pripadnosti. Bili so zelo užaljeni, ko sem jim skušal dopovedati, da njihovo zgodovinsko središče ni Trst, ampak Gorica. Dobil sem občutek, da ne gre le za neznanje zgodovine, ampak kar nekakšen vrednostni sistem, po katerem je biti Goričan nekaj manj. Podobno opažam tudi pri kranjskih Vipavcih, na primer iz Vipave in njene okolice, ki so zelo prizadeti, če jim povemo, da oni niso Goričani, ampak Kranjci. Domnevam, da gre v tem primeru v veliki meri za posledice že omenjene rapalske meje, pa tudi za vrednostni sistem. Deželna zavest je pri Slovencih še danes najbolj razvita pri Štajercih in Korošcih, pa tudi tu imamo opraviti z zanimivim fenomenom. Prebivalci štajerskega Slovenj Gradca se kar po vrsti deklarirajo za Korošce, tudi zato, ker jim Štajerec pomeni nekaj manj. Nasploh lahko rečemo, da je v sodobni slovenski zavesti deželna pripadnost v veliki meri v zatonu. Na svoj način so k temu prispevali v veliki meri tudi geografi s svojimi regionalizacijami, ki so v veliki meri ali povsem ahistorične, in seveda politiki, ki raje govorijo o severovzhodni Sloveniji kot Štajerski. S stališča navdušenca za Združeno Slovenijo in slovensko državo je to sicer prijetno, vendar ni zdravo. Tudi člani močne in trdne družine so individualisti, ki jih povezuje občutek družinske pripadnosti. Nekaj takega bi moralo biti tudi pri nas.

Za konec še nekaj o sami knjigi. Na prvem mestu bi omenili njeno monumentalnost, ki jo kaže lepa in bogata oprema. V vsebinskem pogledu navdušuje bogat in silno pluralen izbor besedil, ki nam prikazujejo skoraj stoletno zgodovino Gorice in Goriške. Izjemno dragocene so tudi opombe. Dejansko imamo pred seboj izjemno pomembno izdajo zgodovin-

skih virov, ki ustreza tako najvišjim strokovnim zahtevam kot tudi najširšemu krogu bralcev. Dejansko predstavlja knjiga izjemno posrečeno kombinacijo popularnosti, strokovnosti in znanosti. Želeti je le, da bi prišla tudi med bralce.

Kot verjetno vsi veste, si danes Nova Gorica ali bolje slovenska Gorica prizadeva za lastno univerzo. Med predvidenimi študijami je tudi domoznanstvo, ki ga doslej na Slovenskem nismo imeli. S to knjigo, zlasti pa izvrstno uvodno študijo urednika dr. Branka Marušiča, dobiva prihodnja fakulteta, za katero verjamem, da bo ustanovljena, enega temeljnih učbenikov. V tem pogledu je Goriška nedvomno izdatno prehitela konkurenco. Če k temu pristojemo še knjigo dr. Lojzke Bratuž *Gorica v slovenski književnosti* ter vrsto del, ki jih je lansko leto izdal Goriški muzej, lahko ugotovimo, da je za prihodnje humanistične študije že veliko narejenega. Mislim, da bi v boju za njih kazalo to bolj poudarjati. Ne nazadnje pa načrtovane humanistične študije v Gorici odpirajo nove perspektive tudi Goriški Mohorjevi družbi. Ko bo z vstopom Slovenije v Evropsko skupnost še bolj izginila meja, ko bo tudi pri nas euro uradna valuta, se morajo tudi razmere za goriške Slovence popraviti. Knjiga Goriške Mohorjeve družbe in dr. Branka Marušiča nam dokazuje, kako so to delali v preteklosti, posnemajmo jih. Zato naj bo nova slovenska goriška fakulteta skupen projekt vseh goriških Slovencev.

Končal bom v stilu Štefana Kocijančiča. "Vam, dragi obiskovalci in poslušalci, sem neko 'joto' ali 'ričet', ali pa, ako hočete tako, neko zmes podal, da bi obiskovalci vsake reči nekaj malega tu dobili, da tu pa tam en malo pomislite, tu pa tam revnega avtorja teh besed pomilujete, tu pa tam svoj nos zavijate. Vse ni za vse: Težko je vsem ustreči."

KONEC

7

ČETRTEK,
3. OKTOBRA
2002

ODSTAVITEV ŠOLSKEGA RAVNATELJA

SOLIDARNOST S FORTEJEM

Vrstijo se solidarnostne izjave, zlasti iz krogov naše narodne skupnosti, bivšemu deželnemu šolskemu ravnatelju Brunu Forteju, ki ga je prejšnji teden odstavila italijanska ministrica za šolstvo Letizia Moratti. Ob tem žalostnem dogodku, ki ga sicer komentiramo na drugem mestu, sta že prejšnji teden izrazili ogorčenje krovni organizaciji SSO in SKGZ, ki sta - kot sicer vsi drugi - Fortejevo odstavitev povezali z nasprotovanjem zlasti stranke Nacionalnega zavestništva prizadevanjem šolskega ravnatelja za uresničevanje določil zakonov št. 482 iz leta 1999 o zaščiti manjšin v Italiji in št. 38 iz leta 2001 o zaščiti naše skupnosti (seveda tistih določil, ki se dotikajo šolske problematike, še zlasti možnosti pouka manjšinskih jezikov na državnih šolah). Za SKGZ bi bil Forte moral biti zgled profesionalne in etične doslednosti ter zvestobe italijanskim zakonom, deželnemu statutu ter ne nazadnje sami ustavi, po mnenju SSO pa je odstavljeni ravnatelj spadal med najdoslednejše zagovornike politike jezikovne strpnosti in sožitja in je imel velik smisel za zaščito otroških jezikov. Med drugimi so Forteju potem izrazili solidarnost tudi župani občin Dolina, Zgonik in Repentabor, ki so tudi sami še vedno pod udarom zaradi vprašanja osebnih izkaznic.

V uredništvo smo prejeli tudi sporočilo za javnost stranke

Slovenske skupnosti, ki izraža svoje ogorčenje nad odločitvijo ministrice Morattijeve. Dr. Forte, piše v sporočilu, se je zavzemal za šolsko avtonomijo, saj si je veseskozi prizadeval, da bi se šola čim bolj vrasla v okolje, v katerem deluje, in tako postala tudi izraz okolja samega. Poblizje se je seznanil s specifično slovenskih šol in bil naklonjen čim bolj smotni ureditvi slovenske šolske mreže.

Očitno, meni SSK, se je za krajevno in vsedrjavno desnico preveč držal določil, ki jih narokuje državna zakonodaja, še zlasti zakonov št. 482 iz leta 1999 in št. 38 iz leta 2001, in je zato razburil omenjene kroge, ki so pri tem zagnali vik in krik in začeli s pravo gonjo proti dr. Forteju, še posebej v Rimu. Dosegli so tako večkrat napovedan sad, se pravi odstranitev deželnega šolskega ravnatelja, ki je bil zagovornik pravic jezikovnih priznanih manjšin v naši deželi.

SSK, piše še v tiskovnem sporočilu, izraža zato svojo solidarnost dr. Forteju, ki je imel v naši deželi, še posebej za naše šole, pomembno vlogo, istočasno pa napoveduje tudi ostro nasprotovanje ukrepu šolske ministrice in se bo zato obrnila na manjšinske poslance v italijanskem in evropskem parlamentu ter bo naslovila svoj protest tudi na pristojna telesa Sveta Evrope.

ZAHTEVE PO VKLJUČITVI V OBMOČJE ZAŠČITNEGA ZAKONA

NA SEZNAMU MANJKA SAMO ŠE TRŽAŠKA OBČINA

Prejšnji teden sta še dve drugi občini na Tržaškem zaprosili za vključitev v območje veljavnosti zaščitnega zakona za slovensko manjšino (zakona št. 38 iz leta 2001) oziroma okvirnega zakona za zaščito zgodovinskih manjšin na italijanskem polotoku (zakona št. 482 iz leta 1999). Čeprav so bile formulacije prošnje različne, sta ta korak storili občina Devin-Nabrežina v sredo, 25., in občina Dolina v četrtek, 26. septembra. Devinsko-nabrežinski občinski svet je sprejel tako formulacijo, po kateri opozarja paritetni odbor za izvajanje zaščitnega zakona, naj pri določanju ozemlja, kjer bodo veljala zaščitna določila, upošteva zgodovinsko prisotnost Slovencev na občinskem teritoriju.

Dolinski občinski svet pa je sprejel veliko jasnejši sklep: celotna občina naj se vključi v območje, kjer bodo veljale norme zakonov št. 482/1999 in št. 38/2001. Odločitev je bila sprejeta soglasno, skorajda brez razprave.

Za vključitev v območje zaščitnih zakonov so se torej izrekle domala vse občine na Tržaškem. Medtem ko v Dolini, Zgoniku in na Repentaboru ni predstavljalo nobenih problemov, je bil v Nabrežini potreben kompromis med večino in opozicijo, v Miljah pa je svetovalec SSK Danilo Šavron zbral potrebne podpise med opozicijskimi svetovalci.

Izreči se mora torej le tržaška občina. Svetovalec Stranke komunistične preнове Igor Canciani je že pred časom v pismu kolegom iz leve sredine opozoril, da se slednji morajo izreči o tem. Trenutno še potekajo pogovori med silami opozicijske leve sredine, kamen spotike pa je očitno vprašanje, ali naj se v območje zaščite vključi celoten občinski teritorij ali samo nekateri deli. Vendar lahko rečemo, da bi bilo žalostno, da bi prišlo do oklevanja v levi sredini ravno pri vprašanju uresničevanja zaščitnega zakona, ki ga je navsezadnje prav leva sredina izglasovala v parlamentu.

DELOVANJE SLOVENSKE VINCENCIJEVE KONFERENCE

PETINPETDESETLETNICA IN VSEDRŽAVNI DAN

Po poletnem premoru je ponovno oživelo tudi delovanje Slovenske Vincencijeve konference za Trst in Gorico in Kluba prijateljstva. SVK letos praznuje 55-letnico ustanovitve, saj je ta dobrodela ustanova nastala 8. januarja 1947 na pobudo prof. Laure Abram. Slednja je bila tudi prva predsednica konference od ustanovitve do smrti, ki je prof. Abramovo doletela v začetku lanskega leta. Delovanje Vincencijeve konference se je izražalo na več področjih: najbolj vidno je bilo večdesetletno prirejanje otroških kolonij do leta 1997. V vsem tem obdobju pa so članice in člani konference obiskovali in oskrbovali pomoči potrebne in reveže, v času vojne na Hrvaškem in v Bosni pa se je še posebej razvilo sodelovanje s sedežem Karitas v Ajdovščini, kamor so člani SVK namenjali zbrano blago za begunce. V zadnjih desetih letih pa se je razvilo delovanje Kluba prijateljstva, katerega cilj je nuditi družbo in razvedrilo ostarelim osebam. SVK ima posebno avtonomijo v okviru Vsedržavnega sveta Vincencijevih konferenc v Rimu, v katerem je neposredno zastopana.

Članice in člani SVK so se v počastitev svoje 55-letnice zbrali v četrtek, 26. septembra, pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu. V tamkajšnji kapeli je bila najprej dobro obiskana maša, ki jo je daroval duhovni asistent konference Jože Špeh. Slednji je navzočim med drugim poudaril, kako je sv. Vin-

cencij Pavelski, ta veliki dobrotnik, aktualiziral blagost, sodbo, pred katero bomo vsi postavljeni, ko bomo zapustili ta svet: karkoli bomo storili pomoči potrebnim, tako bomo tudi sojeni. To je tudi vodilo Vincencijeve konference. Svoja izvajanja je v pridigi g. Špeh podkreplil z zgodbo o dveh težkih bolnikih in iz katere izhaja dejstvo, da neizmerna sreča je v osrečevanju drugih. Ko delimo srečo, se ta namreč podvoji. Udeleženci proslave so se nato še zadržali v jedilnici doma šolskih sester, kjer so preživeli nekaj prijetnih uric na družabni čajanki (na sliki).

V nedeljo, 29. septembra, pa je potekal že drugi Vsedržavni dan Vincencijevih konferenc (prvi je potekal lani). Po cerkvah so razdeljevali zgi-

banke, ki so nudile najosnovnejše informacije o delovanju Vincencijevih konferenc in še posebej Slovenske Vincencijeve konference za Trst in Gorico. Družba, ki jo je leta 1833 v Franciji ustanovil blaženi Anton Friderik Ozanam, deluje danes po vsem svetu z 41.000 konferencami in nad 800.000 člani. Prizadeva si dati človeku njegovo dostojanstvo s tem, da si prizadeva odpraviti revščino in pomagati zapostavljenim. To dela s prijateljskim stikom, z razgovorom in z materialno podporo.

Letošnji Vsedržavni dan Vincencijevih konferenc je bil posvečen problemu osamljenosti ostarelih (geslo je bilo *Rešiti ostarelo osebo osamljenosti*), ki postaja, še zlasti v naših krajih, vedno bolj razšir-

jen pojav, ki potrebuje veliko pomoči in predanosti. Člani SVK, piše v informativni zgi-banki, se tega zelo dobro zavedajo in želijo, da bi čimveč ljudi spoznalo problem osamljenosti ostarelih in skušalo priskočiti na pomoč organizaciji s sodelovanjem in s finančnimi sredstvi. Tako bi omogočili še večjo zavzetost Vincencijeve konference za nudenje pomoči in spremstva osamljenim ostarelim osebam. Največjo osamljenost nedvomno čutijo bolniki in ostarele osebe. Vendar se čutijo osamljeni tudi berači, brezposelni, alkoholiki, zaporniki, osebe po prenehanju zaporu ter vsi zapostavljeni in odrinjeni. Tudi ti so potrebni pomoči, piše v zgi-banki.

S 3. STRANI

AMBASADORKA SLOVENSKE KULTURE

V lokalnem dnevniku je bil objavljen že teden prej dolg intervju z možem in menoj, v katerem sva nekoliko osvetlila zgodovinsko dogajanje v naših krajih, dva dni pred slavnostnim večerom intervju z avtorjem samim, dan prej pa še reklama s Pahorjevo fotografijo. Ko smo se gospa Auffermann, kritičarka-moderatorica, jaz in g. Pahor v zakulisni sobici pripravljali na nastop, je bil slednji kar se da skeptičen, češ da bodo morda tri vrste zasedene. Stopili smo pa na oder do zadnjega sedeža razprodanega gledališča Markgrafen, ki sprejme 600 ljudi. Gospa Auffermann je na kratko predstavila avtorja, ki je tudi sam pozdravil občinstvo v slovensščini, nakar sem jaz brala dobre pol ure dva odlomka iz Nekropole, katerim je občinstvo izredno pozorno prisluhnilo, kakor je nato izredno koncentrirano sledilo vprašanju, ki jih je postavljala moderatorica, in avtorjevim odgovorom, ki sem jih ves čas prevajala. Aplavz, ki smo ga bili na koncu z velikim zadoščenjem deležni, nas je obilno poplačal za ves trud, ki smo ga vložili za uspeh večera.

Sicer vse preveč govorimo, kako nerazpoznavni smo v Evropi in svetu. Je to res? Kako na vprašanje širitve poznavanja slovenstva in slovenske kulture v mednarodni javnosti gledate Vi kot prevajalka in kulturna delavka?

Odkar se je Slovenija osamosvojila, se že nekaj premika, a potrebno bo še veliko dela in vztrajnosti, preden bosta slovenstvo in slovenska kultura res prodrli v svetovno zavest. Prav dobri prevajalci, da se razumemo, poudarek je na dobrih, bi lahko odigrali pri tem nadvse pomembno vlogo. Zato sem bila zaprepaščena, ko sem pred meseci zvedela, da nameravajo na ljubljanski univerzi ukiniti odsek za tolmače in prevajalce, prav zdaj, ko slišimo in beremo dan za dnem, kako Slovenija stremi za vstopom v Evropsko unijo. Še bolj sem bila presenečena, ko sem te dni brala, da se na tečaj prevajalstva Videmske univerze za slovensščino ni nihče vpisal ter da je za nezanimanje predvsem krivo prepričanje, da nam ni potreben specialistični študij za prevajanje iz slovensščine v italijanščino in obratno. Jaz bi rekla, da je to znak dezinformacije in nadute prevzetnosti. Ko bi namreč zares bil tak študij za nas odveč, ne bi imeli toliko tujk, spakedrank in kalikov v vseh slovenskih medijih. Nemška televizija predvaja dvakrat mesečno posebno oddajo *Donau-Alpen-Adria*, v kateri predstavlja tudi naše slovenske kraje in problematiko, a to še ni dovolj. Zelo pozitivno se pa odražajo uspehi, ki jih imajo slovenski športniki v raznih panogah. Nema lokrat sem že slišala izraze občudovanja na njihov račun. In če jim bo uspelo, da se korektno obnašajo ne samo v areni, ampak tudi izven nje, bo njihov doprinos še toliko pomembnejši.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV V NOVO SEZONO

ZA ZAČETEK EDI KOVAČ O POMENU SLIKE IN BESEDE

IVAN ŽERJAL

Študijski dnevi Draga 2002, ki so potekali pred mesecem dni na Opčinah, so kronali preteklo sezono Društva slovenskih izobražencev. Po le mesecu dni premora pa se je že začela nova sezona DSI, ki bo do prihodnjega poletja potekala predvsem v obliki tradicionalnih ponedeljkovih večerov v Peterlinovi dvorani v Trstu. Prvi večer nove sezone je bil ta ponedeljek, 30. septembra, ob tej priložnosti pa je društvo povabilo medse starega prijatelja, ki ima med drugim korenine v Trstu, filozofa, teologa in esejista dr. Edija Kovača, ki je predaval na temo *Slika in beseda*.

Predavatelj je v svojem referatu podal misel o vplivu slike oz. podobe na rojstvo besede in zlasti poetične besede, na posredovanje tudi notranjega sveta človeka. Po Kovačevih besedah gre za zelo pomemben vpliv. Človek lahko tudi o svojem notranjem svetu spregovori, ker je videl slike, podobe okrog sebe. Element slike se je namreč že v prazgodovini pojavil, še preden je človek do kraja izoblikoval svoje orodje.

Zakaj pa je človek začel risati? To je počel, ker je v naravi zaznal simbolne forme. Slika je namreč za človeka simbolna forma in sled, ki ga pre-

FOTO KROMA

sega in ki ima pomen, ki je onkraj vidnega. Še preden je torej človek postal znanstvenik, je bil umetnik. Hkrati je bil tudi religiozen človek, ki ga je prevevalo upanje, da ga podoba popeljejo onkraj sveta.

Vsi veliki književniki, je še dejal dr. Kovač, segajo po podobah, prisposodobah in metaforah. To je dokaz, da je beseda oris zunanjih dogodkov, da notranji svet potrebuje zunanjih podob za lastno izražanje. Notranji in zunanji svet se prepletata, poetična beseda nas vrača na začetek človeštva, kulture, besede, k stvarjenju samemu. Zato je tako pomembno, da se ohrani literatura, saj ta ohranja človeškost in poetičnost: noben narod ali kultura ne moreta živeti brez pesnikov. Prav

tako mora beseda, če hoče biti univerzalna, v neki točki preiti v abstraktnost, skozi boj pojmovno-konceptualnega jezika, drugače ostane le zadeva za sladokusce in v bistvu folklor. Da pridemo do višje literature, pa moramo nujno iti skozi znanstveno govorico. Vendar tudi za znanost in filozofijo pojmovni jezik ni dovolj: vrniti se je treba namreč k literaturi in njenim navdihom. Pri tem nastaja nov poetični jezik, ki bo spregovoril znova o resničnosti in pri tem postal bolj izviren in pristen, bo privedel do nove slinkovitosti, postal bo jezik ljubezni in dal možnost, da opazimo sliko drugega. Ko bodo čuti pojenjali, pa bo nastopila nova oblika literature, esej, ki bo dal človeku moč, da oh-

rani v spominu morda nepopolno sliko, ampak vsaj njen relief: čutnost bo tako postala vzgojiteljica za duhovno ljubezen in lepoto. In, na koncu, prava poetična beseda je tudi tista, ki je sposobna priznati, da vsega ne more izraziti. Človek dobi tako sicer nepopoln odgovor, a ga vendarle dobi.

Predavanje dr. Edija Kovača je torej začelo novo sezono DSI. Že zdaj pa sta znani vsebini naslednjih dveh večerov, ki bosta 7. in 14. oktobra. Tako bodo v ponedeljek, 7. oktobra, predstavili knjigo Okoličanski bataljon. Gre za zgodovinsko delo, ki je svojčas izhajalo v nadaljevanjih v tržaški reviji Zaliv in katerega avtor je Josip Merku. V knjižno obliko sta ga uredila Mirella Urdih in Peter Merku, o njem pa bo spregovoril zgodovinar prof. Jože Pirjevec. 14. oktobra pa bo potekal večer v okviru tradicionalnih Koroških dnevov na Primorskem, ki letos doživljajo svojo deseto izvedbo. Na ogled bo likovna razstava Karla Vouka, ki ga bo predstavil Damijan Globočnik. Martin Kuchling bo bral svojo prozo, večer pa bo zaokrožil nastop kitaristke Janje Kassel. Večeri DSI potekajo v Peterlinovi dvorani v Donizettijevi ulici 3 v Trstu z začetkom praviloma ob 20.30.

OBVESTILA

CENTER ZA mednarodne študije Furlanije-Juljske krajine Heliopolis prireja v četrtek, 3. oktobra, srečanje za člane in sodelavce na temo Apologija človekovih dolžnosti. Predaval bo prof. Claudio Bonvecchio, docent filozofije družbenih ved na univerzi v Vareseju, moderator pa bo dr. Gianpaolo Dabbeni, deželni predsednik centra Heliopolis. Srečanje bo v dvorani zavarovalnice RAS na Trgu republike 1 v Trstu ob 17.30.

ŽUPNIJA SV. Mihaela nadangela v Zgoniku vabi ob prazniku svojega zavetnika na orgelski koncert organista Andreja Pegana in basista Alda Žerjala, ki bo v petek, 4. oktobra, ob 20.30 v cerkvi v Zgoniku.

SREČANJEZ mlado misijonarko Lucijo Catalano iz Nabežini, ki deluje v težkih razmerah v Boliviji, bo v nedeljo, 6. oktobra, ob 16. uri v župnijski dvorani v Nabežini.

DOLINSKA SEKCIJA Slovenske skupnosti organizira v nedeljo, 6. oktobra, tradicionalni jesenski izlet z avtobusom na Vrhniko in Bistro, kjer bo obisk Cankarjeve spominske hiše in znanega Tehniškega muzeja Slovenije. Informacije in vpis na telefonskih številkah 040 228-274 (Rado), 040 227031 (Just) in 040 231975 (Branko).

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev in založba Mladika vabita v ponedeljek, 7. oktobra, na predstavitev knjige Josipa Merkuja Okoličanski bataljon. *Fatti di luglio - 1868*. Gradivo za zgodovino Trsta. O delu bo spregovoril zgodovinar prof. Jože Pirjevec. Sodeloval bo tudi avtorjev sin Peter Merku. Predstavitve bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

KLUB PRIJATELJSTVA prireja v ponedeljek, 7. oktobra, izlet na Štajersko (na Ptujsko goro in Ptuj). Vpisovanje in pojasnila v večernih urah na tel. št. 040 639949 (Mira Bole), 040 42194

(Nada Martelanc) in 040 225468 (Vera Puntar Bizjak).

DAROVI

ZA SKLAD "Marta Požar" za narodne noše: v spomin na Mar-to Požar daruje Mary Černigoj 30 evrov; v isti namen daruje Laura Visintin 30 evrov; N.N. 25 evrov.

ZA SLOVENSKE misijonarje: ob prodaji znamk daruje Franc Saksida za misijonarko Tadejo Mozetič (Paragvaj) 25 evrov; N.N. Mačkovlje daruje za misijonarja Lojzeta Letonjo (Sibirija) 20 evrov.

ZA CERKEV sv. Jerneja na Opčinah: ob krstu vnuka Boštjana darujeta Magda in Robert Petaros 250 evrov.

ZA ŽUPNIJSKI arhiv na Opčinah: ob poroki Draga Štoke in Annamarije Balduzzi darujeta Magda in Robert Petaros 100 evrov.

ZA CERKEV v Nabežini: Sossi-Bizjak 20 evrov; Radovič 10; Okretič-Pieri ob krstu Matije 50; Busan 100; Gruden 20; Okretič 20; Pertot 30; Venier 90; Gergolet 40; Visentin 50; Aloisio-Sechi 100; Ferletič 100; Stepančič 25; Blason 40; Krašnik 30; bolniki 50 evrov.

ČESTITKE

Raznesla se je vesela vest, da sta se v nedeljo, 29. septembra, vzela Annamaria Balduzzi in Drago Štoka. Našemu zvestemu sodelavcu dr. Dragu Štoki in njegovi izvoljenki Annamarii izrekata iskrene čestitke tudi uredništvo in uprava Novega glasa, ki novoporočencema voščita veliko sreče v skupnem življenju.

Na konservatoriju v Rovigu je z velikim uspehom diplomirala iz violončela

JASNA LEGIŠA.

Čestitajo ji in se z njo veselijo vsi domači.

PREDSTAVITEV GALEBOVEGA ŠOLSKEGA DNEVNIKA

PRIPOMOČEK, DOBER ZA UČENJE IN TUDI ZA ZABAVO

Tudi letos je zadruga Novi Matajur z dragoceno pomočjo bančnih zavodov - Zadrugne kraške banke, Zadrugne banke Doberdob in Sovodnje ter Kmečke banke-Banca di Cividale - izdala Galebov šolski dnevnik za šolsko leto 2002-2003, ki bo našim učencem ne le pripomoček za učenje, ampak tudi sredstvo za zabavo. Tako je med drugim dejal predstavnik zadruge Novi Matajur Dušan Udovič na predstavitvi letošnjega Galebovega šolskega dnevnika v ponedeljek, 30. septembra, v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah.

Avtorica tokratnega dnevnika je priljubljena mladinska ilustratorica Vesna Benedetič, ki je publikacijo seveda obogatila s svojimi risbami (poslužila se je tehnike akvarela), v katerih so protagonisti skratki, mucke, miške in seveda tudi galeb. Hotela je oblikovati publikacijo, ki ne bi bila pretežka in v kateri ne bi bilo pretirano veliko prostora za pisanje, saj učenci imajo za slednje še veliko drugih priložnosti med šolanjem.

Kot že rečeno, so izid dnevnika tudi letos podprli edina slovenska bančna zavoda v Italiji - Zadrugna kraška banka in Zadrugna banka Doberdob

FOTO KROMA

in Sovodnje - ter Kmečka banka-Banca di Cividale, brez katerih publikacija sploh ne bi izšla. Po besedah ravnatelja ZKB Klavdija Brajnika se ta podpora izraža v želji, da bi posredovali šolskim otrokom domač dnevnik, saj je okoli še veliko drugih šolskih dnevnikov, ki pa so v italijanščini. Sicer je pobuda za izdajanje dnevnika prišla s strani revije *Galeb*, med cilji pa zabeležimo težnjo, da bi dnevnik nadomestil t.i. dijaško knjižico

ter da bi spodbujal k medsebojnemu pogovoru in izobraževanju v maternem jeziku.

Med otroke je prišla tudi prva številka tržaške mladinske revije *Galeb* v šolskem letu 2002-2003. Po besedah urednice Majde Železnik se cena revije ni spremenila, poleg tega pa jo bodo prvošolčki prejeli brezplačno, v družinah z več otroki pa bo dovolj ena sama naročnina. Vsebinsko je večplastna in se deli na literarni (pesmi, zgodbe, pravljice,

poučni prispevki) in razvedrilni del (križanke ipd.). Poleg tega je v reviji tudi prostor, namenjen temu, da ga oblikuje učenec sam, ter prostor, namenjen avtorskemu pisanju.

Galeb, pravi urednica Majda Železnik, ne ponatiskuje prispevkov iz drugih revij in časopisov, temveč objavlja le avtorske prispevke. Uredniki izbirajo avtorje na podlagi želja otrok. Največ avtorjev je iz zamejstva in Primorske.

IŽ

V ŽUPNIJSKI DVORANI V NABEŽINI

NOVA SEZONA MESEČNIH KONFERENC

V sredo, 25. septembra, je, po dogovoru z župnijskim svetom, potekala prva mesečna konferenca v župnijski dvorani v Nabežini. Gospa Mirjam Bratina-Pahor je za uvod razložila praktično soočenje mladih družin na Goriškem v združenju Sončnica, kjer razpravljajo o družinskih vprašanjih. Poleg tega spadajo v delovanje združenja tudi družabnosti, mladinski centri, izleti in duhovna poglobitev.

Poleg gospe Bratina-Pahor je spregovoril tudi p. Mirko Pelicon, ki je v globokem in jasnem govoru orisal zgodovinsko, teološko in cerkveno dogajanje na področju dru-

žinske problematike s sončnimi in senčnimi dogodki, zlasti težave pri premoščanju problemov današnjih mladostnikov. Najlepše in najvažnejše je, je dejal, prvenstvo ljubezni v družini in možna vzporednost s Solo, Cerkvijo in kulturo.

Prisotni so z zanimanjem sledili predavatelju in v sproščnem razgovoru obravnavali probleme v naših družinah z željo, da bi se še srečali s predavateljem in morda vzpostavili sodelovanje s Sončnico. Iskrena hvala predavateljem, pa tudi voščila za nadaljnje delovanje in recimo: nasvidenje!

BB

KRAŠKE RASTLINE SE PRIPRAVLJAJO NA ZIMO

V botaničnem vrtu Carsiana so od 29. septembra vsako nedeljo ob 16. uri predvideni vodeni ogledi za odrasle na temo Kraške rastline se pripravljajo na zimo. Pobuda gre v smer spoznavanja mehanizmov sprememb letnih časov

in njihovega vpliva na rastline ter priprave slednjih na preživetje čez zimo. Vodeni ogledi za odrasle bodo, kot že rečeno, ob nedeljah, med tednom pa se bodo isti temi lahko posvetili učenci in dijaki šol v obliki delavnic. Možnost poteka takih delavnic je bila podaljšana do 9. novembra.

TRENJA V OBČINSKEM SVETU

GORIŠKA OBČINA IN ZAŠČITNI ZAKON

V preteklih dneh je z vsoto sil spet prišla na dan v Gorici zadeva uvajanja zaščitnega zakona za Slovence v Italiji in znane polemike o dvojezičnosti. Oglasili so se običajni zagovorniki italijanske identitete mesta z že znanimi argumenti. Največji problem predstavlja priznanje, da živi slovenska narodna skupnost tudi v središču Gorice in ne samo v okoliških vaseh; torej stoletna sporna situacija med mestom in podeželjem. Stvari so danes seveda drugačne kot v preteklosti. Slovenci imamo namreč v središču mesta dva kulturna doma in dolgo vrsto ustanov, ki nedvoumno pričajo o naši prisotnosti.

Zaščitni zakon za Slovence mora seveda enako veljati na celotnem občinskem ozemlju, ker bi se sicer uveljavljale različne stopnje zaščite za prebivalce istega mesta. Zato so nesporemljive trditve zastopnikov desne sredine in deželnega svetovalca Marjetice Brusse, da mora zaščita veljati samo v nekaterih mestnih okrožjih. Slovenci se prvi zavedamo, da mora iti priznanje pravic slovenske narodne skupnosti naprej po zmerni poti, brez prehitrih potez. Prav gotovo pa mora biti celotno ozemlje občine vključeno v teritorij, kjer se zaščita izvaja. S tem so povezana tudi državna finančna sredstva, ki morajo biti namenjena izvajanju zakona.

Župan Brancati je bil izvoljen s programom, v katerem je bilo jasno zapisano, da bo občina poskrbela za izvajanje zakona 38 o zaščiti Slovencev. Če so se prebivalci v večini odločili za levosredinsko upravo, to jasno pomeni, da so sprejeli tako usmeritev. Vemo tudi, da gre za

uveljavljanje pravic Slovencev na podlagi zahteve posameznikov, zato so vse fraze o splošni dvojezičnosti brez pomena. Obstaja seveda politični interes nekaterih strank in posameznikov, da ustvarjajo polemike in zastrupljajo ozračje sodelovanja, ki je vedno obstajalo v Gorici.

Slovenski svetovalci v goriškem občinskem svetu so seveda trdno odločeni, da vztrajajo pri zahtevi, da se zaščita naše narodne skupnosti uveljavi tako, kot predvideva zakon 38. Žal je bila stranka Slovenske skupnosti dober prerok, ko je ob sprejetju zaščitnega zakona napovedovala težave pri določanju ozemlja, kjer živijo Slovenci. Postopek, ki daje občinskim svetom in posameznim svetovalcem možnost, da zahtevajo vključitev posameznih okrajev v območje zaščite, seveda samo prenaša na periferijo probleme, ki jih niso znali ali niso hoteli rešiti v rimskem parlamentu.

BŠ

VEDREJŠE PREDSTAVE OB STOLETNICI GLEDALIŠČA

IVA KORŠIČ

Po pozdravih predsednika Filiberta Benedetiča je povzel besedo umetniški vodja in ravnatelj Marko Sosič, ki je poudaril, da bo letos SSG Gorici posvetilo več pozornosti, kot ji ga je v prejšnji sezoni, ki je bila zaznamovana s finančnimi težavami, kar je otežkočilo oz. onemogočilo izvedbo načrtovane dela in povzročilo dokajšnjo zmedo v napovedanih terminih predstav. Zaradi vseh neveselosti se je abonentom javno opravičil z zagotovitvijo, da bo škoda popravljena in da bo Gorica ponosna na SSG. Podčrtal je tudi dejstvo, da je v minuli sezoni kljub vsemu bilo mno-

Zaradi uspešnega gostovanja na Slovaškem in svetle špranjice v sicer temni finančni sedanosti je tiskovna konferenca ob goriški predstavitvi abonmajskega programa Slovenskega stalnega gledališča za sezono 2002/03 v kavarni Vittoria na goriškem Travniku pretekli četrtek izzvenela nekoliko manj mračno kot pred nedavnim v Trstu. Dvojezične osebne izkaznice z letošnjim repertoarjem so izgubile precej ostrine, ki je tako jedko vzniknila v tržaškem Kulturnem domu, tudi zato, ker je v Gorici, k sreči, politični trenutek precej drugačen od tržaškega.

go pozitivnih točk. SSG je namreč spletlo z drugimi gledališči v Italiji, v republikah bivše Jugoslavije ter drugod po Evropi plodne stike, ki bodo gotovo usmerjali bodoče delovanje zamejskega gledališča. Le-to pa ne misli zaradi tega zanemarjati domačih gledalcev, kar do-

kazuje tudi letošnji program, ki vsebuje, težavam navkljub, več vrednih predstav, sicer v sozvočju z realnostjo, in nekaj novosti. Po tržaški pozitivni izkušnji bo SSG uvedlo tudi v Gorici abonma T za italijanske gledalce s sinhroniziranimi podnapisi. S tem bodo lahko tudi Ita-

lijani spoznali naš teater in njegove umetniške težnje. S prvo predstavo se SSG odpravlja v svet pravljic, in sicer z avtorskim projektom D. Zlatarja Freya Kraljičina na zrnugraha po H. C. Andersenu. Premiera bo v novembru, delo pa bo namenjeno vsem, "ki znajo poiskati otroka v sebi".

Žal je, kot znano, izpadla Afrika II, ki bi s satirično vedrino počastila okroglo obletnico zamejske gledališke hiše oz. njenega predhodnika dramatičnega društva (1902), zaradi česar je Boris Kobal napisal pisno opravičilo; verjeti pač moramo, da mu je trenutno usahnula ustvarjalna žilica.

STRAN 16

PREJELI SMO

Spoštovani kolegi, dragi prijatelji!

Veselila sem se vašega prijaznega povabila na odprtje novih prostorov na Travniku! Najprej zato, ker dobro vem, da so za vaše celovito in zahtevno delo nujno potrebni tudi primerni prostori s sodobno opremo. Veselila pa sem se tudi ali predvsem srečanja z vami, za kar ob naglici novinarskega dela običajno zmanjkujete časa!

Še tako iskrene želje in dobre načrte za pot v Gorico pa, žal, nisem mogla uresničiti. Istega dne ob istem času sem bila na drugem snemanju v zamejstvu - programske zahteve za Radio in TV Slovenija so namreč raznolike in posebne, dopisnica pa le ena! Kakorkoli, ob prvem prihodnjem srečanju v vaših prostorih bom v svojem prispevku z zadovoljstvom dodala tudi podatek o prostorih na Travniku!

Sicer pa redno berem Novi glas!

Na vaših straneh je zaznati nekaj prijaznih sprememb v korist aktualnosti in svežine, z zanimanjem prebiram zapise s komentarji pomembnejšega dogajanja v narodnostnih vrstah. Le naprej tako!

Z najlepšimi željami in iskrenimi pozdravi

MIRJAM MUŽENIČ,
DOPISNICA RTV SLOVENIJE
IZ FJK

V SPOMIN NA SEN. DARKA BRATINO

NAČRT ZA POGOVOR

Darko Bratina: projekt za dialog je bil naslov posveta, ki ga je v petek, 27. t.m., priredilo Združenje Darko Bratina v sodelovanju z goriško pokrajinsko upravo, Čezmejno zavezo in Inštitutom Gramsci v Deželnem avditoriju furlanske kulture v Gorici.

Prav o tem, kako lahko meja postane izziv in ne ovira, ter seveda o duhovnem izročilu pokojnega slovenskega kulturnika, politika ter znanstvenika Darka Bratine je na posvetu spregovorilo veliko ljudi, ki so še danes tako ali drugače navezani na spomin na Darka Bratino in na njegovo misel, kako se da tudi sredi večnarodne in večkulturne Gorice gledati na državne, jezikovne in druge meje na drugačen način, kot pa le na meje.

Prav gotovo je vladalo največje zanimanje za poseg Bratinovega osebnega prijatelja iz študentskih let v Turinu in sedanjega vodje Levih demokratov Piera Fassina, a bi bilo krivično, če bi zamolčali posege predsednika goriške pokrajinske uprave Girogia Brandolina, predsednika Inštituta Gramsci Giuseppeja Petronija in goriškega župana Vittoria Brancatija, kasnejše posege evropskega poslanca Demetrija Volčiča, g. Ruggiera Dipiazze in vrste drugih, ki so skušali dati svoj doprinos reševanju težav v Gorici in

na Goriškem, obenem pa se tudi spomniti na prijatelja Darka.

V tem duhu je gotovo najlepše izzvenel poseg Livia Semolliča, ki je kot predsednik Združenja Darko Bratina prisotne nagovoril v slovenskem in italijanskem jeziku in podčrtal zgodovinsko prisotnost Slovencev in Furlanov v Gorici, kot je tudi spregovoril o širšem pomenu projekta za dialog, sodelovanja večkulturne Gorice in Goriške v luči vstopanja Slovenije v EU.

Aleš Doktorič pa je predstavil kratek film o Darku Bratini, ki sta ga pripravila Nadja Velušček in Kinoatelj in je tako Bratinova beseda zaživela pred nami.

Posvet v spomin Darku Bratini ob peti obletnici njegove smrti je izzvenel kot živahen dialog javnih delavcev in politikov o tem, kako bi se lahko na Goriškem danes uveljavljala načela, o katerih je v času življenja nenehno govoril Darko Bratina. Predvsem pa je bilo lepo, da se je poleg žene Karmen in otrok z družinami ter bližnjih sorodnikov, prijateljev in naključnih znancev v Avditoriju zbralo lepo število ljudi furlanske, slovenske in italijanske narodnosti, ki ga osebno sicer niso poznali, a so ga spoštovali.

JUP

PREJŠNJO SOBOTO

ZAČETEK SKAVTSKEGA LETA

Po uspešnih poletnih taborih in praznovanju 50-letnice skavtizma v zamejstvu so se skavti in skavtine z Goriškega zbrali spet v soboto, 28. septembra, v Sovodnjah. Srečanje so začeli v sovodnjem župnišču in se po skupnem zboru razdelili po vejah.

Volčiči in volkuljice so se z igrami pripravljali na "prehod" starejših volčičev in volkuljic v vejo izvidnikov in vodnic. Člani od 11. do 15. leta (izvidniki in vodnice) so se pomerili v pionirstiki, orientaciji, kuhanju, šivanju in prvi pomoči. Roverji in popotnice pa so v pogovoru z Marinko, tajnico Združenja prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodnj, spoznali tako delovanje združenja kot bogat doprinos bližnjemu, ki ga lahko nudi vsak izmed nas s skromnim darovanjem krvi.

Sledil je obred prehodov, med katerim so starejši volčiči in volkuljice zapustili krdelo in prestopili v četo, najstarejši izvidniki in vodnice pa so se poslovili od sveta pustolovščine in se podali v vejo poti-skupnosti-sluzenja (vejo roverjev in popotnic).

Po pevskih vajah so se nam pridružili še odrasli skavti/skavtine in starši. Pri župnijski sv. maši, ki sta jo darovala g. Marjan in p. Mirko, smo skavti sodelovali z branjem in petjem. V novi skavtski sezoni bodo sestanki tako razporejeni: v Gorici se bodo volčiči in volkuljice (8-10 let) zbirali ob sobotah od 15.00 do 17.00, v Doberdolu pa od 14.00 do 16.00; izvidniki in vodnice se bodo med tednom družili v skupinah; roverji in popotnice pa se bodo srečevali ob sobotah od 17.00 do 19.00.

Letoško skavtsko jesen pa bo popestrila tudi serija trinajstih oddaj o skavtizmu, ki bo na sporedu na Radiu Trst A vsak torek ob 12. uri. Oddaje bo vodil David Bandelli (Iznajdljivi gams), ki nas bo s pomočjo gostov popeljal skozi petdeset let skavtizma na Tržaškem in Goriškem ter obudil nastanek in razvoj skavtizma v Sloveniji. Prva oddaja je bila v torek, 1. L.m.

SPORTNI OREL

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE GORICA

sprejema predvpise na naslednje tečaje:

- NADALJEVALNI TEČAJ INFORMATIKE
- SESTAVLJANJE SPLETNIH STRANI (WEB)
- NADALJEVALNI TEČAJ SLOVENŠČINE
- NADALJEVALNI TEČAJ ANGLEŠČINE

Vpisovanje in ostale informacije v tajništvu
Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, vsak dan
(razen sobote), tel. št. 0481 81826

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE GORICA

sprejema predvpise na podiplomska tečaja:

- Prevajalci slovenskega jezika (80 ur)
- Poučevanje slovenščine za tujce (80 ur)

Tečaj financirajo:

Evropska komisija
Evropski socialni sklad

Autonomna dežela Furlanija-Juljska krajina
Deželno ravnateljstvo za poklicno usposabljanje

Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo

Prijavijo se lahko zaposleni in brezposelni z dveletnim ali štiriletnim univerzitetnim študijem.

Tečaja se bosta odvijala v večernih urah in bosta brezplačna

Vpisovanje in ostale informacije v tajništvu
Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, vsak dan
(razen sobote), tel. št. 0481 81826

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE GORICA

vpisuje na naslednje tečaje:

- Osnovna informatika (90 ur)
- Angleščina 1. stopnja (70 ur)
- Slovenščina 1. stopnja (70 ur)
- Nemščina 1. stopnja (60 ur)
- Hrvaščina 1. stopnja (60 ur)

Tečaj financirajo:

Evropska komisija
Evropski socialni sklad

Autonomna dežela Furlanija-Juljska krajina
Deželno ravnateljstvo za poklicno usposabljanje

Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo

Vpisovanje in ostale informacije v tajništvu
Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, vsak dan
(razen sobote), tel. št. 0481 81826

PROF. VICTOR SRUGO V CENTRU KOMEL

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici je te dni gostil mojstra Victorja Srugo, priznanega pedagoga na pevski šoli opernega gledališča Colon v Buenos Airesu. "Stari znanec", ki je v prejšnjih letih dal marsikateri dragocen napotek našim študentom, je tudi tokrat s svojo izkušeno roko vodil zelo živahen tečaj solopetja. Obiskovalo ga je okrog dvajset študentov z Goriškega in iz Slovenije. Med njimi so tudi diplomirani in uveljavljeni pevci. Tečaj se bo končal z javnim nastopom v četrtek, 3. oktobra, ob 20.30 v dvorani Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu. Pridite!

V PROSTORIH DRUŠTVA V RUPU

SREČANJE BOLNIKOV IN STAREJŠIH

Svetovni dan bolnikov je 11. februarja, na praznik Lurške Matere Božje. Toda vsi ga ne morejo obhajati prav na ta dan. Zato si določijo v ta namen kak teden pred Veliko nočjo, drugi spet radi poromajo v Lurd ali v kako drugo Marijino svetišče.

Naš župnijski pastoralni svet je skupaj s sovodenjskim predlagal še topli mesec september. Tako smo za letošnje srečanje bolnikov in starejših izbrali praznik Rojstva Božje Matere.

Zaradi letošnjega nestalnega vremena so prostovoljke pripravile za mašo društveno dvorano pod cerkvijo v Rupi. Prosvetno društvo vedno rado priskoči na pomoč s svojimi prostori. Letos so jih celo obnovili. Prostovoljci in prijatelji društva Rupa-Peč niso štedili z delom, tudi ročno pomočjo in tudi finančno.

Srečanje smo začeli s spovedovanjem (na voljo so bili trije spovedniki). Sledila je maša, med njo smo podeljevali sv. bol-

niško maziljenje. Veliko jih je pristopilo k sv. obhajilu.

Sv. mašo je z obema župnikoma Sovodenj in Rupe-Peči ter Gabrij-Vrha daroval mirenski rojak g. Efrim Mozetič. Vsi smo ga občudovali zaradi njegove stvarne pridige in 84 let, ki jih mladeniško nosi. Posredoval nam je namreč izkušnje in lepoto starosti ter pogum za prenašanje vsega težkega in tudi hudega. Prisotne je njegov govor osvojil, saj so ga še dolgo z veseljem komentirali. Vsi so bili veseli organizacije prostovoljk, ki so tako zahtevno prireditev izpeljale. Veselili so se glasbene spremljave organistke Tanje in pevovodje Klanjščka ter predsednika društva, ki je spremljal vse srečanje, tako bogoslužje kakor družabnost na prostem. Počasčene so se čutili ob petju zbora ter zaradi dobrot, ki so jih ljudje veliko prinesli za vse prisotne.

Tem in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu tega srečanja, naj gre naša iskrena zahvala. Vse smo izročili Bogu in Božji Materi. Molitev je izzvenela zelo prisrčno za zdravje za dušo in telo vseh, še posebej tistih, ki so obloženi s težkimi križi.

UMRL JE GROF DOUGLAS SIGISMUND ATTEMS

Pred kratkim je v 88. letu starosti umrl grof Douglas Sigismund Attems. Pokojnik je bil zadnji potomec plemiške rodbine Attems-Petzenstein, ki je bila že stoletja znana v našem mestu. Iz nje je izšel namreč tudi prvi goriški nadškof grof Karel Mihael Attems.

Pokojni grof je živel v svojem dvorcu v Ločniku, potem ko je med prvo svetovno vojno bila porušena njihova znana vila v Podgori. Sam se je skoraj v vsem posvetil vinogradništvu, saj je imel veliko vinsko področje. Bil je tudi dolgoletni predsednik društva vinoradnikov na Goriškem. V šestdesetih letih je bil grof Douglas Attems tudi goriški občinski svetovalec, izvoljen na listi liberalne stranke.

Zanimal se je tudi zlasti za kulturno dediščino svoje rodbine in sledil javnemu življenju na Goriškem.

OBVESTILA

ACM-GORICA vabi k maši za cerkveno edinstvo v ponedeljek, 7. oktobra, ob 6.30 v Zavodu sv. Družine.

KNJIŽNICA Damirja Feigla obvešča bralce, da velja nov urnik: od ponedeljka do četrta od 12. do 18. ure, ob petkih od 9. do 16. ure, ob sobotah in nedeljah zaprto.

V MESTNEM predelu Sv. Ane je na prodaj stanovanje v tretjem nadstropju s površino 60 m². Za vse informacije lahko pokličete na tel. št. 0481 531407 od 15.30 do 19. ure.

ČESTITKE

V ponedeljek, 30. septembra 2002, je na tržaškem vseučilišču odlično zaključila študij na medicinski fakulteti Marlenka Žerjal-Modra puma. SZSO-Gorica se veseli in čestita dolgoletni Akeli ter ji vošči "kar najbolje" še naprej.

Marlenki Žerjal čestitajo ob uspešno dokončanem študiju na medicinski fakulteti v Trstu prijatelji iz Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž se veseli s svojo pevko novopečeno doktorico Marlenko in ji želi še veliko nadaljnjih uspehov.

Mama Sonja, tata Slavko in sestra Kristina iz srca čestitajo Ireni ob prejetju štipendije za študij na Sorboni v Parizu in ji želijo, da bi žela še veliko uspehov.

Uredništvo Novega glasa čestita Marlenki Žerjal, Ireni Bednarich in Petru Gusu ob pomembnih dosežkih.

SOŽALJE

SKRD Jadro iz Ronk izreka iskreno sožalje odbornici Claudii ob boleči izgubi mame Jožice.

DAROVI

ZA CERKEV v Gabrjah: Mario Menis ob krstu vnuka Enrica 50,00; Sebastiano Menis ob krstu sinčka Enrica 50,00; Zofija Marusič 5,00 €.

ZA CERKEV na Peči: Albin Florenin v spomin na očeta Jožefa in mamo Marijo 50,00 €. Ostali darovi prihodnjic.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ ABONMA LJUBITELJSKIH SKUPIN ŠTANDREŽ 2002

PROGRAM PREDSTAV:

- Nedelja, 27.10.2002, ob 17. uri:**
PD Horjul, Martina Mc Dounagha:
LEPOTNA KRALJICA LEENANA, črna komedija
- Nedelja, 10.11.2002, ob 17. uri:**
KPD Slavje-Kleče, Teater Balantin, Harold Brighthouse:
HOBSON V ŠKRIPCIH, komedija
- Sobota, 7.12.2002, ob 20.30:**
KPD »Franc Zgonik« Branik, Hans Schubert:
ZVEZA ZA VSE ŽIVLJENJE, komedija
- Nedelja, 29.12.2002, ob 17. uri:**
SKPD F.B. Sedej, Agatha Christie:
ZLOČINI NA OTOKU, kriminalka
- Sobota, 25.01.2002, ob 20.30:**
Premiera
- Nedelja, 26.01.2002, ob 17. uri:**
PD Štandrež, Dario Fo: **TAT, A POŠTEN!**, komedija

ABONMAJI IN REZERVACIJE:

Božidar Tabaj, tel. 0481 20678, vsak dan od 12. do 14. ure
David Vižintin, tel. 0481 21332, vsak dan od 18. do 20. ure
Župnijska dvorana:
6.10.2002 od 11.30 do 12.30; 13.10.02 od 11.30 do 12.30; 19.10.02 od 18.00 do 19.00; 20.10.02 od 11.30 do 12.30

PRODAJA VSTOPNIC pri blagajni župnijske dvorane pol ure pred vsako predstavo.

CENA ABONMAJA:
odrasli 22,00 €
študenti in otroci 14,00 €
POSAMEZNA PREDSTAVA:
odrasli 5,50 €
študenti in otroci 3,50 €

Na vsaki abonmajski predstavi nagradno žrebanje za abonentne.

KULTURNI DOM

MEDNARODNA FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

V torek, 1. t.m., so v prostorih goriške pokrajinske uprave predstavili mednarodno fotografsko razstavo, ki nosi naslov *Fotosrečanje - Fotoincontro* in jo bodo odprli v Kulturnem domu v Gorici v soboto, 5. t.m.

Fotografsko razstavo pripravlja goriški Fotoklub Skupina 75, ki združuje tako slovenske kot italijanske fotografe in ima v svojih vrstah tudi več mojstrov fotografije. Na razstavi *Fotosrečanje*, ki je že četrta po vrsti, bodo letos predstavili fotografije Manfreda Pichlerja iz Avstrije, Oskarja Karla Dolenca in Viljema Cigoja iz Slovenije, Lubomira Maštere iz Češke ter umetniške fotografije Silvia Caninija in Valterja Nanuta iz Italije.

Poseben del razstave pa bo posvečen predstavitvi Fotokluba Zagreb, ki se bo predstavil s po eno fotografijo štiridesetih svojih članov. V soboto popoldne bodo priredili tudi fotografsko popoldne s predavanjem dveh fotografskih izvedencev, in sicer Giancarla Torresanija in Tullia Fragiacomu. Prireditelji, ki so izdali dvojezičen in zajeten katalog razstave, so tudi izrazili željo, da bi postala njihova prireditev vsakoletna in tudi srednjeevropskega značaja.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabi na

OBČNI ZBOR

v četrtek, 10. oktobra 2002, ob 20.30
v župnijski dvorani
Anton Gregorčič.

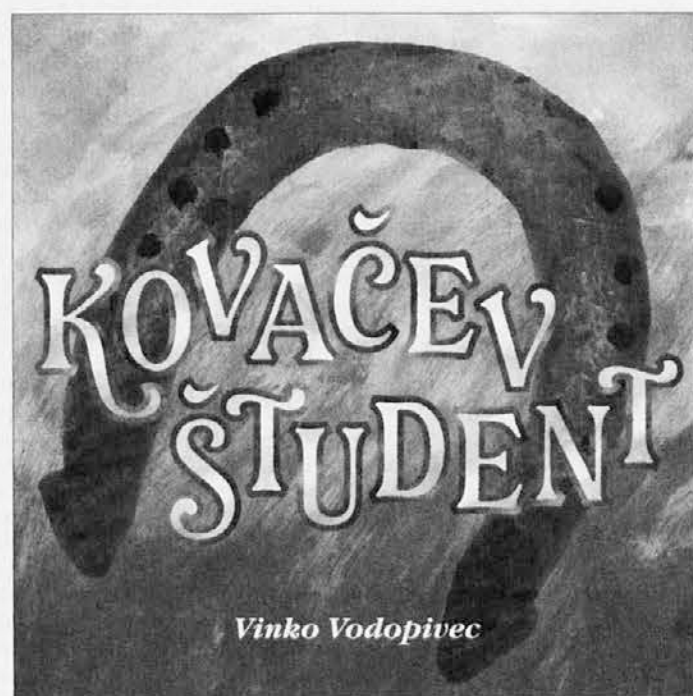
V ponedeljek, 30. septembra, je na medicinski fakulteti v Trstu diplomirala **MARLENKA ŽERJAL**. Novi zdravnici iz srca čestitajo in se z njo veselijo mama, tata in brat Ivan v vsi njeni sorodniki z Goriškega in s Tržaškega.

Na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel se veselimo uspeha svojega gojenca. **PETER GUS** iz razreda prof. Jurija Križniča je z odliko diplomiral iz violine na konservatoriju P. Pollini v Padovi. Čestitajo »Komelovci«

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE in KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Ob 40-letnici Kulturnega centra Lojze Bratuž in ob 50. obletnici smrti Vinka Vodopivca

SPEVOIGRA ZA SOLISTE, IGRALCE, ZBOR IN ORKESTER

Vinko Vodopivec

REŽIJA Adrijan Rustja
DIRIGENT Hilarij Lavrenčič

GORICA, KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Petek, 4. oktobra 2002, ob 21. uri slavnostna prireditev (samo z vabili)
Nedelja, 6. oktobra, ob 17. uri
Ponedeljek, 7. oktobra, ob 21. uri
Torek, 8. oktobra, ob 21. uri

PREDPRODAJA VSTOPNIC za nedeljo, ponedeljek in torek na sedežu ZSKP, Drevored 20. septembra 85 (tel. 0481 536455).

Vljudno vas vabimo na dobrodelni večer:

“TEŽKA IZGUBA NAJ LAJŠA TEGOBE”

v ponedeljek, 7. oktobra 2002, ob 20.15
v Čotovo gostilno Devetak na Vrhu sv. Mihaela.

Petje in beseda v spomin na Nekoga, ki ga je zahrbtna bolezen odtrgala iz naše srede.

V sodelovanju s sovodenjskimi krvodajalci, z zborom Beneške korenine (dir. David Klodič) in z Vokalno skupino iz Fare (dir. Massimo De Vittor) bomo gostili g. dr. Simona

Spazzapana, ki deluje na onkološkem oddelku C.R.O. Aviano, in prof. Andrea Veronesija, primarija, ki deluje na medicinskem oddelku na narodnem zavodu za rakova obolenja v Avianu, katerima bo namenjen izkupiček večera.

Čotova družina Devetak

ČEDAD, PETEK, 4. OKTOBRA

MARINU VERTOVČU V SPOMIN

Kulturno društvo Ivan Trinko iz Čedadu prireja v petek, 4. oktobra, ob 19. uri v cerkvi S. Maria in Corte v Čedadu večer v spomin na predsednika društva Trinko prof. Marina Vertovca, ki je bil naš dolgoletni prijatelj in je naredil veliko dobrega za našo stvar.

Na kulturnem večeru v Čedadu v spomin na pokojnega prof. Vertovca bodo sodelovali pesnik in prevajalec Luciano Morandini ter predsednika kulturnega društva Ivan Trinko prof. Viljem Černo ter pesnik in častnikar Michele Obit.

Na spominskem večeru bo nastopil tudi pevski zbor Matatur.

Prav pri društvu Ivan Trinko je prišlo po smrti nepozabnega Marina Vertovca do spremembe, saj je mesto predsednika sedaj bilo zaupano mlademu pesniku in novinarju Novega Matajurja Micheleju Obitu, ki je v intervjuju za tednik beneških Slovencev povedal, da se sicer nekoliko boji zaupane mu predsedniškega mesta, ker zelo cenijo opravljeno delo pri enem najstarejših kulturnih

društev v beneški Sloveniji, a mu obenem zaupano mesto pomeni izziv. Michele Obit je še povedal, da se zaveda pomena društva in njegove naloge, še posebej pa dejstva, da bi društvo moralo postajati še

bolj to, kar je že do sedaj bilo, in sicer mesto srečevanja, spoznavanja in boljšega razumevanja med Italijani in Slovenci.

V ta namen društvo tudi organizira niz srečanj z naslovom *Spoznajmo se - Conosciamoci*; prav ta ciklus namerava Michele Obit v prihodnje še bolj razviti, saj je po njegovem mnenju spoznavanje edina pot za prihodnost, "saj služi tako drugim kot nam, Slovincem, ki lahko bolje sami sebe spoznamo". Michele Obit je tudi mnenja, da bi boljše poznavanje interneta koristilo društvu in medsebojnim srečevanjem.

O večeru v spomin na nepozabnega prof. Marina Vertovca je Michele Obit povedal, da bo v duhu Vertovca samega, ki je bil odprt in širok človek, vedno pripravljen poslušati in spoznavati nove ljudi in nove stvarnosti. Prav zato po Obitovem mnenju prireditelj petek v čedadski cerkvi Santa Maria in Corte noče biti nobena cenena spominska svečanost, ampak kulturni večer, na katerem se bosta poezija in glasba pomešali s spomini italijanskih in slovenskih ljudi na velikega človeka in Slovenca - prof. Marina Vertovca.

JUP

"MOSAICISTI DEL FRIULI"

ŠOLA ŽLAHTNIH KAMENČKOV

Tudi v znani in prestižni šoli "Mosaicisti del Friuli" v Spilimbergu se je 23. septembra začelo novo šolsko leto. Na otvoritveni slovesnosti sta ga uvedla predsednik Nemo Gonano in direktor Enrico Artini, ki sta nagovorila osebje ter skoraj 120 študentov, ki obiskujejo tri letnike.

Poleti je bila do srede avgusta na ogled običajna poletna razstava, ki je naletela na spodbuden odziv bodisi pri obiskovalcih kot v sredstvih množičnega obveščanja.

Z zagnanostjo in navdušenjem se je tako začelo šolsko leto, v katerem bo prišlo tudi do zanimivih novosti. Med temi omenimo, da bo v učnem načrtu predviden tudi študij keramike. Šolniki in šolarji pa se tudi že pripravljajo na pomembne didaktično-kulturne izzive, saj bodo z mozaiki sodelovali na veliki razstavi od decembra 2002 do marca leta 2003 v Royal Ontario Museumu v Torontu, poleg tega se bodo v kratkem ukvarjali z restavriranjem mozaikov v svetišču v Lurdu, kjer si jih bodo obiskovalci svetišča lahko spet ogledali spomladi 2003.

SLOVENIJA

PO POPISU PREBIVALSTVA

HRVAŠKA ISTRA SE SPREMINJA

MILAN GREGORIČ

Pred kratkim objavljeni podatki zadnjega popisa prebivalstva na Hrvaškem (2001) so prinesli nekaj osupljivih ugotovitev. Število prebivalcev se je namreč, v primerjavi z letom 1991, zmanjšalo za 6,1%. Prišlo je do velikega osipa narodnih manjšin, posebno Srbov, na pičlih 7,5%, ali trikrat manj kot 1991. leta. Pri tem je padlo tudi število Slovencev z 2.800 na 2.000. Število Hrvatov se je povzpelo z 78,6% (1991) na 90% (2001). Rezultati so izzvali žolčne polemike. Nekateri govorijo o "demografski katastrofi" Hrvašče. Osip manjšin pa postavlja Hrvaško v neprijetno luč tudi pred mednarodno skupnostjo, pa čeprav tičijo za vsem tem zelo kompleksni vzroki vojnih dogajanj, pospremljenih z velikimi migracijami, razgretimi nacionalizmi itn.

Popis pa je prinesel tudi nekaj novo podobo hrvaške Istre. Drastično je padlo število deklariranih "Istranov" s 37.027 ali 18,1% (1991) na 8.865 ali 4,2% (2001). Zmanjšalo se je tudi število Italijanov z 21.300 na 19.636 (vključno z Reko namreč) in število tistih, ki uporabljajo italijanščino kot govorni jezik s 25.150 na 20.521. Tudi v Istri je tako prišlo do homogenizacije hrvaštva, ki se je povzpelo s 55% (1991) na 71% (2001). Podatki so izzvali zaprepanost zlasti znotraj regionalnega gibanja Istrski demokratični zbor (IDZ) in vrhov Unije Italijanov (UI). Oboji so namreč v preteklosti, ob koordinirani medijiški podpori Italije, vlagali velike napore v propagiranje "istrstva" kot nado mestka za narodnostno pripadnost. O tem anacionalnem istrskem populizmu je že ob popisu prebivalstva 1991. leta istrski hrvaški pisatelj Milan Rakovac zajedljivo vprašal, kako to, da v tem velikem hrupu okrog istrstva "ni niti besedice o tem, da bi naj tudi naši (istrski) Italijani ne bili več Italijani, ampak Istrijani, Fiumani itn. Kot da naš človek ne ve, da je un bel niente, navaden nič, pa čeprav sit, v fini obleki in alfi quadrifoglio, če izgubi jezik, ime, kulturo... vse tisto, kar je skozi stoletja s težavo ohranjal". Ob velikih špekulacijah, ki so se v travmatičnih vojnih letih pletle okrog Istre, se je namreč istr-

stvo ponujalo kot idealen in avtentičen subjekt tiste tako opevane in zahtevane istrske avtonomije ter je te zahteve nekako legitimiralo tudi v očeh mednarodne javnosti. Z nenadnim in nepričakovanim sesutjem tega, očitno napihnjenega fenomena, se tako podira eden izmed temeljev teh zahtev. Razočaranje je prisotno tudi v vrhovih UI, tako zaradi osipa istrstva, v katerem so mnogi videli nekakšno "predsobo italijanstva", kot tudi zaradi zmanjšanja števila Italijanov, ki pa so se pri popisu še najbolje odrezali od vseh manjšin, ter ga nekateri pripisujejo tihemu eksodusu mladih in nacionalističnim pritiskom na Hrvaškem v zadnjih letih. Pri tem pa ne gre samo za zmanjšanje pravih Italijanov, ampak tudi tistih iz "zadnjega vagona", ki so se vpisovali v UI iz koristoljublja ipd. Po podatkih predstavnikov UI naj bi bilo slednjih že oktobra 1998 prek 25.000 ter naj bi se njihovo število, ob objavi navedenih podatkov, povečevalo za nič manj kot 3.500 novih vpisov letno. Pri njih naj bi sicer ne šlo za pripadnost italijanski etniji, ampak zgolj italijanski kulturi ali jeziku. Torej nekaj vmes, nekakšen hibrid. In ravno ti naj bi povsem zatajili. Saj se, po navedenih popisnih podatkih sodeč, skoraj nihče med njimi ni deklariral niti za Italijana niti niso prijavili italijanščine kot svojega govornega jezika. Kajti število italijanskih govorečih prebivalcev (20.521) se je ob popisu skoraj izenačilo s številom pravih deklariranih Italijanov (19.636).

Kaže torej, da se tudi v Istri, po prestani težki vojni travmi, življenje vrača v normalne tirnice. Velike iluzije se umikajo pred življenjsko stvarnostjo in ljudje postajajo spet to, kar so (bili). Z umiranjem izrednega stanja, ki je zajelo istrski položaj v letih vojne, se izmika tudi teren za vsakršne manipulacije in špekulacije. Življenjske in zgodovinske okoliščine so bile premočne in veliki načrti revanšističnih sil onstran meje so se, zaenkrat, ob trčenju nanje, sesuli. Tako so ustvarjene okoliščine, ko bi lahko v Istri v miru in demokratičnem vzdušju ponovno harmonično pozivili našo različnost, če ne bo kakih novih zunanjih sunkov, ki bi jo spet skalili.

GLOSA JURIJ PAJAK

O ROKAH

Pravzaprav bi bilo morda bolje, da bi rekli kako o ročnih spretnostih, se pravi, da bi raje rekli eno o tistih rokah, ki jim delo hitro odleže, ki znajo vse ali skoraj vse narediti, kot radi rečemo.

Spadam med tiste, ki jim Bog v zibelko žal ni položil ravno spretnih rok. Če zelo pošteno povem, bom zapisal, da se mi delo z rokami ni nikdar dobro izteklo in tu mislim prav na tiste stvari, tista majhna hišna opravila, kjer pridejo ročne spretnosti do izraza. Ta opravila gredo od preprostega in navidez enostavnega zabijanja žebila v zid do majhnih in zahtevnejših popravil.

Vedno sem z zanimanjem in občudovanjem gledal tako očeta kot brata, ki znata narediti in popraviti dosti stvari. Saj veste, kako gre: Omara se kar nenkrat spremeni, vrata se ne odpirajo več dobro, povesejo se in potrebno je vzeti v roke izvijač in vijake, zamenjati nekaj tistih drobnih vragolij pri tečaju, podboju ali tudi po domače "pantu", da je vse v redu.

A tega take vrste tiči, kot sem sam, ne znamo početi, vsaj dobro ne.

Zgodi se, da vam pri štedilniku ostane v rokah gumb ali pa polovica stikala, in spet je potrebna ročna spretnost za menjavo. Vemo, da so obrtniki, ki take drobnarije popravljajo, izjemno sitni, zamujajo in pustijo vas tudi v veliki negotovosti, če seveda niti ne rečemo nobene o tem, kako so dragi.

Ročne spretnosti so Božji dar, ki ni vsakemu dan. Sicer se v življenju ponavadi tudi taki ljudje, ki nimamo teh spretnosti, nekako nanje priučimo in nas potem predvsem življenje samo nauči zabijati žebila in tudi kako izprazniti avtomobilsko zračnico nam po neštetihih mukah končno uspe zamenjati. Pa moramo kar pošteno priznati, da vse te

stvari počnemo nejevoljno in tudi uspevajo nam ne najbolje. Tako boste ponavadi že ob vstopu v hišo videli, kdo v njej domuje. Kjer je vse na svojem mestu, kjer vse mehanske stvari in vsa elektronika odlično dela, se vrata zapirajo kot nova in so vse žarnice vedno zamenjane, kjer gorijo na štedilniku vsi plameni na vseh plinskih šobah, kjer vrata hladilnika niso povešena, kjer je pokrov na straniščni školjki vedno trdno na svojem mestu in tudi vodne pipe ne puščajo, ampak zatesnjene govorijo o odličnem gospodarju, tam boste vedeli, da ste vstopili v dom človeka, ki zna z rokami napraviti vse tisto, česar sami ne znate.

Saj ne, da bi tisti, ki ročnih spretnosti nimamo, kar čez noč hoteli postati urarji, a vseeno malce zavidljivo gledamo te ljudi, ki znajo vse narediti in k njim nikdar ne zaide ne vodoinštalater in ne zidar, kaj šele, da bi omenjali pleskarja ali pa celo avtomehanika. Med nami so tudi srečneži, ki jim ni potrebno niti prebrati izjemno debele in strašno strokovno ter seveda zato zelo zapleteno ter v nerazumljivem jeziku napisane knjige navodil ob nakupu novega elektronskega pripomočka. Stroj ali pa aparat enostavno priklopijo, zamujejo v roke aparat za daljinsko vodenje in že jim steče, vse nekako samoumevno razumejo in znajo. Tisti, ki ročnih in tehničnih spretnosti ne poznamo, jim zavidamo, ker imamo sami doma stroje in aparate, ki niso izkoriščeni, ker ne znamo ravnati z njimi, in še bi lahko naštevali.

Včasih se je na kmetih reklo žuljavim in zgaranim kmečkimi rokam, da znajo vse narediti, a tisti, ki smo odraščali na kmetih, dobro vemo, da ponavadi

tisti kmet, ki je znal vse storiti, vse popraviti, ponavadi ni bil dober kmet, ker ni znal ene stvari, pravzaprav temeljne stvari: ni znal dobro zaslužiti, ampak je zastoj drugim popravil...

Prav tako tudi vemo, da je največja nesreča gledati elektronskega inženirja, kako pod pazduho nese radio k elektrotehniku na popravilo...

Ponavadi tisti, ki ne znamo popraviti skoraj ničesar, tudi nimamo kdo ve kako velikih konjičkov, hobijev. Gotovo ne zbiramo miniaturnih vojakov, ki jih moraš sam pod povečevalnim steklom pobarvati, kot tudi v prostem času v garaži ne izdelujemo omaric in čudovitih rezbarskih mojstrov, katerih tudi tisti, ki jih znajo narediti, sami ne vedo, kam bi jih prekrasno narejene dali...

Roke govorijo o človeku. Veliko povedo, saj ponavadi že po rokah vidimo, kaj kdo dela. Roke pianista so seveda drugačne od rok delavca, ki dan za dnem v lesni tovarni preklada mizne noge, kot roke tajnic govorijo drugače od rok kmečkih žena časov, ki so minili, a smo nekateri v njih odraščali.

Še vedno nekateri nosimo v spominu blagoslovljene, a tudi do konca zgarane roke naših starih mam in mater, roke in dlani, ki so pozimi prale v mrzli vodi, molzle Sivko v hlevu, garale na polju, prekladale seno in drva, zvečer šivale in krpale, likale in pospravljale in tudi nežno božale nas otroke. Hrapave in polne gub so bile te dlani in roke, a bolj nežne od marsikaterih gosposke osladne roke, v katero smo morali kasneje v življenju seči.

Ko se spominjamo tistih rok in zgaranih, žuljavih dlani, ne moremo reči drugega, kot samo to, da so bile blagoslovljene,

same celo trdim, da so bile naravnost posvečene. Posvečevalo jih je najtrše delo in trd, neizprosno vsakdanjik, veliko pomankanje in boj za preživetje, ki pa jim ni preprečeval, da ne bi našle časa za molitev in s tem posredno zase. Prav te zgarane roke, ki jih nosimo v srcu in se nam mlo stori, ko se spomnimo nanje, nam govorijo o tem, kako lepše se danes živi, ko nam udobja ne manjka, ko nam je, hvala Bogu, vsem pozimi toplo in tudi našim ženam ni več potrebno pozimi v mrzli vodi prati in delati težkih del, ki so jih opravljale naše none in naše matere. A se zdi, kot da to ni res, sicer si vsesplošnega nezadovoljstva ne moremo drugače razlagati.

In tudi zgaranih, od žuljev utrjenih in preizkušanih rok in dlani ne vidimo več dosti, ki bi se pod večer sklenile v zahvalno ali pa priporočilno molitev k Materi Božji in bi po molitvi nežno pobožale po glavi najmlajšega v veliki družini.

Naš vsakdanjik je zabrisal spomine na te roke in na te oblake. Hitra televizijska slika naših dni je odnesla s svojo nenehno in vseprisotno minljivostjo ter z zavestnim navajanjem k pozabi še spomin na tiste posvečene roke naših starih mam in mater, starih očetov in očetov, ki je s svojo velikansko, žuljavno, trdo in lopati podobno roko znal zvečer vseeno otrokom na kolenih narisati na list papirja okroglega prašička, da je lahko lepše povedal pravljico.

Kot da tega sveta nikdar ni bilo!

A je bil, je bil, še včeraj je bil! Včasih je prav, da se ga spomnimo, ko nezadovoljni hodimo, brez žuljev in čistih rok seveda, v naše nejevoljne vsakdanjke. In prepričan sem, da bomo tudi v večerno molitev sklenjene žuljave roke in dlani cenili!

V NOvem ČASNIKU TUDI O POJMU GORIŠKA

Časopisno založniška družba Primorske novice, časnika, ki izhaja dvakrat tedensko, je začela izdajati nov časopis z imenom Goriška. Izhajal bo enkrat na mesec, objavljat pa bo vesti, poročila in druge sestavke lažjega črta, ki bi približali zanimali prebivalce oziroma bralce z območja Goriške. Prva številka je izšla v nakladi 24.500 izvodov. Aktualen je zlasti članek dr. Branka Marušiča z naslovom *Do kod naše meje*. V njem razčlenjuje pojem Goriške. Po njem "Goriška zagotovo ni več upravni pojem, marveč le spomin

na nekdanjo tako imenovano družbenopolitično skupnost. Uporablja ga pravzaprav tisti del javnosti, ki ima izhodišče svoje dejavnosti v preteklosti. Toda tisti zahodni predeli slovenskega ozemlja, na katerih se je raztezala nekdanja Goriška, morajo imeti svoje ime. Ustrenejši od skovank (Severnoprimska regija), so zgodovinski vzori (Goriška) ali pa zemljepisne opredelitve (Posočje), pri tem pa bi se kot velika izguba pokazalo omejevanje rabe podrobnejše ozemeljske istovetnosti, ki se kaže v zgodovinskih imenih, kot so Tolminska, Bovško, Cerkljansko, Vipavska in Kras". M.

BARBARA BREZIGAR VLOŽILA KANDIDATURO ZA PREDSEDNICO DRŽAVE

SLUŽENJE V SLOVENSKE VOJSKI NE BO VEČ OBVEZNO

MARJAN DROBEŽ

V kampanji za predsedniške volitve je najbolj uspešna Barbara Brezigar, ki je republiški volilni komisiji v petek, 27. septembra, tudi prva uradno vložila svojo kandidaturu. V dobrih treh tednih je namesto pet tisoč podpisov podpore volilcev, kot to določa zakon, zbrala kar skoraj osemnajst tisoč podpisov podpore svoji kandidaturi za položaj najvišjega predstavnika Slovenije. Javnost tudi dobro ocenjuje volilne možnosti dr. Janeza Drnovška in dr. Franceta Bučarja, toda ob mnenjih in pridržkih, da dr. Drnovšek nemara sploh ne bo kandidiral, ker da je bolan, dr. Bučar pa naj bi bil za funkcijo državnega poglavarja domnevno že preveč v letih.

Državni zbor je na zasedanju prejšnji teden sprejel spremembo zakona o vojaški dolžnosti. Po novem služenje v vojski ne bo več obvezno, ker bodo razvili poklicne oborožene sile, pa tudi rezervno sestavo bodo tvorili le prostovoljci. Zadnje nabornike bodo vpoklicali v slovensko vojsko ob koncu leta 2003. Parlament je nadalje brez večje razprave sprejel predlog zakona o omejevanju porabe alkohola. Pretirano pitje le-tega je po mnenju ministra za zdravje dr. Dušana Kebrarja najvišji zdravstveni in socialni problem države. Po ugotovitvah strokovnjakov povprečno vsak prebivalec Slove-

nije, ki je starejši od 15 let, popije 103 litre piva, 41,5 litrov vina in 1,05 litra žganja oz. drugih žganih pijač na leto. Poleg teh ugotovljenih količin pa naj bi povprečen Slovenec zaužil še sedem do osem litrov nikjer registriranega čistega alkohola na leto. To je nekajkrat več od povprečja porabe alkohola v državah članicah EU. V Sloveniji naj bi bilo že okrog 170.000 ljudi, ki so odvisni od alkohola.

V javnosti, zlasti strokovni, se medtem nadaljujejo razprave o tem, kaj so nacionalni interesi države. Za vse razpravljalce so to predvsem lastna država, pa slovenski jezik in kultura. Razhajanja med mnenji pa nastajajo ob obravnavi primernosti tujih naložb v gospodarstvo in ob načrtih za prevzem slovenskih podjetij oz. gospodarskih družb. V Sloveniji so, denimo, mnogi nasprotovali delni prodaji Nove ljubljanske banke neki belgijski družbi, ki pa je vendarle dobila v njej tridesetodstotni delež. Zdašvicarski farmacevtski gigant Novartis želi prevzeti slovensko farmacevtsko družbo Lek, toda delničarji slednje niso zadovoljni s ceno delnic, ki jo ponuja švicarski partner. Zaradi tega je prevzem negotov. V anketi o slovenskih nacionalnih interesih, ki jo objavlja časnik Delo v svoji sobotni prilogi, je, denimo, ekonomist in rektor ljubljanske univerze prof. dr. Jože Mencinger me-

nil, "da premoženja, ki prinaša dobiček, ne kaže prodajati". Pravni izvedenec in nekdanji minister prof. dr. Rajko Pirnat pa opozarja, "da sta nacionalni interesi tudi pravo in pravna država, saj narod, ki ne spoštuje lastne države, jo prej ali kasneje zgubi. Pri Slovencih pa je zaradi mladosti države zaupanje vanjo še posebno pomembno". Sodeč po rezultatih ankete o tujih vlaganjih v Sloveniji, ki jih je v soboto, 28. septembra, objavil časnik Delo, je večina vprašanih prepričanih, "da tujci v Sloveniji odpirajo premalo novih podjetij in preveč kupujejo deleže v obstoječih. Tujci naj bi investirali predvsem v tekstilno industrijo, jeklarstvo in v turizem". Iz omenjene ankete tudi izhaja, da imajo vodstveni delavci v slovenskih podjetjih pretežno odklonilno stališče do tujih lastnikov.

KONFERENCA O EU V NOVI GORICI IN GORICI

Nova Gorica in Gorica, ki imata veliko izkušenj v medsebojnih povezavah in čezmejnem sodelovanju, sta od 1. do 3. t.m., prizorišči mednarodne konference z naslovom *Realnost in izzivi širitve Evropske unije*. Pripravila jo je Evropska hiša v Novi Gorici, s sodelovanjem Accademie Europeiste del Friuli Venezia Giulia, Mednarodne federacije evropskih hiš, mestne občine Nova Gorica in urada slovenske vlade za informiranje. Konferenca

poteka pod pokroviteljstvom Milana Kučana, predsednika Slovenije, italijanskega predsednika Carla Azeglia Ciampija in Pata Coxa, predsednika evropskega parlamenta.

Soočanja med udeleženci, to so bili politiki in ministri iz držav članic EU, predstavniki evropske komisije (vlade), finančni in drugi strokovnjaki ter posamezniki z izkušnjami v čezmejnem sodelovanju, so obsegala vsa poglavna vprašanja evropskega povezovanja in o zadregah pri napredovanju EU so bili povabljeni tudi dr. Janez Potočnik, slovenski minister za evropske zadeve, Rocco Buttiglione, italijanski minister za politike evropskih skupnosti, Erwan Fouere, vodja delegacije evropske komisije (vlade) v Sloveniji, in Lars Moller, danski veleposlanik v Sloveniji, ki je zastopal tudi svojo domovino, Dansko, ki zdaj predseduje Evropski uniji.

Zaključni dan mednarodne konference bo potekal danes, v četrtek, 3. oktobra, v kulturnem domu v Gorici. S svojimi posegi bodo sodelovali slovenski, italijanski in drugi tuji funkcionarji. Predvidena sta tudi nastopa županov Gorice in Nove Gorice, Vittoria Brancatija in Črtomirja Špacapana. Popoldne pa bodo udeleženci v dvorcu Vogrsko sprejeli zaključni dokument.

OSNOVNA ŠOLA V ŠEMPETRU PRI GORICI

NAJMODERNEJŠA V SLOVENIJI

V Šempetru pri Gorici so v soboto, 28. septembra, slovesno odprli obnovljeno in dograjeno osnovno šolo Ivana Roba. O tem velikem uspehu splošnega, izobraževalnega in kulturnega pomena je po posegih Frenka Kerčmarja, ravnatelja osnovne šole, in župana Dragana Valenčiča, imel slavnostni govor Borut Pahor, predsednik slovenskega parlamenta (in domačin iz Šempetra).

Šola so začeli posodabljati, večati, širiti in nabavljati novo opremo leta 1999, hkrati pa urejati novo prostorno telovadnico in okolje z različnimi športnimi igrišči. Med temi so tudi samostojno igrišče za košarko oz. odbojko, atletska steza, tribune ob igriščih in ustrezne pritlikline. Površine šole so od prejšnjih 2.250 m², ki so bile povsem obnovljene, povečali na 4140 m².

Med pridobitvami naj nadalje omenimo posodobitev in povečanje zbornice, ureditev prostorov za samostojno delo učiteljev oz. profesorjev, računalniško učilnico s kabinetom, učilnico za gospodinjstvo, dve učilnici za tehnični pouk, učilnico za predmetni pouk, kabinet za likovno vzgojo, šolsko radijsko postajo, pa tudi pomembno šolsko knjižnico v velikosti 119 m². V tej knjižnici imajo okrog 13.000 knjig, 400 videokaset in 60 naslovov del s področja strokovne literature. V vseh učilnicah in uradih (pisarnah) deluje računalniška mreža, ki omogoča tudi vključevanje v internet.

Na sestanku s časnikarji pred slavnostno otvoritvijo obnovljene in dograjene osnovne šole Ivana Roba, je župan občine Šempeter-Vrtojba Dragan Va-

lenčič poudaril, da so v občini od njene ustanovitve pred štirimi leti pa do sedaj v osnovno šolstvo (upoštevana je tudi posodobitev podružnične osnovne šole v Vrtojbi in zgraditev telovadnice ob njej) vložili okrog milijardo tolarjev. To je zelo veliko, če upoštevamo, da so celotni proračunski prihodki te občine v omenjenem obdobju znašali 5 milijard tolarjev. Ravnatelj šole Frenk Kerčmar pa zatrjuje, da je obnovljena in dograjena osnovna šola najbolj moderna in funkcionalna v Sloveniji, lahko pa je vzor tudi sosednjima Italiji in Avstriji.

Osnovno šolo v Šempetru v tem šolskem letu obiskuje 450 učencev, ki imajo na voljo 21 učnih oddelkov in sedem oddelkov, namenjenih posebnim potrebam učencev. Namesto klasičnega zvonca imajo novo šolsko ozvočenje z zvoncem, ki zaigra.

Na omenjenem srečanju s časnikarji - Novi glas je na voljo za branje in izposojo v šolski knjižnici - je ravnatelj Frenk Kerčmar poudaril, da si šola zelo prizadeva za stike in sodelovanje s šolami v Italiji in na Koroškem. Sodeluje z italijanskima osnovnima šolama v Romansu in Medei, s slovensko nižjo šolo Ivana Trinka v Gorici, italijansko nižjo srednjo šolo Locchi v Gorici in s slovensko osnovno šolo v Hodišah na Koroškem. Šola v Šempetru je vzpostavila sodelovanje tudi s tržaško univerzo.

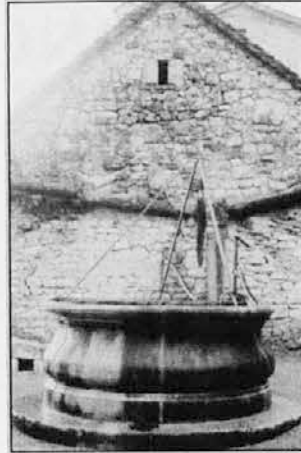
Omenjene šole si prizadevajo za oblikovanje mednarodnega projekta, ki bi omogočal medsebojne izmenjave učencev in učiteljev.

M.

DVOJNI PRAZNIK V ŠTANJELU

OBNOVLJENA "ŠTIRNA" IN NOVI PROSTORI FABIANIJEVE USTANOVE

Upati je, da se eden od biserov Krasa, Štanjel, počasi oživila. Vsaj v to smer kažejo nekatera znamenja, ki smo jih bili deležni v zadnjih letih. Zadnji dve taki znamenji sta se konkretizirali konec prejšnjega tedna, v petek, 27. septembra, ko so v gornjem starem predelu Štanjela predali namenu prenovljen kamnit kraški vodnjak oz. občinsko štirno, kot ji pravijo, ki stoji pred staro Krasko (Romansko) hišo. "Štirno", ki je sestavljena iz šestih kamnitih kosov, globoka 13 metrov in ki ima prostornino kakih 150 kubičnih metrov, so obnavljali v poletnih mesecih. Strošek je bil precejšen, nekaj več kot 1,1 milijona tolarjev, občina Komen (pod katero spada tudi Štanjel) pa ga ni mogla kriti v celoti. Zato je preko javnega natečaja priskočil na pomoč Heliosov sklad (slednjega je ustanovil poslovni sistem Helios skupaj s slovenskim ministrstvom za okolje in prostor), ki je prispeval približno polovico stroškov (500.000 SIT). S tem je štanjelska občinska štirna postala že štirinajsti slovenski vodnjak, ki so ga obnovili v okviru Heliosovega sklada. Pri tem pa ni mogoče spregledati niti pomembnega doprinosa prizadevnih domačinov. Obnove "štirne" je po

besedah komenskega župana Uroša Slamiča prispevek k ohranjanju in oživitvi kulturne dediščine in okolja, hkrati pa je tudi pomembna pridobitev za gospodinjstva zgornjega dela starega Štanjela, ki niso še priključena na vodovodno omrežje. V "štirni" bo vedno dovolj vode, kaj to pomeni na tako propustnem terenu, kot je kraški, pa verjetno ni treba posebej poudarjati.

Za ureditev vodne oskrbe Štanjela je svojčas lepo skrbel ugledni domačin - arhitekt Maks Fabiani. Po njem se imenuje ustanova, ki se ukvarja s poskusi urejanja okolja in prostora v duhu Fabianijevih zami-

sli. Ustanova Maks Fabiani je prav v petek, 27. septembra, dobila v Kvadratnem stolpu štanjelskega gradu nove prostore. Po zamislih organizatorjev bo v njih našel svoje mesto arhiv Maks Fabianija, ki ga je celo življenje požrtvovalno zbiral arh. Marko Pozzetto. V načrtu je tudi postavitve spletne strani na internetu. Ob priložnosti petkovega odprtja prostorov pa je bila na ogled razstava o dosedanem delovanju Fabianijeve ustanove. Slednja je od leta 1996 do letos izpeljala nekaj projektov oz. delavnic: tako je leta 1996 skupina absolventov arhitekture in krajinske arhitekture oblikovala načrt za ure-

ditev Sežane, leta 1997 pa je prišel na vrsto načrt ureditve Štanjela po Fabianijevih zamislih. Leta 1999 je potekala delavnica, v kateri so študentje in arhitekti iskali možne razvojne vizije Lipice, leta 2000 pa je bila delavnica posvečena problematiki preureditve treh trgov v središču Sežane. Istega leta je prišla na vrsto ureditve Fabianijeve sprehajalne poti v Štanjelu, letos pa je delavnica potekala v Logu pod Mangartom. Ustanova je izdala tudi obsežno knjigo Marka Pozzetta *Maks Fabiani - vizije prostora* in knjigo Fabianijevih filozofskih razmišljanj *Acma, duša sveta*. Ustanova, je bilo med drugim rečeno na petkovi slovesnosti, skuša nadaljevati v duhu Maks Fabianija, ki je bil prototip Evropejca in svetovljana. Ne obrača se samo na preteklost, ampak je zavrta tudi v prihodnost. Prebolela je vse "otroške bolezni" in se vedno bolj vključuje v prostor, v katerem deluje. Obuja Fabianijev pomen v slovenskem in širšem prostoru ter daje smernice, kako v prihodnje ravnati z okoljem in prostorom. Upati je, da bo bilo še rečeno, da bo s skupnimi močmi (med ustanovo in javnimi upravami) prišlo do novih odgovorov na nove izzive.

IŽ

BOGATA TRADICIJA GLASBENE ŠOLE V NOVI GORICI

Glasbena šola v Novi Gorici, ki se navdihuje tudi z bogato tradicijo in izkušnjami glasbenega izobraževanja na Goriškem, je v tem šolskem letu dosegla vrh svojega petdesetletnega delovanja. Njen učni program je raznolik ter obsega razne vrste in oblike glasbenega izobraževanja, z uporabo instrumentov, ki segajo na vsa glasbena področja. V šoli poučujejo tudi balet in orkestralno glasbo, s čimer se usposablja tudi za gostovanja v Gorici in drugod v zamejstvu. Nastopa nadalje kot organizator ali pa soorganizator t.i. instrumentalnih delavnic in mednarodnih poletnih šol.

Omenjeno glasbeno šolo v tem šolskem letu obiskuje skoraj 700 učencev, ki obiskujejo pouk bodisi v Novi Gorici ali pa v Šempetru pri Gorici, kjer je njena podružnica. Učenci pridobljeno znanje prikazujejo na nastopih, ki jih redno prirejajo, ali pa na gostovanjih v različnih krajih in okoljih. Šola je kot četrta v Sloveniji uvedla pouk harfe, uprizorila baletni predstavi Hrestač in Sneguljčica ter izdala tudi prvo notno edicijo. Največjo oviro za njeno delovanje pa pomenijo premajhni prostori v Novi Gorici. S finančno naložbo mestne občine pa bodo, tako upajo v glasbeni šoli, to težavo lahko kmalu premostili. M.

NA PRIMORSKEM POSTOPNO DO DVEH UNIVERZ

Kaže, da so dolgotrajne polemike o tem, kako organizirati univerzitetni študij na Primorskem, končane. Čedalje bolj je očitno, da sta se začeli oblikovati oz. razvijati dve visokošolski izobraževalni in znanstveni ustanovi, v Kopru in v Novi Gorici. Svet za visoko šolstvo pri slovenski vladi je sprejel sklep, s katerim je priporočil ustanovitev Pedagoške fakultete v Kopru, kot članice tamkajšnje Univerze. Oblikovala se bo iz sedanjega koprškega oddelka ljubljanske Pedagoške fakultete. Pred nekaj dnevi se je sestala tudi delovna komisija za ustanovitev Univerze na obalnem območju, ki je potrdila dopolnjen elaborat zanj. V okviru bodoče univerze v Kopru oz. na obalnem območju bi delovale Fakulteta za humanistiko, Pedagoška fakulteta, Visoka šola za menedžment, Turistica, Visoka šola za zdravstvene delavce, Znanstveno raziskovalno središče ter Primorski inštitut za naravoslovje in tehnologijo. V Novi Gorici razvijajo visokošolski zavod Politehnika, ki naj bi že imel značilnosti moderne majhne univerze. Letos razne programe obiskuje okrog 500 študentov. V Politehniko bodo uvedli tudi izobraževanje iz slovenskega jezika, kar naj bi bilo pomembno tudi spričo obmejne lege Nove Gorice in pričakovani naših rokov v sosednji Italiji. M.

13

ČETRTEK,
3. OKTOBRA
2002

ITALIJANSKO PRAVO

ŠE O NOVOSTIH V CESTNEM ZAKONIKU

DAMJAN HLEDE

Sredi poletja smo v tej rubriki že obravnavali zadnje novosti v cestnem zakoniku, ki jih je uvedel zakon št. 168 z dne 1. avgusta 2002, s katerim je bil, z nekaterimi spremembami, potrjen v zakon odlok št. 121 z dne 20. junija, ki je v cestni zakonik (zakon št. 285/92) vnesel precejšnje novosti oz. anticipiral vstop v veljavo nekaterih predpisov, ki jih je uvedel že prejšnji zakon št. 9/2002. Šlo je za nova pravila v zvezi z uporabo luči med vožnjo, z vožnjo pod vplivom alkohola, s presežanjem dovoljene hitrosti in prehitvanjem ter v zvezi z uporabo prenosnih telefonov med vožnjo.

Takrat je bilo rečeno, da čeprav je največ razprav in polemik sprožila nova znižana meja dovoljene stopnje alkohola v krvi, so največ preglavic v interpretaciji povzročili novi predpisi v zvezi z uporabo luči. Šlo je konkretno za sledeče novosti: omenjeni zakon je najprej potrdil obveznost vožnje vseh dvokolesnih vozil s prižganimi lučmi po katerikoli cesti. Poleg tega je bila uvedena nujnost vožnje s prižganimi kratkimi lučmi za vsa motorna vozila po vseh avtocestah in "glavnih izvenmestnih cestah". Ta naziv je bil tisti, ki je sprožil še največ spraševanja med vozniki, saj gre za zakonsko definicijo, ki jo je pred tem novim zakonom malokdo poznal. Razjasnjeno pa je bilo, da so "glavne izvenmestne ceste" samo dvo- ali več-pasovne ceste, ki so med sabo neodvisne ali imajo na sredi varnostno pregrado.

Dejansko pa smo od takrat dalje lahko opazili, da mnogi vozijo podnevi s prižganimi kratkimi lučmi tudi po drugih navadnih cestah in celo znotraj mestnih središč. V praksi je za mnoge ta zakonska novost pomenila le vzvod, da se tudi med vožnjo po Italiji prilagodijo ravnanju, ki so ga že navajeni, ko vozijo po Sloveniji ali kakšni drugi evropski državi. Dejansko

pa v Italiji ni vse tako preprosto, kot se lahko na prvi pogled zazdi. Najbolj previdni so bili z uporabo luči po navadnih cestah dosti bolj oprezní, ker so se spraševali, ali je to sploh dovoljeno, ali pa če ni, obratno, celo prepovedano. In ta dvom ni bil prav nič neutemeljen. 11. odstavek člena 153 cestnega zakonika kaznuje namreč "nepripravljeno uporabo naprav za razsvetljavo". Teorično bi bilo torej možno razumevanje in tolmačenje, po katerem bi vožnja s prižganimi kratkimi lučmi izven slučajev, v katerih je luč po zakonu obvezna, lahko pomenila kršitev tega predpisa.

Končno je v zadevo aktivno vstopilo tudi notranje ministrstvo, ki je z okrožnico odredilo za javno varnost razjasnilo situacijo in odpravilo obstoječe dvome. V okrožnici je namreč zapisano, da so nove norme uvedle v našo pravno ureditev načelo, po katerem raba kratkih luči podnevi izven slučajev slabe vidljivosti prispeva k izboljšanju nivoja varnosti na cestah. In v tej luči je potemtakem treba brati tudi sankcije, ki jih predvideva omenjeni 11. odstavek 153. člena. V tem smislu je sankcionirana samo tista neprimerna uporaba luči, ki lahko ogrozi varnost cestnega prometa (npr. vožnja s prižganimi dolgimi lučmi, ki škodi vidljivosti nasproti prihajajočih avtomobilov). Uporaba kratkih luči podnevi je torej tudi po navadnih cestah dovoljena, "ker predstavlja dodaten aktivni varnostni ukrep za cestni promet".

OBVESTILO INTERESENTOM ZA KMETIJSKE TEČAJE

Na Slovenskem deželni zavod za poklicno izobraževanje (SDZPI) je še vedno odprto vpisovanje v pet kmetijskih tečajev.

Predlagani tečaji so naslednji:

- splošno kmetijstvo (150 ur): tečaj je obvezen za vse, ki želijo zaposliti za razne prispevke v korist kmetijstva;
- oljkarstvo (50 ur);
- vinogradništvo in enologija (50 ur): tečaji se lahko organizirajo na različnih stopnjah, zato se lahko prijavijo začetniki ali tisti, ki so začetniški tečaj že opravili;
- čebelarstvo (50 ur): tečaj je načrtovan po dolgih letih in naj bi dal novega zagona temu sektorju;
- mlekarstvo in sirarstvo (50 ur): tečaj bi moral biti na sporedu že lani in je odpadel v zadnjem trenutku; tudi letos je za ta tečaj precejšnje zanimanje.

Gospodarsko društvo na Krontovu in Društvena gostilna na Proseku prirejata v sodelovanju s Kmečko zvezo in Slovenskim deželnim zavodom za poklicno izobraževanje dva strokovna tečaja, in sicer iz:

- a) vinogradništva in vinarstva;
  - b) oljkarstva.
- Vsak tečaj traja 50 ur.
- Minimalno število tečajnikov je 15.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje in Kmečka zveza opozarjata zainteresente, ki nameravajo letos obiskovati tečaje iz kmetijstva, da pohitijo z vpisom. Tečaji namreč nimajo zadostnega števila vpisanih.

Projekte, za katere bo dovolj zanimanja, bo SDZPI dostavil deželi do konca tega meseca, stekli pa naj bi novembra.

Vpisovanje in ostale informacije na sedežih Kmečke zveze (tel. 040 362941) in na SDZPI (tel. 040 566360). Zainteresirani naj s prijavi pohitijo.

Na Goriškem, v deželi Furlaniji-Juljski krajini in po vsem polotoku je Rurialia že prava tradicionalna enogastronomski prireditelj, izložba italijanskih dobrot na visoki kakovostni ravni, pravi laboratorij okusov in znanja o njih. Prireditelji si prizadevajo, da bi se ta tradicija še okrepila in priklicala v prostore goriškega sejmišča (Gorizia Fiere) čimveč ljudi od vsepovsod.

To sta poudarila na predstavitveni tiskovni konferenci v torek, 1. oktobra, zastopnika sejmišča, predsednik Emilio Sgarlata in direktor Maurizio Tripiani. Prvi je z velikim navdušenjem nakazal v glavnih obrisih letošnjo, že peto izvedbo Rurialie; ta želi posvetiti posebno pozornost vinogradništvu in vinarstvu, ki predstavljata pomembno postavko v bruto narodnem proizvodu naše dežele in še posebno pokrajine. Poleg te novosti se bodo zvrstili običajni razstavljalci (okrog 150) z bogato gastronomsko ponudbo, potekale pa bodo tudi zanimive vzporedne pobude, kot so posveti, okrogle mize ipd. Druga posebnost letošnje manifestacije bo festival neapeljske pize; Sgarlata je zagotovil, da taka pizza nima kaj opraviti s pizzami, ki jih delajo pri nas. In lahko mu verjamejo, saj bodo neapeljski "umetniki" - kot je povedal Tripiani - prinesli s sabo v Gorico ne le svojo moko, paradiznike in mozzarella, ampak celo svoje peči na drva! Na sejmišču bodo obiskovalci lahko ob neapeljski pizzi spili še kozarec piva in za oboje plačali samo 5 evrov; pobuda želi opozoriti javnost, da mora pizza ostati "ljudska" jed, medtem ko je vsem znano,

OD 4. DO 7. OKTOBRA NA GORIŠKEM SEJMIŠČU

SEJEM ENOGASTRONOMSKIH DOBROT RURALIA

da se je njena povprečna cena po uvedbi nove evropske valute zvečala za okrog 25%.

Med številnimi drugimi pobudami omenimo enogastronomsko pobratenje med vinom lambrusco iz Emilie (Modene) in belimi briškimi vini, zlasti furlanskimi. Srečali se bosta dve sicer zelo različni gastronomski kulturi in ponudili obiskovalcem znane specialitete iz obeh dežel; na razpolago bosta npr. tako znana mortadela ali parmezani iz Emilie kot odlično gosje meso iz naših krajev. Tudi krajevni tipični proizvodi so del kulturne dediščine, tako naše kot drugih dežel, in jih je vredno spoznati.

Kot posebnost omenimo paviljon B, kjer bodo predstavljene italijanske stare in avtohtone vinske sorte (Vinum Loc). Že lani so se prireditelji odločili za tako vsedrjavno predstavitev, ki se je izkazala za posebno posrečeno in jo je podprla tudi deželna ustanova Ersu. Stare sorte je treba namreč primer- no zaščititi, saj bi v času globa-

lizacije in homologizacije okusov z lahkoto šle v pozabo skupno s svojimi proizvodnimi sistemi in posebnostmi. V sklopu pobude Bianco&Bianco bodo razstavljeni tudi velika bela vina iz srednjeevropskega prostora.

Predvideni so tudi mednarodni posvet o čebelarstvu, delavnica o obnašanju klienta v enoteki in restavraciji in manjše pobude.

Skratka: Rurialia je lahko privlačna na več ravneh, saj bo gotovo zanimiva tako za tistega, ki bo prišel pokusit in nakupit poslastice, kot za tistega, ki se želi informirati in kaj več spoznati na tem področju. Torej za sladokusce, radovedneže, proizvajalce in gostince.

Sgarlata je tudi nakazal politične in strateške smernice ustanove, ki jo predstavlja. Goriško sejmišče je namreč pred pomembno obnovitvijo zaradi posodobitve in uskladitve z zakonskimi predpisi; to je seveda veliko breme, je pa nujno, če hoče ustanova biti kos novim

časom in izzivom, še zlasti če želi postaviti na noge tako strukturo, ki bi lahko učinkovito prispevala h gospodarskemu in turističnemu razvoju Gorice. Sgarlata je izrazil upanje, da bodo dela končana do konca naslednjega leta. Zaveda se, da marsikatera pobuda na sejmišču ne žanje takih uspehov, kot si jih organizatorji obetajo. Zato so se tudi odločili za prost vstop, ki le priklicuje več obiskovalcev. Ta pa spet pomeni žrtev oz. potrebo po iskanju sponzorjev za nemoteno delovanje v prihodnosti. Prispevki so se zmanjšali, je še povedal predsednik, in najti morajo nova sredstva in načine, da zagotovijo uravnotežen razvoj sektorja. Glavni cilj je seveda zadovoljiti goste, jih priklicati. Še pomembnejše pa je si zagotoviti, da se bodo v prihodnje še vrnil.

Sgarlata je omenil, da je prišlo lani do podpisa sporazuma o sodelovanju s Slovenijo. Namen tega je bil - seveda tudi v optiki evropskih integracijskih procesov - razširiti krog obiskovalcev sejmišča, omogočiti čezmejno sodelovanje in pretok ljudi, pa tudi nuditi Slovencem sejemske prostore, ki jih na slovenski strani meje na Goriškem ni. Vidnih rezultatov doslej, žal, še ni bilo, toda zdi se, da name-rava Sgarlata vztrajati na poti internacionalizacije in širjenja obzorij za razvoj goriškega gospodarstva.

Urnik manifestacije: petek, 4. t.m., od 16. do 22. (otvoritev ob 18.30); od sobote, 5., do ponedeljka, 7. t.m., pa od 10. do 22. ure. Vstop prost. Informacije: telefon 0481 520430, mail: info@goriziafiere.it, www.goriziafiere.it.

DD

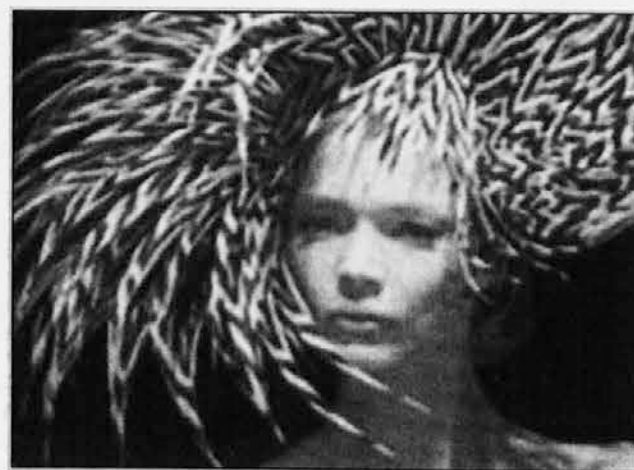
OB MODNIH REVIJAH

V NOVO SEZONO S STARO OBLEKO

MARA PETAROS

Ob prehodu iz poletja na zimo se kar vrstijo modni defileji. Vsak modni kreator želi prikazati svoje nove kolekcije za bližajočo se pomlad. Modni defileji pa niso samo monden dogodek, ko se srečajo pomembne zvezde in manj pomembne zvezdice ter skupaj občudujejo izredno zanimive modele. Navadno so to tudi priložnosti, ko operaterji v modnem sektorju preverijo, kako uspešna je bila minula sezona, kaj so potrošniki kupovali in kakšne so perspektive za nadaljnji razvoj sektorja.

Prva ugotovitev, pri kateri so si bili vsi operaterji zelo enotni, je bilo dejstvo, da italijanski potrošniki ne kupujejo več toliko oblek kot pred leti. Po izračunih, ki jih je ob tej priložnosti objavil italijanski urad za statistiko, se je vrednost prodaj povečala za manj kot en odstotek; če pa pri tem upoštevamo še inflacijo, ugotovimo, da so se prodaje v bistvu zmanjšale. Istočasno pa so izvedenci pri italijanskem uradu ugotovili, da so prodaje žen-

skih oblek rahlo narasle, medtem ko so drastičen padec ugotovili predvsem pri moških kolekcijah. Ugotovili so, da so prodaje ženskih oblek narasle, čeprav so se prodajne cene povečale za skoraj 3%, kar je precej več, kot trenutno znaša inflacija. V zadnjih mesecih so potrošniki na splošno zelo malo kupovali. K temu je botrovala predvsem vsesplošna ekonomska kriza, ki negativno vpliva na vse tiste nakupe, ki niso ravno neobhodno potrebni. Is-

točasno pa so potrošniki kupovali manj, ker so bile prodajne cene izredno visoke. Zaradi tega se je marsikateri potrošnik odločil izključno za nujne nakupe oblek, ker so otroci stare obleke prerasli ali ker so se stare obleke porabile. V zadnji sezoni pa se je za italijanske modne oblikovalce pojavil še nov problem: potrošniki z nižjo kupno močjo se raje odločijo za obleke, ki jih proizvajajo v tujini, saj so precej cenejše kot italijanske. Tudi modni opera-

terji se hudujejo nad slabimi vremenskimi pogoji v tem poletju, saj je bilo skozi celo poletno sezono povpraševanje po poletnih oblekah in oblekah zelo omejeno.

Operaterji v modnem sektorju pa so za naslednja leta optimisti. Manjše prodaje opravčujejo predvsem z dejstvom, da se v zadnjem letu moda ni veliko spremenila glede na prejšnje leto in da so bile stare obleke še vedno zelo aktualne. Že v naslednjem poletju naj bi povpraševanje naraslo za skoraj 2%. Poleg tega pa prihajajo zelo ugodne novice iz tujine, kjer povpraševanje po italijanski modi vedno bolj narašča. Na tujih tržiščih doživljajo italijanski modni kreatorji precej več zadoščenj kot v Italiji, saj so njihovi proizvodi zelo cenjeni. Veliko tujih potrošnikov zelo rado sega prav po italijanskih proizvodih in kljub vsesplošni ekonomski krizi, ki je negativno vplivala na povpraševanje v Nemčiji, Združenih državah Amerike in na Japonskem, povpraševanje na tujem stalno narašča.

GOSPODARSTVO

ZADNJA ŠTEVILKA MESEČNIKA AMPAK

NOV ZAČETEK SLOVENSKE POLITIKE DO HRVAŠKE

V novi številki vplivnega in prestižnega mesečnika za kulturo, politiko in gospodarstvo, *Ampak*, ki ga izdaja založba Nova revija v Ljubljani, je objavljen tudi komentar o slovensko-hrvaških odnosih z naslovom *Čas je za realno politiko*. Napisal ga je časniki Dejan Steinbuch. Meni, "da je zgodba o neresenem vprašanju morske meje med Slovenijo in Hrvaško tipičen primer neučinkovite diplomacije. Po desetletju vrtenja v krogu, hrvaške nadutosti in politike izvršenih dejstev, je prišel čas za drugačen slovenski nastop. Predvsem nobene sentimentalnosti, popuščenja in pozabljanja na slovenske strateške interese na južni meji države."

Potem ko našteje in analizira razgovore o meji, zlasti pomorskem delu v Piranskem zalivu, kjer je hrvaška oblast začela uveljavljati načelo t.i. sredinske črte, po kateri naj bi Sloveniji pripadla severna polovica zaliva, Hrvaški pa južna, pisec opozarja, "da je bilo Jadransko morje last nekdanje skupne države, ne pa posameznih republik. To pa pomeni, da bo potrebno opravičiti tudi razdelitev Jadranskega morja med naslednicami bivše SFRJ. Se pravi: arbitražo o meji med Hrvaško in Slovenijo bo smiselna šele po končani sukcesiji oz. de iure razdelitvi morja med državama."

In dalje: "nastali zaplet je tlel pod površjem slovensko-hrvaških odnosov več let. Pri čemer je očitna zlasti neuravnoteženost odnosov med državama; lahko bi dejali, da med Slovenijo in Hrvaško ne obstaja tisti nujno potrebni equilibrium, ki zagotavlja vzajemno spoštovanje obeh strani oz. -v konkretnih razmerah -ravnotežje moči. To tudi kaže na izrazito podrejenost slovenske strani. Naša javnost meni, da se slovenska oblast do Hrvaške vede preveč popustljivo in upogljivo; to je zagotovo svojevrstna nezaupnica diplomaciji, ki ji lahko očitamo predvsem preveč nedomiselnosti in celo monotono. Le zakaj slovenska stran doslej Hrvaški še ni bila sposobna predstaviti svojih pogajalskih izhodišč, med katerimi bi bila zgodovinsko povsem sprejemljiva tudi tale teza: meja med državama je potekala že tudi na reki Mirni.

Zakaj bi potemtakem Slovenija še pristajala na hrvaški fait accompli, ki postavlja mejo čedalje bolj na sever?"

Časniki Dejan Steinbuch v svojem komentarju nadalje poudarja, "da bi morala biti pravična meja z republiko Hrvaško v Istri na kopnem vsaj južna meja zgodovinske občine Piran, saj bi bila samo s tem na morju zagotovljena celovitost Piranskega zaliva s prostim teritorialnim izhodom na odprto morje. Potrebno je izhodišče za nov začetek slovenske politike do južne sosedice. Sliši se morda sebično, vendar pa v zunanji politiki ni prostora za kako posebno sentimentalnost. Čas je za realno politiko." Uredništvo mesečnika *Ampak* je v novi številki glede odnosov s Hrvaško postavilo nekaj konkretnih vprašanj ministru za zunanje zadeve dr. Dimitriju Ruplu, ministru za notranje zadeve dr. Radu Bohincu in generalnemu direktorju slovenske policije Marku Pogorevcu. Pričakuje odgovore, ki bi jih objavili v naslednji številki mesečnika *Ampak*.

Zanimiv je tudi komentar, ki ga je v novi številki revije za naložbe denarja *Kapital* napisal njen glavni in odgovorni urednik Srečko Pirtovšek. Dal mu je naslov *Vojna za ribice*. Omenja teorijo, po kateri morajo politiki ob notranjih problemih najti "pravega" zunanjega sovražnika, ter meni, "da so zagovorniki te teorije zagotovo slovenski in hrvaški politiki. Obe državi se obnašata tako, kot da je življenjskega pomena, ali bo lahko nekaj ladjic lovilo ribe miljo levo ali miljo desno, namesto da bi se lotili reševanja pravih problemov in odprtih vprašanj med Slovenijo in Hrvaško. Se Hrvaška zaveda, kaj bi se zgodilo z njenim turizmom brez slovenskih gostov, in ali se Slovenija zaveda, koliko tisoč Slovencev ima vikende na Hrvaškem in koliko bi si jih še želelo kupiti, pa jih ne more zaradi slovenskega nepriznavanja reciprocitete pri nakupu nepremičnin? Hrvaško zunanje ministvo ima domnevno v predalih 6.000 novih vlog za nakup vikendov s strani Slovencev, toda vloge so trdno zaklenjene oz. jih ne rešuje."

M.

ODKUP REKORDNIH 15 MILIJONOV LITROV MLEKA

Mlekarna v Vipavi, ki sodi med največje proizvajalce mlečnih izdelkov v Sloveniji, svoje poslovanje uspešno prilagaja zahtevam in merilom Evropske zveze. Specializirala se je za izdelovanje jogurtov, raznih vrst sira, tudi tistega z blagovno znamko Nanoški sir, skut in masla. Kaže, da so v mlekarni, ki je del kmetijske organizacije Agroid Vipava 1894 premagali krizo, ki je nastala v prejšnjih letih. Tedaj so

se celo bali, da bo Mlekarna morala v stečaj, ali pa bi jo prodali kakšnemu večjemu mlekarsko-predelovalnemu podjetju v Sloveniji.

Mlekarna bo letos odkupila skupaj okoli petnajst milijonov litrov mleka, največjo količino v dvajsetih letih obstoja in poslovanja. Vsak dan ga pripeljejo v mlekarno povprečno 45 tisoč litrov. Od omenjenih količin mleka ga veliko prodajo tudi v svežem stanju. Okrog 30 odstotkov mlečnih izdelkov prodajo v tujino, največ v Bosno in Hercegovino.

13. OKTOBRA BO PRILJUBLJENA REGATA

ŽE VEČ STO VPISANIH NA BARKOVLJANKO

V nedeljo, 13. oktobra, bo v Tržaškem zalivu ponovno stekla znana in priljubljena regata, t.i. Barkovljanka (Barcolana). Jadrnice vseh razredov in velikosti se bodo pomerile v že 34. izvedbi tekmovanja za t.i. Jesenski pokal. Že v prvih dneh vpisovanja (slednje je steklo 30. septembra, se je prijavi več sto jadrnic. Veliko jih bo takih, ki cilja na zmago oz. vsaj na dobro uvrstitev, kot tudi je mnogo takih, ki se vpišejo enostavno zato, ker želijo sodelovati na tej veliki športni prireditvi. Kot ponavadi bo regato spremljala še vrsta drugih športnih, kulturnih in razvedrilnih dogodkov, ki bodo v teh tednih popestrili dogajanje na tržaškem nabrežju in na tržaški obali naploh.

Že ta konec tedna, v soboto, 5., in v nedeljo, 6. oktobra, bo stekla t.i. Young Barcolana, regata, namenjena mlajšim jadrncem razreda optimist. 7. in 8. oktobra bo regata za trofejo Super Open Ersa, ki je namenjena jezerskim jadrnicam ter morskim jahtam. Plovila bodo imela možnost se pomeriti tudi v italijanskem prvenstvu match race v ženski in moški kategoriji (pod 25 leti) za pokal Fincantieri, ki bo od 9. do 12. oktobra. Vedno 12. oktobra bo pred tržaškim nabrežjem potekala nočna regata za veliko nagrado Barcolana Port of Trieste, tekmovalci pa bodo tudi preizkusili progo, na kateri se bodo pomerili 13. oktobra na veliki regati za Jesenski pokal. Od 7. oktobra naprej bo deloval informativ-

ni center na tržaškem nabrežju, od 10. oktobra dalje pa bo delovalo tiskovno središče za akreditirane časnike v prostorih palače deželne vlade. 13. oktobra pa bo, kot že rečeno, na sporedu osrednji dogodek, se pravi regata za 34. Jesenski pokal.

Poleg teh športnih dogodkov pa bodo na sporedu tudi drugi. Od 10. do 13. oktobra bo na tržaškem nabrežju potekal t.i. IV

Barcolana Sailing Show, se pravi sejem navtike in navtične opreme, pri čemer bo vstop prost. Od 10. do 12. oktobra pa bo na tržaškem Velikem trgu potekal Barcolana Festival. Organizatorji bodo namreč poskrbeli za glasbeno kuliso v živo, pri čemer bo tudi v tem primeru vstop prost.

Barkovljanko tudi letos organizira Jadrno društvo iz Barkovelj in Grljana, kateremu je uspel tudi podvig, da bodo osrednjo regato 13. oktobra od 9.45 do 11.55 neposredno prenašali po tretjem televizijskem programu italijanske državne mreže RAI, in sicer v okviru deželne programa.

OBVESTILO

GORIŠKO ŠPORTNO združuje išče tajnika/tajnico, štiri ure dnevno, od ponedeljka do petka. Za informacije kličite na tel. 349 4431994 ali 0481 522907.

PREJELI SMO

ZAVZEMANJE ZA KAKŠNE VREDNOTE?

OD LUPINE K JEDRU

JANEZ JUHANT

Počasi pa ta poplava le poje njuje. Slovenski volivci odraščajo in upajmo, da znajo plavati in plavati tudi proti toku različnih predsodkov javnega mnenja ter usedlin enoumne pretoklosti. Letos bodo volili že volivci, ki so hodili že v demokratično šolo, dejansko pa še vedno v šolo, ki se je formalno prenovila, vsebinsko pa ohranja še usedline časov komunizma. Kljub sedanjim negotovostim mladi terjajo drugačen red. Posebno ker postaja njihovo življenje vedno bolj zahtevno. Razlike med njimi se povečujejo. Mladi opažajo, da nima vedno odprtih vrat tisti, ki je bolj marljiv in sposoben, pač pa tisti, ki pripada pravi stranki in ima močnejše komolce. Mladi bodo morali tudi plačevati marsikatero posledico odločitev sedanjih politikov. Mladi so bolj občutljivi za socialne razlike in imajo izostren čut za družbeno pravičnost. Upajmo torej, da bodo znali treznejše presojati delovanje ljudi v javnosti in se temu primerno odločati na volitvah.

Zanesljivo znamenje je dosedanje delovanje kandidatov. Nekateri so slovenski javnosti že pokazali dovolj prevar in se ve, kam spadajo. Krajevni posebnosti širši javnosti niso poznani, domačini pa tudi poznajo njihovo poreklo. Primer avstrijskega Haiderja, ki je zaradi zadnjih avantur že dobil odgovor javnosti, da se klovništvo v politiki enkrat konča, bo verjetno tudi na avstrijskih volitvah dobil svoj epilog, je lahko tudi nam dragoceno sporočilo.

Ob mladih pa se lahko sprašujemo tudi, kakšni smo državljani-volivci. Navsezadnje imamo vedno take politike, kakršne si zaslužimo. Če sami nimamo izdelanih meril, potem nam je seveda vseeno, kaj nam posredujejo prek televizij in radiov in tudi, kaj kdo počne v občini ali v državi. Delovanje skupnosti seveda ni preprosto, še posebej danes ne, vendar če ne držimo krizem rok in znamo razmišljati tudi malo dlje od

domačega praga, potem bomo našli poti, da spodbujamo sebe in druge k poštenosti, pravičnosti in plemenitosti. Brez muje se pa še čevelj ne obuje.

Vsaj toliko se bomo že morali potruditi, da bomo kandidate prepoznavali in razlikovali po dosedanjih rezultatih, spoznali med njimi resne kandidate in kandidate ter jim na osnovi njihovega dosedanjega dela izkazali zaupanje, v kolikor so pokazali zvestobo, načelnost in odločnost pri uveljavljanju demokracije, ter jih odklonili, če so nam državljanom in celi Sloveniji doslej delali le škodo. Tokrat bodo na svoj račun lahko prišle tudi ženske, saj imajo priliko soodločiti, da bodo bolj zastopane v politiki.

Na več evropskih forumih je bilo rečeno, da je Slovenija tehnično usposobljena za vstop v Evropsko zvezo. Zasluge za to imajo najbrž naši pogajalci, verjetno pa tudi majhnost naše države. Ta pripravljenost za vsotopanje pa ima tudi svojo drugo plat. Lahko bi se sami narodnostno, gospodarsko in socialno veliko bolj povezali in organizirali za vstop v EZ in tja prinesli več svojega socialnega kapitala. V Evropo bi mogli stopiti namreč z zavestjo, kakšno vlogo želimo igrati v njej kot povezani narod in država z ustreznimi političnimi, socialnimi in kulturnimi standardi. Če temu ni tako, nas bo morala tega učiti šele Evropa, mi pa bomo za to morali plačati svojo ceno. Že doma bi se lahko organizirali tako, da bi sami načrtovali in poskrbeli, kako bomo ohranjali hribovske kmetije in še bolj pomembno nacionalno dediščino, posebno naš jezik.

Že zdaj lahko poskrbimo, da mladih kmetov v Tolminskih, Selških, Zasavskih ali Kozjanskih hribovih ne bo strah, ali bodo jutri lahko še živeli in skrbeli za ta košček slovenske zemlje. Naše nacionalno gospodarstvo, ki je delno še v lasti države, delno že privatno, bi ob boljših odločitvah, zavzemanju za večjo učinkovitost ter ob večji skrbi za skupno dobro lahko samo ustvarilo osnove za re-

ševanje teh in drugih problemov. Prav tako bi lahko dali ob boljši organizaciji in preprečevanju korupcijskih malverzacij tudi več možnosti zaposlovanju mladih. Če nas bo tega morala učiti šele Evropa, bomo izgubili dragocene narodne, gospodarske in kulturne rezerve, ki bi jih lahko boljše vnovčili ob vstopu v EZ. Pomanjkanje lastne hrbenice je že v preteklosti Slovincem škodilo in tudi v Evropi ne bo drugače: če ne bomo stali na svojih nogah, nas bodo morali podpirati drugi. Gotovo pa bo Evropska zveza izstavila svoj račun in postavila merila, ki jih bomo lahko sooblikovali le, če smo se jih sami pripravljeno držati.

Hrbenico bomo morali pokazati tudi kristjani. Kot pravi francoski krščanski mislec Maritain, so se posebej v času sprememb potrebni preroki. Ali so med nami še pokončni ljudje, ki se ne sklicujejo na krščansko ime in izvor le ob volitvah, pač pa znajo pokazati življenjsko vsebino krščansko-etične države pri reševanju osebnih in družbenih problemov. Ta vsebina je ravno v tem, da noben problem ni samo moj, pač pa je tudi problem in skrb drugih. Naloga politika je reševati predvsem probleme celotne skupnosti. Če je kristjan, ima lahko njegova preroka beseda in življenjska drža toliko večjo težo družbi. Le tako se kaže številčnost kristjanov in se nam ne bo treba stalno preštevati. Naša krščanska drža bo vidna v osebnih in javnih gospodarskih, socialnih in političnih odločitvah, kjer nam bo šlo bolj za skupno dobro kot za osebno korist. Stavni del te izkušnje je, da je delovanje za skupno dobro tudi delovanje za osebne interese in je delo za druge tudi pridobitev zanj, ki tako dela.

Šteje torej le zavzemanje za vrednote v vsakdanjem življenju, postavljanje alternativ ter prinašanje upanja v osebno in družbeno življenje. To upanje je tudi znamenje, da je mogoč nov začetek povsod tam, kjer so ljudje pripravljeno napraviti en korak v to smer. To tudi ne bo nikogar ločevalo, kajti komur je mar dobro vseh, bo rad tudi sam stopil na to pot.

S 1. STRANI

EVROPA IN SLOVANSKE

Evropski svet je najstarejši organ evropskih ustanov, ki je nad 40 let v svoji parlamentarni skupščini zlasti pretresal širše moralno-politične probleme (kot človeške pravice, zaščita manjšin, politika o miru). Slovenija je na svoji dolgi poti za Evropo tudi prišla najprej v Evropski svet. Pred časom je bila sprejeta tudi Hrvaška. Vsekakor se je s tem Beograd nekako rešil tiste izolacije, v katero je Jugoslavijo potisnil Milošević.

Se in še bomo lahko o tem pisali. Menimo pa, da bo bližnja bodočnost še pokazala kaj novega.

S 1. STRANI

IZVAJAŠ?

Predvsem pa je celotna družba izgubila osebo, ki je, tudi izhajajoč iz lastnega krščanskega etosa, mislila, da je naloga javnega funkcionarja izvajati in spoštovati zakone. To pa je danes ne samo v krajevnem, ampak tudi v vsedravnem merilu kaj malo vredna lastnost, ki ti prej prinese sitnosti kot pa pohvale.

S 1. STRANI

IZID, KI OMOGOČA

Prijateljem v Oljki in Marjetici bi rekli (v prejšnjih dneh so jim to na različne načine povedali tudi drugi), da je čas oklevanja in kompromisarstva mimo in da je treba zbrati pogum. Ne verjamemo namreč, da bi danes italijanske množice vzrojile, če bi občina Trst bila v celoti vključena v območje zaščite. Pogum je potreben tudi zato, da leva sredina dokaže, da predstavlja nekaj zares novega in da je prišlo do odpovedi določenim političnim metodam.

S 6. STRANI

PESTER PROGRAM

Uspeh se da meriti tudi z medijskimi odzivi in odmevi, ki jih je čedalje več.

Največji uspeh pa je doseženo poslušalcevo globoko doživljanje umetniškega dela ali izvedbe, ki nima nič skupnega s številom poslušalcev.

Čeprav dvorana ob fenomenalnem nastopu Timne Brauer ni bila polna, je umetnica znala začarati....

Ste tudi prireditelj koncertov, ki jih poznamo pod imenom Hitove muze in so na gradu Dobrovo v Brdih. Pred časom je izšla ob desetletnici te prireditve lična publikacija. Nam lahko poveste kaj več o tem in seveda o načrtih za prihodnjo sezono?

Knjiga *Hitove muze* 10 let skuša povzeti deset bogatih sezon, ki so ponudile oder številnim svetovnim glasbenim imenom. Pobrskali smo po arhivu Kulturnega doma in uporabili

fotografije, pisma, kritike, programe, knjigo vtisov, ki bralcu nizajo razkošje glasbenih spominov. S povzetki v italijanščini in angleščini je bogato opremljena publikacija razumljiva tudi tujcem. V jubilejni sezoni je na pobudo našega zavoda Ministrstvo za kulturo prvič nagradilo ekskluzivnega sponzorja vseh desetih sezon, delniško družbo HIT.

Prihajajoča sezona je vabljiva z glasbenimi imeni pa tudi z bogatim spremnim dogajanjem. Tik pred sv. Martinom bomo prisluhnili srednjeveški glasbi in tematiki *In vino veritas*, po koncertu pa nazdravili z mladim vinom iz Vinske kleti Goriška Brda, ki že leta tudi sicer skrbi, da je pokoncerno druženje še prijetnejše. Imenitni argentinski saksofonist Javier Gironi se bo z glasbenimi kolegi sprehal med tangom, jazzom in klasiko. Februarja odlična Mirjam Kalin z Mahlerjem in slovenskimi sodobniki, pa tudi z muzikološko besedo Tomaža Faganela, sodelavca Muzikološkega inštituta SAZU. Prav posebej se veselimo Bernarde Fink v mesecu maju.

Kulturni dom je v Novi Gorici postal eden tistih hramov kulture, ki povezujejo ljudi ob meji in s svojim delom opravljajo veliko poslanstvo, saj ljudi združujejo z lepim in dobrim. Imate v načrtu kaka tesnejša sodelovanja z Gorico?

Za menoj je uspešen razgovor z novim direktorjem Teatra Verdi, ki bo na spored nove sezone uvrstil koncert, ki se bo dan prej zgodil na Dobrovem. Tema: osvetlitev dveh pevcev, Ettore Bastianini in Antona Dermote! Štirje povabljeni pevski solisti bodo izvajali dela, ki sta jih poustvarjala oba svetovna pevca. Tudi slovenske samospeve!

Nadaljevali bomo s sodelovanjem v čezmejnem festivalu Med zvoki krajev, predhodno pa sem že omenila oktobrsko navezo s Centrom Emil Komel. K sodelovanju me vabi tudi goriški Kulturni dom, videvam se z mnogimi in prepričana sem, da bomo med sezono sanjali in uresničili še marsikaj.

Poznamo Vas kot veliko delavko, predvsem pa kot veliko ljubiteljico glasbe. Še poje in še radi vodite kak zbor, ali pa vam tega delo ne dopušča več?

Na žalost mi v tem trenutku delo tega ne dopušča. O ja, velikokrat si zaželim peti in pogrešam tudi vodenje zbora. Mnogi sprašujejo celo za pevske lekcije, ampak potem ko se vrnem domov, me čakata "moja dva moška". Rudi ima šele štiri leta... Velikokrat se moram od njiju posloviti še zvečer, pred odhodom na koncerte.

Kulturni dom, ki ga vodite, ima med svojimi dejavnostmi tudi razstavno dejavnost likovnih umetnosti. Boste s tem nadaljevali?

Mestna galerija je zaživela v okviru Kulturnega doma pred dvema letoma. Zaposlili smo galeristko, ki samostojno vodi programsko politiko na področju likovne dejavnosti. Z delitvijo občin in z urejanjem lastnine, ustanoviteljstva ter statusa Muzeja in Primorskega dramskega gledališča, ostaja marsikaj za zdaj še nedorečeno. Tako tudi Mestna galerija, ki deluje v okviru Kulturnega doma, z razstavnim prizoriščem pa sega v Gle-

dališče. Želim si le, da bi pri iskanju rešitev odgovorni upoštevali na prvem mestu stroko.

Boste v svojih prostorih tudi letos gostili razne predavatelje in tiste prireditve, na katerih se krešajo misli in ideje?

Kulturni dom je po frekvenici prireditev pravi "primorski Cankarjev dom". Odprt ostaja za najrazličnejše zamisli, ki nam jih posredujejo posamezniki in razne ustanove. Tudi v novi sezoni obljubljam pestrost ponujenih dogodkov. Veliko teh se oblikuje med letom.

Za konec še vprašanje, ali ste še vedno tesno povezani z našim prostorom za državno mejo, kjer ste tudi poučevali glasbo in predvsem pa ljubezen do glasbe naše malčke?

Upam, da je iz povedanega lahko razbrati moje čutenje skupnega prostora. Tiste malčke, ki sem jih učila, komaj spoznam: eden študira na Boconeju, druga zaključuje študij prava... Gospa Hema Sirk je praznovala častitljivih 99 let... Meni se je že od nekdaj zdelo nekaj čudovitega srečati spontane, dobre ljudi. Ne, to ni fraza, prav zares mislim tako! Uživam v komuniciranju, v odzivih na pozitivna in plemenita hotenja. Pa če se to zgodi v Sloveniji, na Plešivem ali v Toskani!

Z 10. STRANI

VEDREJŠE PREDSTAVE

Sosič je naglasil, da bodo jubilejno sezono oblikovali predvsem tržaški, slovenski in italijanski režiserji. Namesto izpadle Kobalove komedije bo Sosič v decembru režiral *Dva bregova*, velik glasbeno gledališki dogodek z avtorskimi songi iz predstava zadnjih štiridesetih let. V februarju bo premiero doživela črna komedija *Nemogoči otrok* Petra S. Rosenlunda v režiji Alessandra Marinuzzija, vodje Laboratorija X, ki ima sedež v tržaškem KD. Sezono bo sklenila glasbena komedija *Moc uni forme* Jake Štoke v režiji Maria Uršiča; z njo je Uršič v šestdesetih letih začel svojo režijsko dogodovščino v SSG. V abonmaju bosta še dve gostovanji, produkcija Primorskega poletnega festivala *Zločin in Kazen* F. M. Dostojevskega - Andreja Wajde v režiji Janusza Kice in Shakespearovo delo *Romeo in Julija* v režiji Dušana Jovanoviča in izvedbi SNG Drama Ljubljana. Izven abonmaja bodo tudi razna gostovanja, med njimi predstava v furlanskem jeziku in mednarodna uprizoritev *Saltea - how they drank und kept on drinking* v režiji Judith de Rijke, pri kateri sodeluje Lučka Počkaj, koncerti, pesniški večeri, tudi v okviru pobude *Razseljeni* z gledališčem Miela / Bonawentura in Zgodovinskim oddelkom Univerze v Trstu. V Gorici bodo predstave izmenoma v obeh slovenskih domovih; vpiši abonmajev se bodo začeli oktobra. Zelo pomemben partner letošnje sezone je Kinemax iz Tržiča, ki bo abonmentom SSG ponudil brezplačni ogled vrste slovenskih filmov, kot je napovedal njegov predstavnik Igor Prinčič, ki je opozoril na stične točke gledališke in filmske umetnosti. Na srečanju je o sezoni, o delovanju in o uspešnem gostovanju SSG na mednarodnem festivalu *Divadelna Nitra* v

Nitri na Slovaškem spregovorila organizatorica in odgovorna za stike z javnostjo Valentina Repini. O tem in o nadaljnjem prodiranju SSG na evropsko sceno in o bodočih gostovanjih je za naš tednik povedala tole:

"Dne 1. septembra je SSG nastopilo z avtorskim projektom D. Zlatarja *Freya Krvava svatba* v Nitri, mestecu 80 Km od Bratislave. Zaradi velike skupine ljudi, ki sodelujejo pri *Krvavi svatbi* (približno 50), in gostov, ki nastopajo v njej, je organizacijska plat zelo zahtevna, a vseeno nam je uspelo uresničiti načrt. Omenjeni festival ima desetletno tradicijo, ni tekmovalnega značaja, traja pet dni (20.-25. septembra). Cel dan se vrstijo predstave gledališč z vseh koncev sveta. Prisotni so tudi selektorji najpomembnejših evropskih festivalov, zaradi tega upamo, da bo le-ta dobra odskočna deska za nadaljnje potovanje *Krvave svatbe* po Evropi. Gledališče v Nitri je enkratno; zgrajeno je bilo pred kakimi osmimi leti in je ogromno, podobno tistemu v Vidmu. Glavna dvorana, v kateri je nastopilo SSG, ima okrog 600 sedežev. Povedati moram, da je bila med našim izvajanjem polna, nekateri so tudi stali. Publika je bila zelo zbrana in prevzeta od dogajanja. Ob koncu se je slišalo petminutno skandirano ploskanje. Sledil je razgovor z gledalci, ki je bil izredno zanimiv. Pred predstavo je pozdravila direktorica festivala, v dvorani pa je sedela tudi slovenska ambasadorica iz Bratislave. Naslednji dan bi morali k njej na obisk, a nam je to preprečilo slabo vreme. Po tem lepem doživljanju smo sedaj dobili še potrdilo za mednarodni festival *Mess* v Sarajevu, najpomembnejši v bivši Jugoslaviji, kjer bomo nastopili 21. oktobra. Tako se nadaljuje tesen stik z bivšimi jugoslovanskimi republikami, pa tudi z ostalimi evropskimi državami. Z našo veliko odskočno desko, *Krvavo svatbo*, še naprej 'osvajamo' italijanski prostor, z njo bomo na dveh večerih prisotni marca v gledališču *Metastasio* in Pratu v Toskani. V zvezi s *Krvavo svatbo* moram omeniti, da del goriških abonmentov tisti, ki niso mogli priti v Trst - je ni videl, ker je scensko zelo zahtevna in je slovenska goriška hrama nista mogla sprejeti. V letošnji sezoni pa bo ogled možen tudi zanje, saj bo ta velika Freyeva postavitev gostovala prvič v Gorici, in sicer v prenovljenem Teatru Verdi 21. januarja 2003. V sklopu italijanske gledališke sezone bo njeno gostovanje omogočil ERT (Ente Regionale Teatrale). Če se bo le dalo, bi jo 22. januarja ponudili kot matinejo slovenskim višješolcem v abonmaju *Moje gledališče* Goriškega vrtiljaka. V poletnem času je SSG postalo član mednarodnega združenja evropskih manjšinskih gledališč *Ofspring Project*. Mi bomo organizirali srečanje manjšinskih gledališč v Trstu aprila 2003. Z romskim gledališčem Pralipe, ki deluje v Nemčiji, pa se nadaljuje projekt *Kultura 2000*, financiran od EU, ki združuje osem evropskih manjšinskih gledališč. Leto 2003 bo namreč posvečeno gledališču."

Tudi Marko Sosič je bil zelo navdušen nad slovaškim nastopom, saj je dejal, da je ta festival zaradi prisotnosti znanih selektorjev in kritikov pomembno izločeno okno, ki odpira pot SSG na druge tovrstne manifestacije na evropskem in svetovnem gledališkem prizorišču.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL - GORICA

Srečanja z glasbo 2002/03

POKROVITELJA: GORIŠKA OBČINA IN GORIŠKA POKRAJINA

Kulturni center Lojze Bratuž, torek, 8. oktobra 2002, ob 21. uri	Vinko Vodopivec KOVAČEV ŠTUDENT <i>spevoigra za soliste, igralce, zbor in orkester</i> ADRIJAN RUSTJA, režiser HILARIJ LAVRENCIČ, dirigent	
Kulturni center Lojze Bratuž, sobota, 19. oktobra 2002, ob 20.30	"OBUJAM SPOMINE" <i>Samospevi in dueti koroških skladateljev Antona Nageleta in Franceta Cigana</i> BERNARDA FINK, mezzosopran MARKO FINK, bariton NATAŠA VALANT, klavir	
Dvorana Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu, sreda, 23. oktobra 2002, ob 20.30	DIPLOMSKI KONCERT PETER GUS, violina klavirska spremljava VALENTINA PAVIO <i>Bach, Corelli, Mendelssohn</i>	
Kulturni center Lojze Bratuž, sobota, 30. novembra 2002, ob 20.30	TE DEUM LAUDAMUS <i>Nabožna glasba J. Haydna za soli, zbor in orkester</i> SLOVENSKI KOMORNI ZBOR SLOVENSKI KOMORNI ORKESTER MIRKO CUDERMAN, dirigent	
Dvorana Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu, petek, 6. decembra 2002, ob 20.30	VIKTOR KULEŠOV, violina ANDREA RUCI, klavir <i>G. Tartini, D. Šostakovič, V. Arzumanov, N. Paganini, F. Kreisler</i>	
Kulturni center Lojze Bratuž, nedelja, 22. decembra 2002, ob 17.30	Mladinski mednarodni orkester ALPE-JADRAN SARA RUSTJA, klavir MARUMO SASAKI, čelo LUIGI PISTORE, dirigent <i>Mozart, Rossini</i>	
Kulturni center Lojze Bratuž, sreda, 15. januarja 2003, ob 20.30	NEŽNO IN STRASTNO GORAN RUZZIER, bajan-harmonika TAMARA RAŽEM, klavir <i>B. Moliere, L. N. Shamo, V. Zlatarjev</i>	
Kulturni center Lojze Bratuž, februar 2003	KLAVIRSKI RECITAL Zmagovalec II. goriškega mednarodnega tekmovanja v klavirski igri Nagrada Giuliano Pecar	
Kulturni center Lojze Bratuž, sobota, 8. marca 2003, ob 20.30	MARIBORSKA FILHARMONIJA in STEFAN MILENKOVICH <i>A. Honegger, B. Britten, A. Vivaldi</i>	
Kulturni center Lojze Bratuž, sobota, 5. aprila 2003, ob 20.30	Poje vam mladost in vriska PUERI CANTORES Mladinski zbor iz Tolmina BARBARA KOVAČIČ, dirigent	
Kulturni center Lojze Bratuž, sreda, 7. maja 2003, ob 20.30	MARJAN MOZETICH med nami <i>portret skladatelja v Ars Ateljeju</i>	
Modri abonma: redni 40 € izredni 20 € vstopnice 10-5 €	Zeleni abonma: redni 30 € izredni 15 € vstopnice 8-4 €	Modrozeleni abonma: redni 55 € izredni 25 €

INFORMACIJE: Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel,
Drevored 20. septembra 85, 34170 Gorica,
tel. 0481 547569, fax 0481 532163, e-mail scgvkomet@tin.it